

Utvalg: Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget
Møtested: Rådhusalen, Tana Rådhus
Dato: 09.09.2014
Tidspunkt: 10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 464 00 200, eller på e-post til postmottak@tana.kommune.no. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

1. september 2014

Ulf T. Ballo
Leder

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
PS 47/2014	Godkjenning av innkalling		
PS 48/2014	Godkjenning av saksliste		
PS 49/2014	Godkjenning av protokoll fra 03.06.2014		
PS 50/2014	Informasjonshefte om Tanamunningen - Et av Europas best bevarte elvedeltaer		2014/2127
PS 51/2014	Høringsuttalelse. Bruk av snøscooter til fornøyleskjøring - endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag		2014/1780
PS 52/2014	Forslag til endring av forskrift om snøskuterløyper i Tana kommune: 2. høringsrunde (2014).		2013/2319
PS 53/2014	Høring- regler for tildeling av lakseplasser i sjøen		2010/1412
PS 54/2014	Bestandsplan for elg i Finnmark (2015-2018): tidsplan for rullering i Tana kommune og medlemmer til bestandsplangruppe.		2014/1879
PS 55/2014	Prosjektet "Migrasjon, populasjonsutvikling og forvaltningsmål hos elg": Tilleggsbevilgning fra viltfondet.		2014/158
PS 56/2014	Søknad om tilskudd: rydding av skog langs riksveinettet.		2014/1307
PS 57/2014	Tana Scooter og ATV- Forurensningssak: Pålegg om opprydning.		2014/1362
PS 58/2014	Referatsaker/Orienteringer - MLU 090914		2014/179
RS 20/2014	Invitasjon til høringsmøte for Tana vannområde: Forvaltningsplan for vannregion Finnmark og grensekryssende vassdrag (2016-2021).		2011/2145
RS 21/2014	Endring / justering av jaktfeltgrenser		2014/1878
RS 22/2014	Laksesenter i Tana		2008/354
RS 23/2014	MLU-rapport pr. 010914 - oppfølging av saker		2010/1905

PS 47/2014 Godkjenning av innkalling

PS 48/2014 Godkjenning av saksliste

PS 49/2014 Godkjenning av protokoll fra 03.06.2014

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget	50/2014	09.09.2014

Informasjonshefte om Tanamunningen - Et av Europas best bevarte elvedeltaer

Vedlegg

1 Tanamunningen brosjyre

Rådmannens forslag til vedtak

Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget er tilfreds med at det lokalt er produsert informasjonshefte om Tanamunningen. MLU vedtar å kjøpe 200 hefter i henhold til tilbud. Heftene skal primært nyttes ved representasjon og som gaver. Kostnaden belastes ansvarskapittel 6040.

Saksopplysninger

Fugleturisme i Finnmark er et kompetanseprosjekt for nærmere 30 mindre turistbedrifter i Finnmark under ledelse av Bioforsk Svanhovd. I en henvendelse til kommunen skriver prosjektleder Bjørn Frantzen: ”I Fugleturismeprojektet er vi nesten ferdige med et hefte om Tanamunningen. Hftet blir på 48 sider. Det er tre forfattere til heftet. Øystein Hauge er førsteforfatter, mens jeg og Åshild Bye har bidratt. Hftet er i utgangspunktet laget som et pdf-dokument som skal ligge på nettet. Vi er såpass fornøyd med resultatet så langt at vi ønsker å trykke heftet. Fugleturismeprojektet er finansielt avsluttet og har ikke midler til trykking. Vi har dekket kostnadene til tekst, bilder og layout. Vi har fått med SNO sentralt til også å bli med på å støtte trykkinga.

Vi ønsker å trykke 2000 hefter. Dersom Tana kommune har anledning til å støtte trykking av heftet, ber jeg om NOK 15000. Tana kommune får igjen dette; logo på baksiden av heftet og 200 hefter som dere har til eget bruk.”

Innholdsfortegnelse:

1 Land og folk

2 Tanamunningen naturreservat

- 3 Adkomst
- 4 Utkikkspunkter i vest
- 5 Utkikkspunkter i øst
- 6 Områdebeskrivelser
 - 6.1 Bonjåkas – Bonakas
 - 6.2 Guhkesnjárga - Langnes
 - 6.3 Gollesuolo - Gullholmen og Gálbenjárga - Kaldbakknes
 - 6.4 Benjaminsbukta
 - 6.5 Vieltegiehnejárga – Gronnes
 - 6.6 Gávesluokta - Gavesluft
 - 6.7 Stánjanasnjárga - Stangnes
 - 6.8 Veslak, Márjjevággi og Aitevággi - Vagge
 - 6.9 «Kobbsanda»
 - 6.10 Lavvonjárga
 - 6.11 Suoidnesuolo - Høyholmen
 - 6.12 Reakčavuotna - Lille Leirpollen
 - 6.13 Giemašlávvonjárga
- 7 Økologi i Tanamunningen
 - 7.1 Landområder
 - 7.2 Høyholmen
 - 7.3 Benjaminsbukta
- 8 Vannområder
 - 8.1 Fjæresonen
 - 8.2 Sjøområdene
 - 8.3 Brakkvannsområdene
- 9 Miljøutfordringer
- 10 Atferdsregler
- 11 Del dine observasjoner
- 12 Artsliste for Tanamunningen

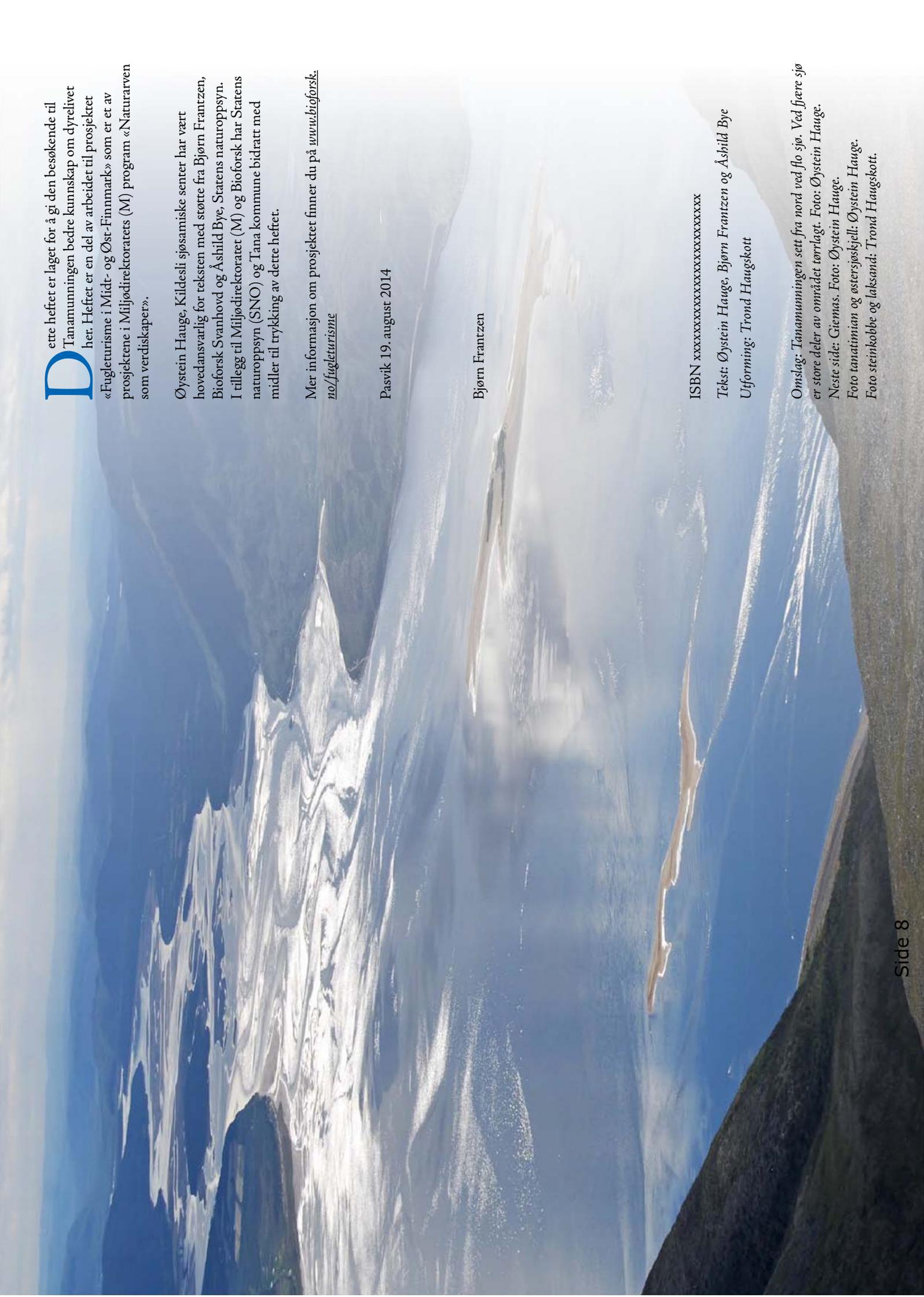
Vurdering

Heftet inneholder mye informasjon om naturen i elvemunningen som ikke er allment kjent. Innholdet i heftet bidrar til økt kunnskap om en viktig del av naturen i kommunen som mange kjenner av omtale men som få kan særlig mye om. Heftet vil være tilgjengelig på internett men trykte eksemplarer i farger vil være nyttig for markedsføring av kommunen og som gaveartikkel når kommunen får besøk. Det anbefales at kommunen kjøper tilbudt antall hefter.

Tanamunningen

– et av Europas best bevarte elvedeltaer

Dette heftet er laget for å gi den besøkende til Tanumningen bedre kunnskap om dyrelivet her. Heftet er en del av arbeidet til prosjektet «Fugleturisme i Midt- og Øst-Finnmark» som er et av prosjektene i Miljødirektoratets (M) program «Naturarven som verdiskaper».

Øystein Hauge, Kildesli sjøsamiske senter har vært hovedansvarlig for teksten med støtte fra Bjørn Frantzen, Bioforsk Svanhøvd og Åshild Bye, Statens naturoppsyn. I tillegg til Miljødirektoratet (M) og Bioforsk har Statens naturoppsyn (SNO) og Tana kommune bidratt med midler til trykking av dette heftet.

Mer informasjon om prosjektet finner du på www.bioforsk.no/fugleturisme

Pasvik 19. august 2014

Bjørn Frantzen

ISBN xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

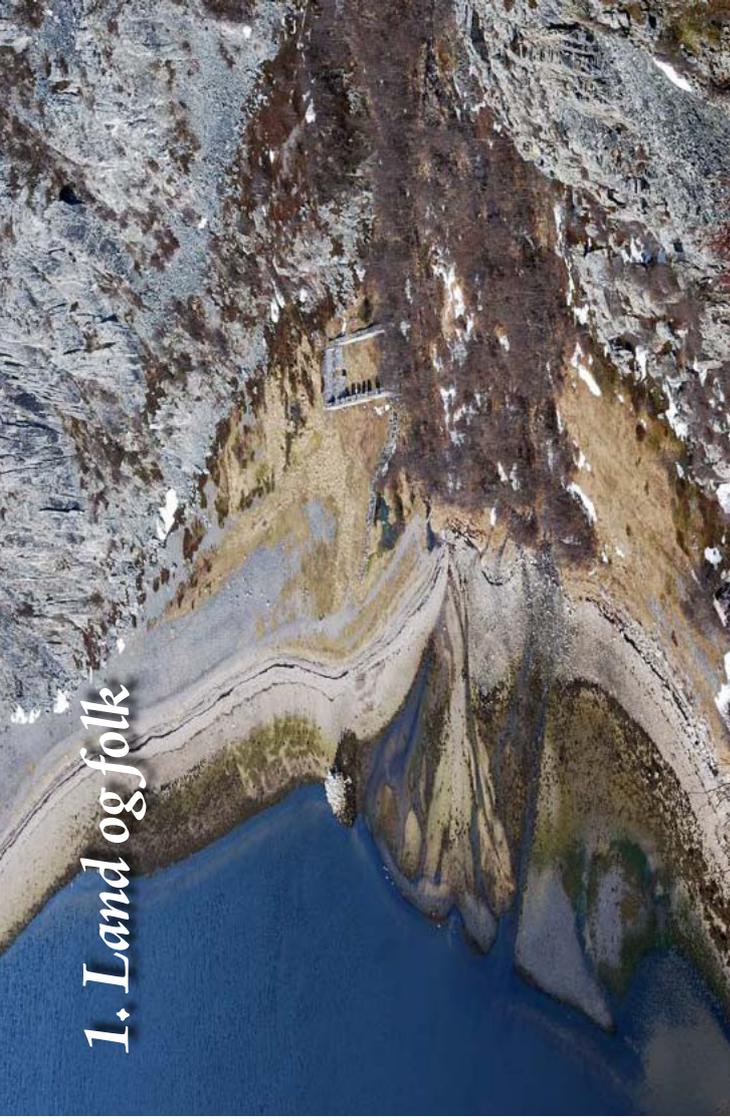
Tekst: Øystein Hauge, Bjørn Frantzen og Åshild Bye
Utforming: Trond Haugskott

Omslag: Tanumningen setti fra nord ved flo sjo. Ved fjære sjo er store deler av området tørrlagt. Foto: Øystein Hauge.
Neste side: Giernas. Foto: Øystein Hauge.
Foto tanatimian og østersjøskjell: Øystein Hauge.
Foto steinkobbe og laksand: Trond Haugskott.

Innhold

- 1 Land og folk 6
- 2 Tanamunningen naturreservat 8
- 3 Adkomst 11
- 4 Utkikkspunkter i vest 12
- 5 Utkikkspunkter i øst 14
- 6 Områdebeskrivelser 16
 - 6.1 Bonjåkas – Bonakas 16
 - 6.2 Guhkesnjárga - Langnes 17
 - 6.3 Gollasuolo - Gullholmen og Gálbenjárga - Kaldbakknes 18
 - 6.4 Benjaminsbukta 19
 - 6.5 Vielregiehnjárga – Grønnes 20
 - 6.6 Gávesluokta - Gavesluft 22
 - 6.7 Stánjanasnjárga - Strangnes 23
 - 6.8 Márjjevággi, Aitevággi og Veslak, - Vagge 24
 - 6.9 «Kobbsanda» 26
 - 6.10 Lavvonjárga 27
 - 6.11 Suoidnesuolo - Høyholmen 28
 - 6.12 Reakčavuotna - Lille Leirpollen 29
 - 6.13 Giemaslavvonjárga 31
- 7 Økologi i Tanamunningen 32
 - 7.1 Landområdene 32
 - 7.2 Høyholmen 32
 - 7.3 Benjaminsbukta 35
- 8 Vannområder 36
 - 8.1 Fjæresonen 36
 - 8.2 Sjøområdene 38
 - 8.3 Brakkvannsområdene 39
- 9 Miljøutfordringer 40
- 10 Atferdsregler 41
- 11 Del dine observasjoner med oss 41
- 12 Artsliste for Tanamunningen 42

1. Land og folk

Restene av *guanofabrikken* i Vagge. Her startet den første industrien i Tana i 1865 med en *guanofabrik* som malte tørkede fiskerester til mel som ble brukt som gjødsel. Foto: Øystein Hauge.

Tanaelva er den desidert største produsenten av atlantisk laks, med fangster på opp til 250 tonn årlig. Elva er en møteplass mellom øst og vest, den har fiskearter som har innvandret både fra Østersjøen og Atlanterhavssiden. Deler av elva starter i taigaen og renner ut i en fjord som munner ut ved en kyst med subarktisk klima. Vassdraget er et av de største i Norge, og har landets største forskjell på største og minste vannføring. Nedslagsfeltet er nedbørsfattig, men den lange vinteren akkumulerer store snømengder som fører til stor vannføring om våren. Tørre somre reduserer vannføringen sterkt.

Dette kontrastfylte vassdraget munner ut i Tanamunningen naturreservat. Møtet mellom elv og sjø skaper rike forhold for plante- og dyreplankton. Mengder av sil beiter små krepsdyr, på bunnen er det en tett bestand av skrubbdyr. Denne flyndrearten tåler godt ferskvann, og er

fjorden hadde gjerne noen få sauer eller rein, men hovednæringen var knyttet til sjøen. Torsk om vinteren, sei og laks om sommeren, og kveite når den kom inn på grunt vann. Kveita ble gjerne stukket med harpun. Hvis den la på svømme trakkk den med seg et lengre tau festet til ei lita tønne. Når kveita ble utslitt fløt tønna opp. I Juovlaviuotna, Leirpollen, foregikk det et rikt sildefiske under isen om vintrene.

Fangst var også viktig, pels og skinn var verdifulle handelsvarer. Oter, fjellrev, rødrev og sel ga inntekt og fungerte som skatteinbetaling. Norske og finske familier bosatte seg også nær munningen. Etter hvert ble Guhkkesnjárga, Langnes, sentrum for Tana kommune. På motsatt side av munningen fikk Vagge et oppsving på 1860-tallet. Dampskip hadde blitt vanligere, og de var lettere å manøvrere i de strøtte strømmene innenfor Stangnes. Det ble bygd en *guanofabrikk* i Vagge. Man tørket fisk og fiskeavfall for deretter å male det. Melet ble solgt som jordforbedringsmiddel helt sørover til Hamburg. Fabrikken brant ned etter noen år, men Vagge og Lavvonjárga forble viktige knutepunkter mellom folk utover langs fjorden og i bygdene ellers i Tana.

Sil har alltid vært den viktigste arten i dette økosystemet. De fleste fugler, fisk og pattedyr i

området er avhengige av denne arten. I en periode før frossent agn ble ført sørfra til fiskerene langs Fimmarskysten ble det solgt sil fra Tanamunningen til agn for lineflåten. Silen ble fanget med nøter og solgt til blant annet Vardø. Lokalt hadde det lenge vært vanlig å bruke silen. Den ble da gravd opp fra sanda ved fjære sjø. Et annet viktig agn fant de også i reservatet, fjæremark. Disse ble gravd opp med en tretannet greip.

Nå bor det bare noen få mennesker i Tanamunningensområdet. Men området brukes fortsatt av mange. Sjørretfiske, eller komsafiske som det heter i Tana, er fortsatt veldig populært. Laks fanges i elvas nedre del, og i sjøen foregår det en del fiske etter sei, torsk og kveite. I den østlige delen av reservatet har det de siste årene foregått et stort fiske av kongekrabbe.

Tidligere var sjøfugl populær mat, både ender og måker ble fanget. Nå er det jaktforbud i reservatet, og en ny type bruk er voksende; fugleklikking. Det mest interessante ved Tanamunningen er kanskje ikke de sjeldne artene som kommer innom, men det enorme antallet av dykkender og fiskeender. Spesielt laksandflokker på titusener av fugl er et fantastisk skue.

Laksender. Foto: Trond Haugskott.

2. Tanamunningen naturreservat

Salgresslettene på Høyholmen. Foto: Øystein Hauge.

Tanamunningen ble fredet som naturreservat 1991. De aller fleste slike områder i Norge og Europa har blitt bygd ut som havneområder, til industri eller har blitt brukt til jordbruksformål. Tanamunningen er også et av de norske ramsarområdene. Reservatet vil bli registrert i Emerald Network, som tilsvarer EUs Natura 2000. Tanamunningen har også den internasjonale statusen IBA – viktig fugleområde. Alt dette gjør at de nasjonale forpliktelsene med å ta vare på området er store.

Tanaelva som renner ut her er Europas viktigste lakseelv for den atlantiske laksen. Selve munningen er svært produktiv med hensyn til livet i sjøen og brakkevannsområdet, store mengder fisk, fugl og pattedyr finner det de trenger av mat. Landområdene har derimot innslag som tydelig viser at vi finner oss i et arktisk strøk, med innslag av mange østlige

NordAtlas flyfoto av Tanamunningen.

TANAMUNNINGEN

UTEMERK FRA VERNFORSKIFTEN

Den viktigste delen av Tanamunningen er den store elvedeltaet som ligger mellom Tanaelva og Røstfjellvatnet. Dette området er et viktig habitat for mange forskjellige arter av dyr og planter. Det er derfor viktig å ta hensyn til miljøet når du besøker området.

FIGLE OG DYRELV

Tanamunningen er et viktig habitat for mange forskjellige arter av fugler og dyr. Det er derfor viktig å ta hensyn til miljøet når du besøker området.

STORT OG DYNAMISK ELVEDELTA

Tanamunningen er et stort og dynamisk elvedelta som ligger mellom Tanaelva og Røstfjellvatnet. Dette området er et viktig habitat for mange forskjellige arter av dyr og planter.

SUBARKTISKE STRANDINGER

Tanamunningen er et viktig habitat for mange forskjellige arter av subarktiske strandinger. Det er derfor viktig å ta hensyn til miljøet når du besøker området.

REGULERING OG OPPRYDDING

Tanamunningen er et viktig habitat for mange forskjellige arter av dyr og planter. Det er derfor viktig å ta hensyn til miljøet når du besøker området.

MANAGEMENT AND DANGERS

Tanamunningen er et viktig habitat for mange forskjellige arter av dyr og planter. Det er derfor viktig å ta hensyn til miljøet når du besøker området.

BIRD AND WILDLIFE

Tanamunningen er et viktig habitat for mange forskjellige arter av fugler og dyr. Det er derfor viktig å ta hensyn til miljøet når du besøker området.

A LARGE AND DYNAMIC RIVER DELTA

Tanamunningen er et stort og dynamisk elvedelta som ligger mellom Tanaelva og Røstfjellvatnet. Dette området er et viktig habitat for mange forskjellige arter av dyr og planter.

SUBARCTIC SALT MARSHES

Tanamunningen er et viktig habitat for mange forskjellige arter av subarktiske strandinger. Det er derfor viktig å ta hensyn til miljøet når du besøker området.

RULES AND REGULATIONS

Tanamunningen er et viktig habitat for mange forskjellige arter av dyr og planter. Det er derfor viktig å ta hensyn til miljøet når du besøker området.

Vernemyndigheten har satt opp plakater som forteller om naturreservatet på de fleste steder der det er naturlig å stoppe for den besøkende. Fylkesmannen i Finnmark.

arter. De store sandmengdene som blir fraktet med Tanaelva gjør at området er i en dynamisk endring.

Det at området er fredet gir oss mulighet til å utforske dynamikken i plante- og dyrelivet i et naturområde nesten uten tekniske inngrep. Spesielt når det gjelder livet i sjøen er det lite vi vet om hvilke prosesser som foregår der. Innvandringen av den fremmede arten kongekrabbe kan f. eks. påvirke populasjonsdynamikken i andre bestander på uante måter.

Tanamunningen er et av de få store, nesten uberørte elvedeltaene i Nord-Europa. Deltaet er dominert av elvestrandenger og sandbanker. Store deler av sandmassene er mer eller mindre i kontinuerlig bevegelse, noe som gjør at

plantesamfunnene domineres av pionerplanter. Deler av munningsområdet er frodigere enn man skulle vente så langt nord. En av grunnene til dette er at området er omgitt av karakteristiske og relativt høye fjell. På vestsiden ligger Algasvarri som med sine 570 m er det høyeste fjellet på vestsiden av elva i Nedre Tana. I nord ligger Stangestind, 725 m, det høyeste fjellet på Varangerhalvøya. I sørøst ligger Giemas, som reiser seg med over 400 m rett fra sjøen. Fjellet som ligger nederst på østsiden av selve elva er Rødberget som er rundt 300 m høyt. Alle disse fjellene er dominert av sandstein, og store deler av denne forekommer i kvartsittform. Ytterst mot fjorden har deltaet preg av estuarium, med store sandbanker som oversvømmes ved flo sjø.

U kommer til Tanamunningen naturreservat både langs øst- og vestsiden av Tanaelva. På vestsiden tar du av fra riksvei 98 i Rustfjellbma, og kjører videre nordover. Veien ender på Kaldbakknes etter å ha fulgt reservaret i en del kilometer. Underveis passerer du en rekke gode fugledestinasjoner både utenfor og innenfor reservaret.

På østsiden følger du riksvei 890 mot Bertevåg. Da kommer du først til reservaret ved Rødberget. Noen kilometer senere kan du svinge inn i selve reservaret på Høyholmen. Dette er den eneste veien i reservaret, og det eneste inngrepet i området.

Utsiktspunkt på øst- og vestsiden. Kartgrunnlag: Naturbase, Miljødirektoratet

3. Adkomst

Veien til Høyholmen er ofte full av vaskebrett om sommeren og kan være vanskelig tilgjengelig om vinteren etter at sterk vind har lagt snø i veibanen. Veien til Høyholmen blir ikke regulært brøytet om vinteren. Foto: Bjørn Frantzen.

4. Utkikspunkter i vest

Fortsetter du langt etter dette skiltet ved Veinden kjører du på elva. Rett før dette skiltet er det parkeringsplasser. Under den mest attraktive tiden for stangfiske i muningsområdet om høsten kan det være mange biler og campingvogner her. Foto: Bjørn Frantzen.

På vestsiden kan det være lurt å ta turen ned til elva allerede før du kommer til krysset i Rustefelbma, der det står skilt om «Isveg». Her kan du treffe gressender, vadere, gjess og sangsvaner under trekket.

Neste stopp på veien nordover er mellom Bonakas og Langnes (1). Der går veien over en bekk før den svinger opp til et flott utsiktspunkt over elva. Bekken har her noen stille områder, og er et yndet sted for gressender. Skjeand har blitt observert her, og også gråhegre. Bekken har også fått en bestand av bisam. Vender du blikket utover selve elva kan du her se flokker av laksender og silender. Dessuten en del små vadere som temmincksnipe. Inntil land under deg kan det svømme krikkender, brunnakke og stokkender.

Deretter kommer du til Langnes (2) som var kommunesenter fram til brenningen under krigen. Her er det god utsikt over store deler av de sørlige delene av deltaet.

Videre kommer du til Gullholmen (3), og her begynner elva å bli mer preget av saltvann, og de første ærfuglene møter du gjerne her.

Veien videre runder Benjaminsbukta (4), her kan man stoppe der skogen har åpninger hvor du kan få en oversikt over sletteene på nedsiden. Skogen her er populær blant spurvefugler og sangere, saltgresslettene er populære for vadere og gressender. Dessuten sitter det ofte havørn ytterst på sletten.

Veinden ved Kaldbakknes (5) er også et godt utgangspunkt for laksender, dessuten kan det sitte mengder av måker her. Ved fjære sjø om høsten ligger det ofte steinkobber på sandbankene ute i elva. Fra Kaldbakknes kan du gå videre nordover mot Grønnes (6). Det er ingen merket sti utover, men det er lett å finne fram, men terrenget er preget av sletter med bratte kanter mellom. Utsikten er god hele veien, er du heldig kan du se over 20 000 laksender fra et punkt. Et alternativ for å komme seg helt ned

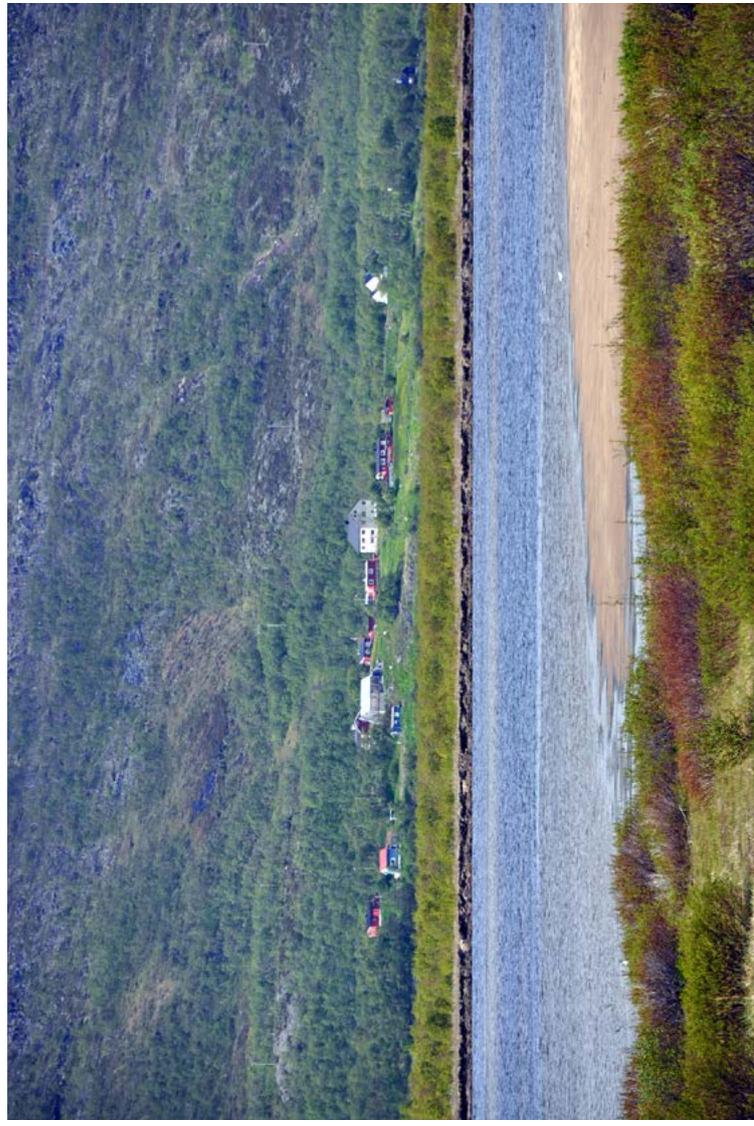
til munningen, er å kjøre mot Gavesluft (7) i Benjaminsbukta. Parker bilen på høyre side av veien før du kommer ned til sjøen og følg stiene som går opp på fjellet med utsikt til Tanaelva.

Vis hensyn til lokalbefolkningen sitt privatliv. Parker ikke nær deres eiendommer og hindre ikke andre kjøretøyers framkommelighet.

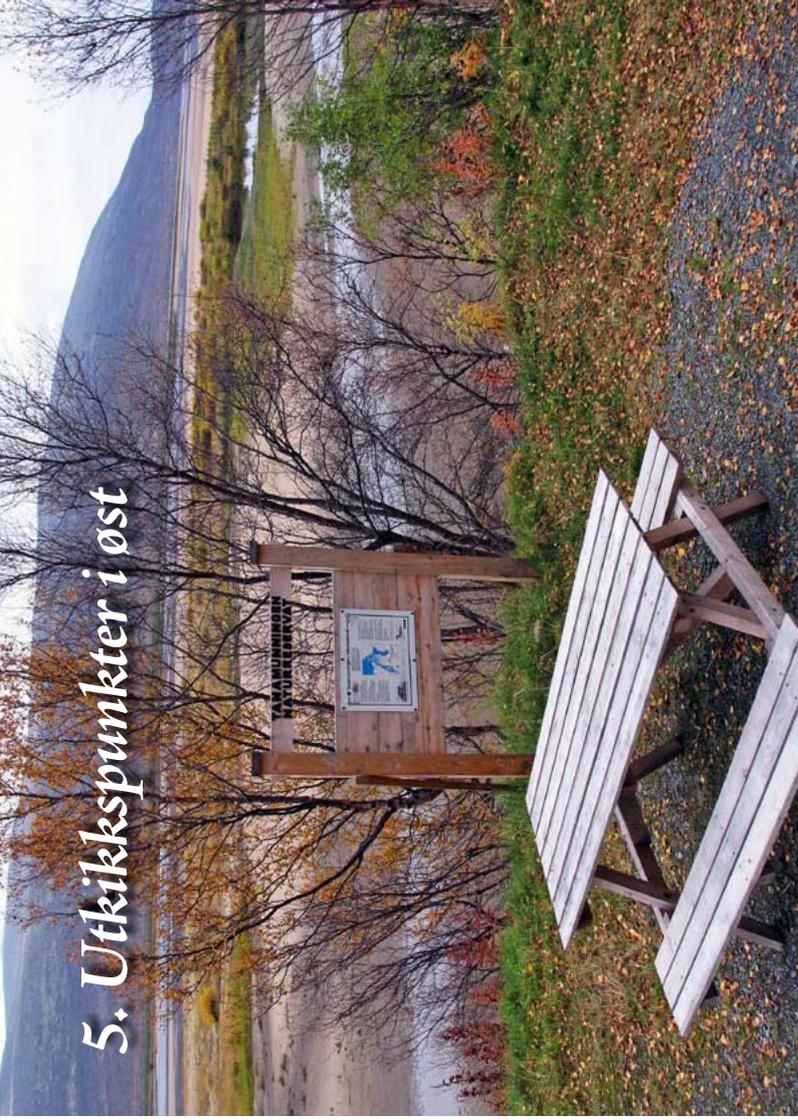
Veien er en grusvei i nordre del og til dels i dårlig forfatning.

Bilder og figurer: bilde Veinden – tekst som forteller om parkering, bilde parkering Gavesluft,

Langnes sett fra østsiden av elva. Langnes var fram til krigen sentrum i Tana kommune. Her bodde det mye folk, og både lensmann, prest og lege hadde sitt sete på stedet. Høsten 1944 ble også Langnes brent av tyskerne, og etter krigen ble kommunesenteret flyttet noen kilometer oppover elva. Foto: Øystein Hauge.

5. Utkikspunkter i øst

På veien under Rødberget bør en ikke stoppe da bilene kommer i stor fart. På nordsiden av det smale partiet under det bratte fjellet er det en liten parkeringsplass mot elva. Parker her og gå tilbake på veien for å få utsikt utover elva og opp i fjellet. Foto: Bjørn Frantzen.

På østsiden av elva kan det være lurt å stoppe ved nordenden av Rødberget (8). Her er det en liten parkeringsplass med god utsikt over sandbankene vis-à-vis Bonakas.

Vadere og måker dominerer fuglelivet på elva. Snur du deg og kikker opp i fjellet over parkeringsplassen har du et gammelt jaktfalk-/vandrefalkreir høyt over deg. Fjellskrenten videre nordover har en mengde måkereir, dominert av gråmåke. Skogen under fjellet har mange sangere og spurvefugler. Her ble det sett en sjeldenhet i Finnmarksålestrøkk; gjerdesmett.

Et par kilometer etter Rødberget, før veien danner en tre kilometer lang rett strekning, kan du svinge av veien og ned til elvebredden. Utsikten er god mot store deler av brakkvanns-

dammer på begge sidene av veien, groper som ble dannet når man tok ut masse til veien. Disse har etter hvert grodd delvis igjen med starr og gress, og er populære rasteplasser for krikken-der, brunnakke, stjertender og gravender. Dessuten er dette det sikreste stedet for å treffe på stor- og spesielt småspove.

Herfra er det omtrent 500 meter vestover til elva som har dannet grunne områder som er svært vikrige for mange vadere som bl.a. lappspove og myrsnipet.

Veien videre utover mot Høyholmen (9) går gjennom salggressletter hvor du har hekkplasser for tyvjo og fiskemåke på høyre side. Gjess mellomlander under trekket og beiter litt her. Av og til strikker også traner innom. Langs veien videre spiller det hver sommer en del temmincksnipet.

Ute på selve Høyholmen har du utsikt nordover mot de ytterste sandbankene, blant annet Kobbsanda. Her er det store sandbanker som oversvømmes ved flo sjø. Sanda har mengder av skjell og fjeremakk, og dermed også fjeld og andre som beiter der. I øst er det smale sundet mellom Høyholmen og Lavvonjårga.

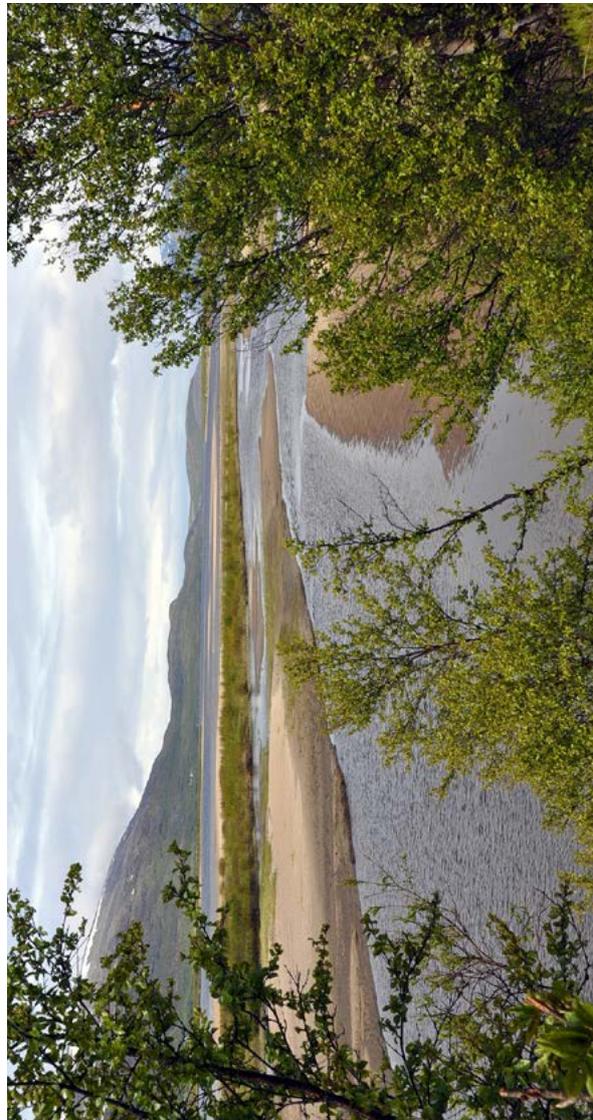

I det bratte fjellet ved parkeringsplassen nord for Rødberget hekker det mange gråmåkepar. Det er også en kjent hekkeplass for jaktfalk. Vandrefalk holder også til i området. Foto: Øystein Hauge.

Her er det sterk tidevannstrøm, og mye sil og skjell gjør at fiskeender, dykkender og storskarv bruker området som mafat.

For å komme videre på østsiden (10 og 11) er du avhengig av båtskyss. Utover mot Stangnes, og innover mot Lille Leirpollen er det en rekke flotte utkikspunkter, alle mot fuglerike området.

Utsikt nedover elva fra parkeringsplassen. De nærmeste sandbankene har oppstått de siste årene. Her mellomlander sangsvaner og gjess, småvadere og pipplerker er vanlige. Foto: Øystein Hauge.

6. Områdebeskrivelser

I randsonen av naturreservatet er det flere steder frodig bjørkeskog. I smångerrår kan du finne haukegla hekkende her. Foto: Eirik Grønningseter.

6.1 Bonjåkas - Bonakas

På sørvestsiden av naturreservatet går grensen ved Schanke-holmen, i Bonjåkas. Denne viser veldig godt hvordan slike sandbanker endres over tid. På sørsiden graver elva hele tida løs deler av sanden som den består av. I nordenden av holmen legger vind og strømforhold opp ny sand i bakveia, noe som gjør at hele holmen sakte beveger seg nedover elva. Hoveddelen av holmen har storvokst skog, dominert av bjørk, og er nokså frodig. Normal flo i sjøen går omtrent hit. I skogen hekker det gråtrost og rødvingetrost, samt løvsanger. Kantene rundt holmen er bratte, og lite egnet for vadere.

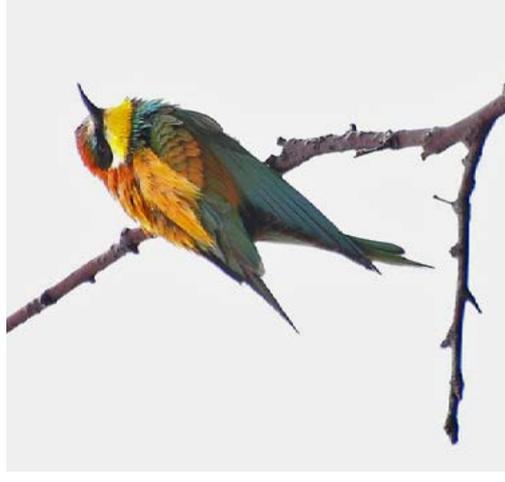
Liryer finnes i hele området, men den er særlig tallrik på Nysanden, den store trekledd holmen midt i elva, et område som sjelden besøkes av folk da vegetasjonen er så tett at det nesten er uframkommelig der. Fjellrypa trekker også ned til reservatet. Foto: Øystein Hauge.

Nyholmen består av tett gråorskog, åpne lyng- og gressletter og helt i nord et myrlendt område. Flere kanaler krysser holmen og gjør det vanskelig å ta seg fram. Dette er det minst kjente området i hele reservatet, her kan du finne ender, vadere, svaner og rypen i en merkelig blanding. Foto: Øystein Hauge.

6.2 Guhkesnjårga - Langnes

Nordover fra denne holmen kommer vi til Guhkesnjårga, Langnes. Her er det grunnfjellet som stikker ut i elva, og gjør at denne ikke får gravd noe særlig der. Elva utenfor har fiskeplasser for laksender og måker, mest gråmåker og fiskemåker. På land er det en del skog med sangere og spurvefugler. Her ble det observert både bieter og pirol i 2010. Midt i elva utenfor Langnes ligger en stor sandbank som mange kaller «Nyholmen». Navnet har den fått fordi den nokså nylig har oppstått. Holmen er relativt lav, men er allikevel bevokst med tett skog, dominert av gråor og forskjellige vierarter. Skogen er så tett at det mange steder er vanskelig å ta seg fram. Er vårflommen stor blir det meste av holmen lagt under vann i en periode, dette bringer nye næringsstoffer til, og holmen vokser. Holmen er et populært område for hekkende fugler som lappiplerke,

Fra tid til annen dukker det opp sjeldenbeter. I 2010 ble bieter sett i skogen ved Langnes, en art som holder til sør i Europa og lengre sør. Foto: Nils Biti.

skjærpiplerke, blåstrupe, løvsanger, temmincksnipe, enkeltbekkasin, krikkender og lirype. Holmen heller svakt medstrøms, mot nord.

Vann som presses inn i sanda på sørsiden siver ut i et nett av bekker og kanaler på nordsiden. Her veksler det mellom terre kratt og starrenger, noe som gir gode beiteområder for vadere og ender. Også elg har tilhold på holmen det meste av året.

6.3 Golleuo - Gullholmen og Gålbenjårga - Kaldbakknes

Nord for Langnes igjen kommer vi til **Golleuo**, Gullholmen. Dette gamle handels- sentrumet markerer starten på et ornitologisk meget interessant område som går helt ned til **Gålbenjårga**, Kaldbakknes. År om annet bruker rødnebbbrna Gullholmen som hekkplass, men det har blitt sjeldnere de siste årene. Gullholmen er ikke en sandholme, men en holme av grunnfjell. Utover høsten samler store deler av laksene seg i dette området før de starter på trekket. Svartbak og ærflugl hekker på Gullholmen.

Lappiplerke er en av karakterartene for Varangerområdet som besøkende fugleturister gjerne vil se. Foto: Terje Kolaas.

Ærflugl hekker på Gullholmen. Når eggene klekker etter at hunnen har ligget på eggene i ett strekk i 30 dager, svømmer hunnen med ungene ned i selve munningen. I år hvor det er mye sil er det stor sjanse for at ungene lever opp. Både svartbak og havørn kan ta mange e-unger. Foto: Bjørn Frantzen.

Laksene fisker i Tanaelva fra omtrent Gullholmen til saltvannsområdet i hele munningen. Flokker flyr opp elva og fisker mens de flyter med strømmen mot munningen. Foto: Bjørn Frantzen.

Veien ved Benjaminsbukta går gjennom en svært frodig bjørkeskog. I det stille elveløpet nær veien inne i bukta ses ofte gressender som brunmakke, krikkender, stokkender og mer sjelden stjørtender. I begge ender av bukta ses ofte store flokker silender og laksender. Foto: Bjørn Frantzen.

6.4 Benjaminsbukta

Mellom Gullholmen og Kaldbakknes ligger **Benjaminsbukta** som har frodig elvestrandeng, og tett skog med mye kratt langs land. Her kan man observere en stor variasjon fugler; løvsanger, lapspurv, granmeis, lappmeis, myrsnipe, temmincksnipe, skogsnipe, stokkender, krik-

ender og fiskeender, i tillegg til sjøfugler som måker og terner. Store flokker med laksender og silender jakter ofte i området ved Kaldbakknes. Benjaminsbukta er også et populært sted for fugler på trekk, det er tidlig bart og beiteforholdene er gode.

Elgen er en fremragende svømmer, og krysser ofte deler av reservatet. Denne er på vei over sundet fra Høyholmen til Lavvoijårga. Foto: Øystein Hauge.

Oppå på fellet mellom Kalbakknes og Grønnes er det flotte forhold for å sjekke ut områdene med teleskop. På sensommeren og høsten vil en alltid se flere tusen laksender herfra. Foto: Bjørn Frantzen.

6.5 Vieltegiehjárga - Grønnes

Følger vi elva videre nordover møter vi sjøen ved Grønnes. Området er mest kjent for sitt gode sjørretfiske, men det er også et fantastisk område for ornitologer. Store mengder ærfugl, storskarv, laksender og silender jakter også i området. Sandbankene på utsiden brukes av et par tusen måker på rasteplass. Gråmåke dominerer, men mengden svartbak, krykkje og fiskemåke er også god. Havert og streinkobbe er vanlige i området. Sel blir også ofte observert lenger opp i elva, men Grønnes er et godt område hvis du vil være sikker på å få sett sel. Den store fugle- og dyretettheten kommer av de enorme mengdene med sil, som finnes i den indre delen av Tanaforden. I munningsområdet er det relativt lett for fugl og dyr å få tå i silen. Området er grunt og silen blir også «slapp» av det store ferskvannstilsetet.

På 1990-tallet fikk vegetasjon feste på den nye sandbanken i munningen. Nå hekker rundt hundre par gråmåke og svartbak her i det grønne vegeterte området. Rundt de bekkende fuglene vil det være tusenvis av ender, måker, skarv og ei og annen havørn. Foto: Bjørn Frantzen.

Retten øst for Grønnes ligger det enda en sandbanke som er nokså ny. På begynnelsen av 1990-tallet var det bare sand der, men etter hvert begynte det å vokse pionerplanter, først og fremst strandrug. Nå har vegetasjonen blitt så tett at måker hekker der i nokså stort antall, rundt hundre par gråmåke og svartbak, dessuten noen få par tjeld og enkelte ærfugl. Vegetasjonen bidrar til å binde sanda på holmen, hindrer flygesand, og gir fuglene skjul til reirene.

Ærfuglreir mellom et hundretalls stormåkerreir på holmen utenfor Grønnes. Foto: Øystein Hauge.

Grønnes er et yndet sted for sjørretfiskere, her står de gjerne i kø. Hvert år blir det tatt sjørret, eller komsa som den heter lokalt, på over 6 kg. Foto: Øystein Hauge. Under: Når midnattsola blir borte og det blir mørke kvelder ser en at laksendene trekker opp i ferskvann i nærområdet til Tanamunningen for natten. Foto: Eirik Grønningseter

10-20 havørner har tilhold i Tanamunningen når det er tusenvis av laksender tilstede. Et overflyvende havørn skaper panikk blant laksendene som myter og ikke kan fly vekk fra ørna. Foto: Nils Biti.

Laksene spiser hovedsakelig sil. Silen er ikke lett tilgjengelig for gråmåke og svartbak som ikke kan dykke dypt. Gråmåke og svartbak har derfor utviklet en teknikk der de henger over laksene når de fisker og sjeler silen fra laksanda når den kommer til overflaten med byttet. Foto: Øystein Hauge.

Veien til Gávesluokta tar av til venstre i Benjaminsbukta. For å se på fugl i munningen parker du bilen på høyre side før du kommer ned til bebyggelsen. Ikke kjør i terrenget, men sett fra deg bilen der det er parkert tidligere. Her er det kort vei over fjellet til munningen. Vis hensyn til beboerne i Gávesluft! Foto: Bjørn Frantzen.

6.6 Gávesluokta - Gávesluft

Fra Benjaminsbukta går det en smal grusvei over til Gávesluokta. Stedet grenser ikke direkte til reservatet, men økologisk er det en del av munningsområdet. Bukta ligger nordvendt og værhardt til mot Tanafjorden. Terrenget er åpent og preget av vær og vind, lyngraber og nakne bergnabber dominerer området. Sjøen ved Gávesluokta har gode sjøfiskeplasser, spesielt gjelder dette torsken som har gyteplass her. Laks og sjøørret er også hyppige gjester i bukta.

På land har Gávesluokta mange historiske spor. Det har vært bosetning her svært lenge. Under siste krig ble stedet kraftig merket av tyskernes oppbygging av forsvarsverk mot angrep fra sjøsiden. Selv om det meste av dette er borte nå, finner man tufter etter brakker og hus, bunkere står der enda. Hele området fra Smalfjordmunningen til Grønnes var tett besatt av tyske stillinger.

Bosetningen i Gávesluokta har alltid vært preget av nærheten til sjøen, elva og munningsområdet. Fiske og fangst har vært de viktigste leveveiene for folk fra steinalderen og helt til vår tid.

6.7 Stánjanasnjárga - Stangnes

Fra Grønnes går reservargrensa over åpen sjø til Stánjanasnjárga, Stangnes. Nordover fra Stangnes ligger den åpne Tanafjorden, derfor er det ofte et værskilte akkurat her. Stangnes er preget av et tørt klima, og ingen av plantene der når særlig høyt over bakken. Vegetasjonen er dominert av krekling. Selv om kreklingen er dominerende finnes det flekker med mer interessant vegetasjon; inn mot fjellet ligger det

Teisten har økt i antall i naturreservatet og ses vanligst i den delen av området der sjøen er saltest. Teisten ses hele året og hekker i sprekker i berget. Foto: Terje Kolaas.

noen mindre kilder som skaper grønne bånd i terrenget.

På Stangnes hekker det en del fjeld, rødstrilk, og andre mindre vadere. Havørn, er et nesten fast innslag i fjellsiden, her har ørna god utsikt både innover til munningsområdet, og utover mot den åpne fjorden. Langs sjøen er oter og rødrev vanlige. Elg ses beiteende på vinteren. I tillegg til sjøfugl og laksender som er nevnt tidligere har et betydelig antall haveller og ærfugl beiteplass her. Mellom Stangnes og Grønnes er det spesielt om høsten store flokker

Oter har blitt et vanlig syn i reservatets saltvannsdeler. Samtidig som oterbestanden har tatt seg opp igjen har minken nesten blitt borte. Foto: Terje Kolaas.

Stangnes er et naturlig turnål når du starter fra Lavvoijárga. I sundet finner du flokker med havdykkender som ærfugl, havelle, svartand og sjøorre. Foto: Øystein Hauge.

Ærfugl ses i Tanamunningen hele året. Vinterstid samles store flokker, særlig i Lavvonnjårgsumdet. Flokkene kan ofte høres på langt hold når de «synger» og svømmer i tette flokker. Foto: Øystein Hauge.

ærfugl, haveller, svartender og enkelte mindre flokker sjøorre. Teist finnes i et betydelig antall, mengden har økt mye de senere årene. Den har blitt tallrik i hele den saltvannsdominerte delen av reservatet. Når det er lite småfisk som kommer til overflaten har måkene funnet andre måter å skaffe seg mat på. Da mobber de gjerne laksendene i området til disse kaster opp maten og flykter.

6.8 Mårjjevåggi, Aitevåggi og Veslak, -Vagge

Fra Stangnes kan vi følge fjæra innover på østsiden av reservatet. Her er det en kraftig tidevannstrøm som er populær for haveller, teist og storskarv på jakt etter fisk og smådyr i sjøen. Langs land er det stort sett streinfjære. Innenfor Stangnes passerer vi Veslak og Mårjjevåggi og kommer til en rolig bukt ved Aitevåggi. I

Store flokker med havelle finner mat i sundet gjennom vinteren. I kaldt vær hvor fuglene er usynlige i frostrøyken høres havellas lyder «a -aangha» som også likner det samiske navnet på havelle «Hámpá». Foto: Øystein Hauge.

området vi har passert har småspoven de siste årene hekket, og i bratte bergnauser hekker det flere par med ravn. Spesielt om vinteren er det vanlig at rypa tar en tur helt ned mot sjøen

Ravn finnes i reservatet hele året og hekker flere steder. Både jaktfalk og vandrefalk bruker gamle ravnreir som reirplass. Falker bygger ikke egne reir. Foto: Terje Kolaas.

Nakensneglegg i fjæra i Vagge. Nakensnegler har mange flotte farger og fásonger, flere arter er vanlige der det er steinbunn i reservatet.

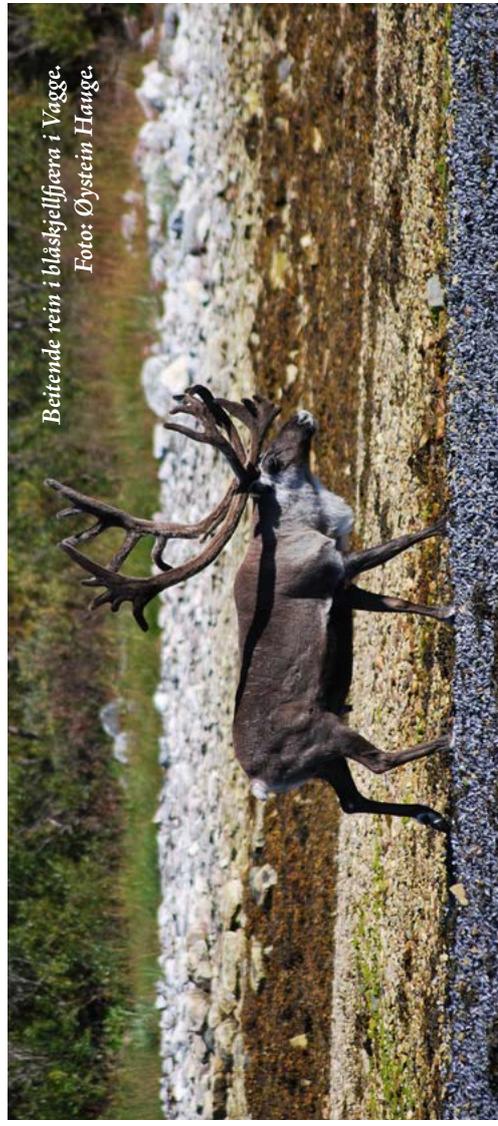
Foto: Øystein Hauge.

Vaggedalen sett vestfra. Den spennende geologien vises godt på dette bildet. De mørke striperne på hver sin side av dalen er egentlig det samme sedimentære laget, det er foldet i en U under sjøen. Formasjonen heter Vaggefformasjonen, og går igjen mange steder utover Tanaffjorden. Foto: Øystein Hauge.

og beiter lyng og kratt på avblåste steder. Her kan du treffe både fjell- og lirype helt ned i sjøkanten. Steinskvett er en karakteristisk fugl langs fjæra i sommerhalvåret. Flere steder i fjæra her har oteren faste steder å jakte fra, og faste steder å sitte og spise etter endt jakt. Den spiser mye småfisk og kongekrabbe, men om vinteren tar den også for seg en del fugl, spesielt haveller. Kråke og ravn plager gjerne oteren i håp om å få seg et måltid. I Aitevåggi ligger det gjerne stokkendet, om vinteren hvis fjorden lenger

inne har frosset til. Bukra brukes også mye av silender og haveller. Rett urenfor Aitevåggi er det et nes med en fantastisk utsikt til det meste av den sjøbaserede delen av reservatet. Her kan man klatre 10-20 meter opp i fjellsiden og få oversikt over alle de ytre sandbankene, samt strømmen og området utover mot Stangnes. Neset ligger vis a vis Kobbsanda, og området mellom disse punktene er det som har mest fugl på helårsbasis.

Beitende rein i blåskjellfjæra i Vagge. Foto: Øystein Hauge.

Steinkobbene er tallrike i Tananumningen. De legger seg opp på sandbanken «Kobbsanden» der de også kaster unger rundt St. Hans. Gjennom sommeren kan en oppleve nysgjerrige selunger langs strendene. Foto: Øystein Hauge.

6.9 «Kobbsanda»

Rett vest for Aitevåggi ligger det en sandbank som kalles «Kobbsanda». Her ligger det store flokker steinkobbe på fjære sjø. Rundt St. Hans kaster de unger her, og det er det eneste stedet i Norge at selen føder på sandbanker. Ungene må ut og svømme like etter fødselen, området er tørt bare ved fjære sjø. Den høyeste delen av sandbankene her brukes også mye av sjøfugl som er på land og hviler. De siste årene har det i tillegg til de vanlige artene også vært mye skarv som benytter denne tørkeplassen. Det er mest storskarv, men småskarven er heller ikke uvanlig. Holmen er helt fri for vegetasjon, allikevel er det noen få par svartbak som hekker der. Havørn bruker også sandbanken til hvile og matpauser, og som ellers trekker den store aktiviteten til seg oppportunister som kråke og ravn. Laksender og ærfugl går også opp på denne holmen for å hvile. På fjære sjø går det en lang utløper nordover fra selve holmen. Denne blir mye benyttet av måker og ender som rasteplass.

For å få oversikt over fugle- og dyrelivet når en går langs stranden på østsiden av munningen, lønner det seg å gå opp i fjellsiden. Kobbsanden ses i bakgrunnen av disse to fuglekikkene. Foto: Bjørn Frantzen.

Lavvoijårga. En sjøsmask bygd som hadde egen smed, båtbyggeri, post og butikk. Stedet har nå bare to fastboende, men er et yndet feriemål. Tidligere utnyttet befolkningen både fugl, fisk og sjøpattedyr i munningsområdet. Foto: Øystein Hauge.

6.10 Lavvoijårga

Videre sørøver fra Aitevåggi kommer vi til Lavvoijårga, det første bebodde stedet etter at vi passerte Langnes. Her ligger det en rekke hus, og jorda ble tidligere dyrket. Fuglelivet her er da også annenledes enn det vi finner lenger ute. Spurvefugler, meiser, kråke og skjære har tilhold her. Gråtrost, rødvingetrost, og ringtrost jakter gjerne insekter og meitemark på de dyrka områdene. I fugleholker holder kjøttmeis, rødstjert og linerte til. Den kraftige tidevannsstrømmen fra Stangnes reduseres på innsiden av Lavvoijårga hvor fjorden blir åpner, og det grunne området slutter. Strømkanten som dannes seg ved denne overgangen er svært populær som beiteplass for store mengder sjøfugl, spesielt havelle og ærfugl. Langs land, på grunt vann jakter gjerne silender og laksender. I fjellknausene bak Lavvoijårga hekker det ravn og år om annet fjellvåk. De siste årene har det begynt å hekke gravand under enkelte av uthusene.

På varme sommerdager flyr polarringvingen (*Erebia polaris*) i blomsterengene på Lavvoijårga. Foto: Øystein Hauge.

Gravanda hekker under enkelte av uthusene i Lavvoijårga. Dette paret fikk fram 10 unger. Foto: Øystein Hauge.

Små åpne kasser som blir satt på en staur (småmasker) brukes også av fjeld dersom du legger stein eller grus i kassene. Foto: Bjørn Frantzen.

Ved storflo sjø går vannet helt inn til veien. Fugler hekker like ved veien. Vær forsiktig når du går langs veien i hekketiden slik at du ikke trækker på reir eller fugleunger. Foto: Øystein Hauge.

6.11 Suoidnesuolo - Høyholmen

Retten vest for Lavvonjårga har vi Suoidnesuolo, Høyholmen. Denne benyttes av folk som skal på sjøen og til Lavvonjårga, samt badende og fuglekikkere. Vår og høst er det store mengder fugler som mellomander på Høyholmen. Spesielt gjelder dette vadefugler og ender, men også gress, spurvefugler, svaner og rovfugl, spesielt jaktfalk og dvergfalk er innom.

Lappsbove, brunnakke, stjørtender, krikkender, og mengder av småvadere som sandlo, myrsnipe, polarsnipe, temmincksnipe og dvergsnipe kan treffes. Brushaner spiller gjerne langs veien før de drar videre. De første som kommer om våren, og siste som passerer om høsten er oftest snøspurv. De beiter på frø fra strandrugen. En annen som kommer tidlig er tjelden. Tjeld og temmincksnipe hekker på Høyholmen, helst i veikanten, og dette er av de enkleste stedene i landet for å komme innpå den spillende temmincksnipa. Det siste triåret har det også vært vanlig å se gravand på Høyholmen. Tyvjo og fiskemåke hekker på små forhøyninger på sanda.

Høyholmen er et viktig beiteområde for vadefugl og måker. På sandbankene er det store

Nå og da kan en være så heldig å se ei snøugle i selve reservatet. Snøugla jakter i reservatet på måker og sjøfugl. Foto: Øystein Hauge.

mengder skjell og fjæremark som er populære mat. Gråmåke og fiskemåke samles i store flokker her på høsten. Havørn er et dagligdags syn her i sommerhalvåret. De sitter gjerne spredt like over flomålet og roper til hverandre. Om høsten brukes Høyholmen som jaktstasjon for dvergfalk, jaktfalk og jordugle. Også snøugle er sett her flere ganger.

Høyholmen egner seg godt til å studere plantenes erobring av land. Innerst mot fastlandet vokser det krokete bjørkeskog med skogbunn dominert av krekling og tyttrebær. Fra skogkanten dominerer kreklingen et stykke utover. Langs veien vokser det mye tanatimian, men ute på sanda som blir oversvømt ved ekstra stor flo og vårflo dominerer ulike gressarter med innslag av strandkjempe og store mengder skjørbuksurt. Kråke spiser gjerne frø fra skjørbuksamlingen om høsten. Langs veien og på litt høyere tuer dominerer strandrug og strandflatbelg. Strandrugen er viktig for å holde sanden stabil, og strandflatbelgen binder mye nitrogen som kan utnyttas av andre planter. Den har også ertter som er spiselige både for folk, rødtrev og fugler.

Båte vår og høst ses flokker med snøspurv langs veien til Høyholmen hvor de beiter på frø.

Foto: Anders Fugstad Mæland

I en bratt kant i en av sandbankene i reservatet hekker sandsvaler. De ses fange insekter ved Høyholmen hele sommeren. Foto: Terje Kolaas.

Høyholmens ytterste deler er fri for mygg og andre blodsgugende insekter. Derfor beiter gjerne sau og rein her i den verste insekstriden på sommeren. Også elgen trekker gjerne ut her på dagtid når insektplagen i skogen blir for stor. Både elg og rein krysser lett sundet mellom Høyholmen og Lavvonjårga. På ekstra varme dager står ofte reinen så langt ut mot sjøen at

Tanatimian. Denne arten finnes fra Tanaa og østover. I reservatet er den pionerart langs veikanter og elvebredden, der danner den store tepper med blomster. Øystein Hauge.

Strandflåtelbæg er en karakterart for Høyholmen, som pionerplante er den viktig for de plantene som etablerer seg senere. Den binder nitrogen og danner tepper som holder godt på sanda. Foto: Øystein Hauge.

det flør godt opp på beina før de trekker mot tørt land igjen.

Fra Lavonjårga dreier fjæra østover. Her utgjør mye av fjæra store steiner som veksler med sand og leire. Enkelte steder kommer det ned striper med skifer mot sjøen. Vegetasjonen på land blir mye rikere, med høgstauteskog og en stor variasjon i plantelivet. I sjøen får mer tang og tare feste på grunn av berg- og steingrunn. Fuglelivet i sjøen avtar, mens det på land øker. Sangere og spurvefugler er i flertall, selv om det kan virke som om det er kråke og dvergalk som dominerer. Disse konkurrerer gjerne om de samme reirplassene, gamle kråkeireir. Mellom tette skogpartier er det åpne knauser hvor steinskvert er vanlig.

Lappmeisen ses på foringsplassen gjennom vinteren, men er anonym om sommeren. Et kull med 11 egg er funnet i et fuglekasse i nærområdet. Når ungene ble ringmerket i fuglekassa matet foreldrene ungene hele tiden. Foto: Terje Kolaas.

6.12 Reakčavuotna - Lille Leirpollen

Havørna har flere rasteplasser i bergene opp fra sjøen. Tre kilometer fra Lavonjårga kommer vi til **Reakčavuotna**, Lille Leirpollen, den østligste fjordbunnen i det indre Tana. Dalbunnen er nokså flat, med mye myrlendt område og storvokst skog. Selve fjordbunnen er dominert av en stor sandbanke som er tørt ved lavvann. Dette er et populært område for vadefugler og dykkender. På land er mye av området myrlendt, noe som gir en svært stor variasjon i natur og fugleliv. Her treffer du bl.a. gråtrost, lirype, havørn, storskarv, ærfugl og blåstrupe nær hverandre. Er du heldig får du også et glimt av jernspurven.

Midt i dagens gruvenområde på Giemas ligger det en samisk offerstein, en av flere offersteiner som er kjent fra området rundt Tananummningen. Det viser at området har blitt flittig brukt, og har hatt stor betydning for den tidligere sjøsamiske befolkningen i området. Foto: Øystein Hauge.

6.13 Giemaslavvonjårga

Fra Lille Leirpollen går fjæra sør-vestover igjen til **Giemaslavvonjårga** som utgjør yttergrensa for reservatet mot Austertana. Rett innenfor denne grensen er det en liten krykkjekoloni, og enkelte par teist hekker i steinura. Herfra går grensa over Leirpollen til Leirpollneset på vestsiden av fjordarmen. Fra Leirpollneset følger reservatgrensa skogkanten på Birkestrand vestover til Tanaelva igjen. Der følger den elvekanten til **Ruoksadas**, Rødberget. Rødberget er et svært populært sted for turister som vil ha god utsikt over de nederste delene av reservatet. Fra Rødberget går grensa vestover til starten på denne turen, Bonakas.

Blåstrupen er en artist både med vakker sang og flott sferdrakt. Den finnes i randsonen til naturreservatet. Foto: Terje Kolaas.

7. Økologi i Tanamunningen

Silkenellik er en vakker østlig art som er vanlig i reservatets randområder. Foto: Øystein Hauge.

7.1 Landområdene

Naturen i området er preget av de store tilførselene av næringsstoffer som elva og sjøen bringer med seg til fjordbunnen. Produksjonen på land i reservatet og randområdene kan virke produktiv og rik lokalt, men har lite å si i forhold til totalmengden tilførte næringsstoffer. Nesten alt av dyreliv er avhengige av mat produsert på grunnlag av det som finnes i elva, brakkevannsområdet og sjøen. Med landområder mener man de områdene som ikke blir lagt under vann ved flo sjø.

7.2 Høyholmen

Landområdene i reservatet utgjør under 2 km², og er dominert av slettene utover mot Høyholmen. Her kan man klart se hvordan plantefunnene utvikler seg fra skogkanten og utover. Sand og sandjord preger jords-

Rødrev er vanlig i området hele året. I smågagerår spiser rødreven nesten bare mus og lemmen og de fleste bakkehekkende fugler får fram ungene sine. Når det er lite smågagerår vil rødreven sammen med andre rovdyr som røyskatt, måker og joer, ta nesten alle egg og fugleunger. Foto: Terje Kollaas.

monnet, skogen har derfor mye tyttrebær og krekling mellom bjørketrærne. Utover sanda forsvinner skogen tidlig og krekling dominerer vegetasjonen et stykke. Randområdene, og på litt høyere tuer og i veikanten er det tanatimian, strandrug og strandflatbelg som dominerer. Når vi kommer til områdene som periodevis er saltvannspåvirket overtar saltgress, strandkjempe og mengder av skjørbuksurt.

Elva og sjøen tilfører også landområdene en del biologisk materiale. Frø blir fraktet med vann til reservatet. Langa elva er det vanlig med røsslyng (*Calluna vulgaris*), mens lenger øst er den en sjelden plante. Sjøvannet bringer med seg saltvannsbestandige frø fra planter som strandrug og østersurt. Under vårfloommen når elva har ekstra stort innhold av næringsstoffer blir det lagt igjen nye lag med næring til plantene.

Området blir gjødslet av beitende dyr, og får også en tilførsel av gjødsel fra fugler som henter maten sin i sjøen. Mange planter er enten avhengige av, eller profiterer på denne ekstra tilførselen av nitrogen.

Landområdene er også viktige for hekkende fugl. Spurvfugler og sangere holder gjerne til i skogen, mange av dem hekker i trærne. Vade-fugler gjemmer gjerne reirene sine i vegetasjonen på de åpne slettene. Måker og tyvjo hekker på små forhøyninger på områder som ellers blir oversvømt ved ekstra høy flo. Langa veten og ellers hvor vegetasjonen blir litt tettere og høyere gjemmer temmincksnipa reiret sitt. Tjelden gjemmer ikke reiret, men legger det åpent på veiskulderen.

De hekkende fuglene, og tilførselen av mat fra sjøen og fjæra trekker til seg predatorer. Reven har faste ruter den patrulljerer hver natt.

Silkenellik. Foto: Øystein Hauge.

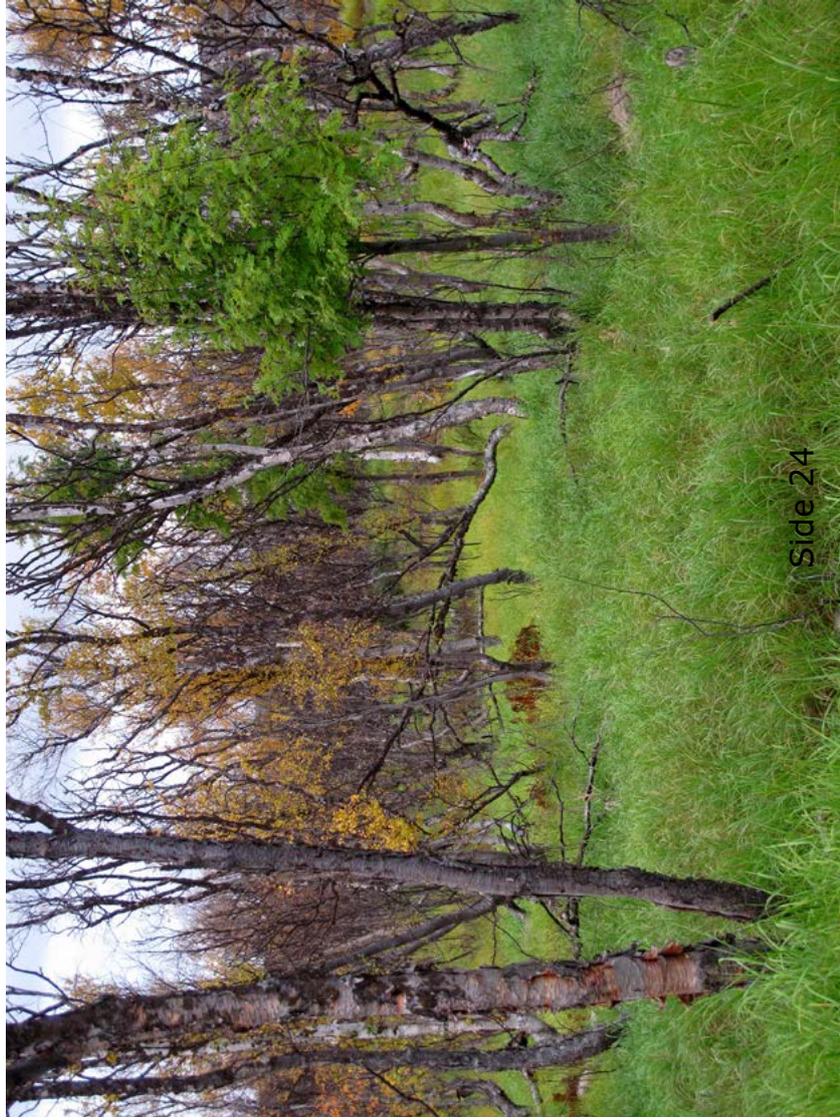

Østersurt er lett kjennelig med sine fiolette blomster og spesielle grønnfarge. Den tåler godt saltvann, og er dessuten en rik kilde til c-vitamin. Navnet har den fått fordi den smaker østers.
Foto: Øystein Hauge.

Når en hører tjelden i fjæra i april, da er det vår. Folket på kysten er glad i tjelden og passer på reirene deres. Tjelden hekker i hele reservatet og ofte helt inne i veikanten. Foto: Bjørn Frantzen.

Den frodige bjørkeskogen i Benjaminsbukta har alle de vanlige spurvfuglene som en forventer seg.
Foto: Bjørn Frantzen.

Ravn, kråke og havørn er stadig på utkikk etter tilgjengelige byttedyr og fugler.

Insektlivet på Høyholmen er også spesielt til å forholde til sol og vind er Høyholmen uten blodsgende insekter som mygg, knott og klegg. Dette er det ikke bare solbadende mennesker som benytter seg av, større dyr som sau, rein og eig trekker ut på Høyholmen på dagtid når det er varmt og fint i været. De bytter bort et godt beite i skogen mot et område fritt for insekter. Mangelen på insekter i vegetasjonen gjør at det er få insektspisende fugler som beiter der. Et unntak er når det klekkes insekter i dammene som dannes etter regn eller stor flo, da kommer det en del sandsvaler og fanger insekter i luften. Hvis insektene sitter på vannet plukker sandsvalene dem opp mens de selv flyr. Det samme gjør de når de drikker vann.

7.3 Benjaminsbukta

Et annet landområde som skiller seg ut er Benjaminsbukta. Der ligger det en stor elvestrandeng som er omkranset av tett krattskog og skog. Bukta ligger lunt til og er en populært hekke-, beite- og rasteplass for fugl. Variasjonen i fuglelivet er også større, i tillegg til de som hekker på Høyholmsiden av elva kommer for eksempel flere arter gressender. På grunn av den gode tilførselen av næringsstoffer fra elva har den et rikere planteliv enn Høyholmen. Mengden gress-, starr- og blomsterplanter er større og mer variert. Spesielt bør det nevnes at Benjaminsbukta har en stor fjæresauløppel, grusstarrenger og et arktisk og østlig preg. Planter som silkenellik, sibirgressløk og tanatimian vokser der.

Bjørkefinken er en vanlig hekkefugl i bjørkeskogene i området. Foto: Trond Haugskott.

8. Vannområder

Tanaelva går opp rundt 17. mai og sender store mengder ferskvannnis ut i Tanafjorden. Denne isen kan bli liggende en stund i naturreservatet. Bildet viser is i Lavvunjargundet etter at Tanaelva gikk opp 19. mai 2014. Foto: Bjørn Frantzen.

8.1 Fjæresonen

Store deler av området består av sandbanker og elvebredder som blir oversvømt ved flo sjø.

Spesielt de områdene som er sterkest påvirket av saltvann inneholder en rekke arter som er viktige for resten av økosystemet. Skjell finnes det flere arter av, men vanligst er vanlig sandskjell, hjerteskjell og butt sandskjell. Det er allikevel et annet skjell som opptrer i størst mengde, det lille østersjøskjellet. Fjæremakk finnes også i store mengder i tidevannssonen. De karakteristiske dungene med avføring, eller renset sand som de legger igjen dominerer store områder. Der det er feste for tang finner man også strandsnegler, purpursnegl, tanglopper og mengder med mindre krepsdyr. De fleste av disse dyrene lever av organisk materiale som de filtrerer fra vannet, purpursneglen derimot er et rovdyr som lever av skjell, snegler og krepsdyr. Den borer seg gjennom skallet til byttedyrene. Purpursneglen er en av livrettene til tjelden.

Mange fugler beiter skjell, snegler, mindre dyr og fjæremakk. Spesielt gjelder dette

vannet slik at maten blir igjen i nebbet. Disse fuglene føler seg fram til maten. Den florte gravanda filtrerer vannet på jakt etter små krepsdyr. Av og til står den og strepper på grunt vann for å jage opp smådyr som har gjemt seg i sanda. Etter å ha tråkket en stund filtrerer de vannet. Kråkefuglene spaserer langs vannkanten på jakt etter mat som andre kan ha brakt på land. Hvis det er ekstra lav fjære jakter også kråkefugler og måker på skjell og småkryp som blir tørrlagt. Svømmesnipen svømmer på grunt vann for å rote opp mat fra bunnen. Kråker og måker tar med seg skjell, småkrabber og kråkeboller til et sted hvor de kan slippe byttet ned fra stor høyde på steingrunn. Skallet blir knust, og maten blir tilgjengelig.

Flokker med små vadefugler samler seg i de grunne dammene som oppstår ved flo eller mye regn. Der jakter de svømmende insektlarver og andre smådyr som gjemmer seg i sanden når dammene tørker ut.

Myrsnipene er lette å få øye på siden de bær en høy og karakteristisk zzzzz-lyd. I mai ser du flokker på flere hundre fugler, gjerne sammen med sandlo, strandsnippe, temmincksnippe og andre småvadere. Foto: Terje Kolaas.

Tundrasnippe tilhører sjeldenbetene i Tanamunningen sammen med arter som terekssnippe, alaskasnippe, tundralo og ørkenlo. Foto: Terje Kolaas.

Polarsnipene besøker Tanamunningen i små flokker under vortrekket. De virkelig store flokkene finnes i Indre Porsangerfjord og i Lille Porsangen i Lebesby. Foto: Terje Kolaas.

Fjæremakken dominerer store sandområder i reservatet. Den er også viktig mat for mange fuglearter. Foto: Øystein Hauge.

vadefuglet, men også ender, måker og kråker er ivrige i matletingen i strandsonen. Selv om det er mange arter fugler som beiter i det samme området har de forskjellige fremgangsmåter i jakten på smådyr.

Tjeld og spover har lange smale nebb som er gode til å trenge seg ned i bakken, eller komme til under steiner og andre ting som dyr bruker som gjemme plass. Enkelte ender kan filtrere

8.2 Sjøområder

Sjøområdene i munningen er preget av flere faktorer, de er stort sett grunne, mesteparten av arealet er grunnere enn 5 meter. Bunnen består nesten utelukkende av sand. Strømmen i området er veldig sterk, Leirpollens flovann skal ur gjennom et trangt sund, og Tanaelvas store vannmengder ender her. Sjøtemperaturen varierer mye både gjennom døgnet og året.

På solrike dager om sommeren får vannet som flør over sandbankene en høyere temperatur enn resten av sjøvannet. Om vinteren skjer det motsatte, vannet i fjæresonen kan bli kraftig nedkjølt på kalde dager. Tanaelva har også mye å si for vanntemperaturen, spesielt om sommeren. Vannet som elva bringer med seg er betydelig varmere enn vannet i fjorden. Det at området i gjennomsnitt er så grunt gjør også at store vannmasser er mer eksponert for sol og lufttemperatur.

Den abiotiske faktoren som kanskje er viktigst ved siden av tilførsel av næringsstoffer er lyset. Midt på vinteren er det for lite lys til at produsenter som alger kan drive fotosyntese. Dermed får man en periode med lav produksjon av biomasse. Straks lyset slipper ned i vannmassene igjen øker produksjonen, nå er det mengden næringsstoffer som begrenser veksten. Silen som finnes i enorme mengder i dette området er tilpasset endringene i nærings-tilgang. Om vinteren går den i dvale i sanda på bunnen. De voksne, kjønnsmodne fiskene kommer opp av sanda en kort periode midt-vinters for å gyte. Silen lever av små krepsdyr som igjen lever av planteplankton som får næring fra både sjøen og elva. Denne økologien er essensiell for både fisk og fugl. Det er beregnet at bare laksene spiser 650 tonn sil i året. Alle fiskespisende fugler, laks, sjøørret og sel er helt avhengige av at silbestanden ikke måkenes hekking i reservaret.

Utover våren øker produksjonen av alger og plankton voldsomt i de nordlige havområdene.

Østersjuskjell er det tallrikeligste skjellet i området. De fargerike skjellene er populære mat for fjeld og andre større vadere. Foto: Øystein Hauge.

Kamuskjell er vanlig på sandbunn sammen med kuskjell, begge er god mat for steinkobben. Foto: Øystein Hauge.

Silen er en svært viktig matressurs for sel, sjøfugler og fisk i Tanamunningen. En antar at laksanda alene spiser rundt 650 tonn sil i året. Foto: Øystein Hauge.

Dette øker næringstilgangen for de organismene som står høyere i næringskjeden. I munningsområdet får man i tillegg en enorm økning når vårfloppen i Tanaelva setter inn. Næringsstoffer og mineraler fra store landområder blir brakt til munningsområdet.

8.3 Brakkvannsområder

Brakkvannsområdene er naturligvis sterkt influert av Tanaelva. Området er dessuten grunt, store sandbanker blir tørrlagt ved fjære sjø. Elva bringer med seg mye næringsstoffer som organismene i området utnytter. Mengden fugl viser tydelig at mattilgangen er god under overflaten. Skrubbe er kanskje den fisken som er best tilpasset livet her, og den finnes i store mengder. Sil og pelagiske krepsdyr følger med floa inn i området og bidrar til at arter høyere oppe i næringspyramiden har god tilgang på mat. Store mengder sjøørret beiter her, i tillegg til tusenvis av fugl, og en god bestand med sel. Både havert og steinkobbe er hyppig i området.

De delene av brakkvannsområdet som blir tørrlagt ved fjære sjø er populære områder for vadefugler i matjakten. Områdene er også viktige som trygge rasteplasser for passerende trekkfugler, og som hvileplasser for sjøfuglbestanden i området. På seinsommeren og tidlig høst er det gjerne i dette området at det samler seg opp mot 30 000 sjøfugl her, hoveddelen av disse er laksender.

Steinkobben har sitt habitat her, den kaster unger her på sommeren, hviler på sandbankene ved fjære sjø, den skifter pels og den finner de største matkildene her.

Bunnen i hele området er preget av de sterke strømmene, og av at den ikke inneholder fast fjell eller større steiner. Det finnes nesten ikke større alger her, de har ingenting å feste seg til. Fiskelivet er også påvirket av dette, best klarer de seg som kan gjemme seg i sanda, som skrubbe og sil, eller er gode svømmere som kan rømme unna i de åpne vannmassene, slik som sjøørreten.

Haverten er ikke så tallrik som steinkobben i Tanamunningen, men likevel vanlig. Fisk av alle slag står på menyen - og en og annen sjøfugl. Foto: Tørje Kolaas.

9. Miljøutfordringer for området

Mer enn tre kvartsbåter seiler hver uke att og fram gjennom det trange sundet fra Lavvonnjårga til Stangnes. Foto: Øystein Hauge.

Tanamunningen er fredet, og da tror man gjerne at naturen er sikret mot forskjellige trusler. Dessverre kan vi se for oss flere mulige trusler mot mangfoldet i området. Vannkvaliteten kan bli endret hvis det skjer en ulykke oppe i Tanavassdraget, eller i fordområdet rundt. Det kan være nok at et trailertlass med kjemikalier eller olje renner ut i elva. Det vil i løpet av kort tid nå munningen. Tyngreroljer vil ha svært negativ virkning på tusenvis av sjøfugler hvis en ulykke skjer om høsten. Avrenning fra landbruk og kloakk til elva er liten, og har neppe noen negativ betydning i dag.

Reitt innenfor den sørøstlige grensen til reservatet drives det i dag et kvartstribrudd. Her produseres det nesten en million tonn kvartsitt årlig. Kvartsen som blir solgt fra dette bruddet blir fraktet gjennom Tanamunningen naturreservat i en smal skipsled fra Lavvonnjårga til Stangnes. Her går det skip i denne transporten omtrent annen hver dag. En grunnstøting med påfølgende oljeutslipp kan være katastrofalt. Selve lasten består av knust stein, og vil ikke ha en sterk negativ virkning på miljøet. Tidligere var det losplikt, men denne er nå fjernet.

Da Tanamunningen ble fredet ble det lagt inn i en tillatelse til å mudre farleden i en strekning på flere kilometer. Risikoen ved en slik mudring kan deles mellom flere faktorer. Selve arbeidet fører til mye større trafikk og forstyrrelser av faunaen. Massen som blir fjernet skal deponeres et sted, og vil dekke over det som finnes av bunnsfauna. Når massen blir tatt opp vil store mengder organisk materiale, delvis nedbrutt materiale, bunnløsende organismer og sand bli frigjort i vannstrømmen. Det å fjerne store masser et sted i reservatet vil kunne påvirke resten av området, bunnen består bare av sand og fine masser. Disse vil kunne bli satt i bevegelse når strømforholdene endres. Hvordan dette vil påvirke livet på og rundt sandbankene vet man ikke. Hvis sil som ligger i dvale blir begravd av massene kan det bli ødeleggende for fugler og pattedyr.

Ballastvann fra skipstrafikken kan bringe nye, og uønskede organismer til området. I Juovluvuotna/Leirpollen har det kommet en nokså stor bestand av hvitving. Hvorfor denne bestanden har økt så mye vet man ikke, men en teori er at de har kommet med ballastvann fra havner sørpå. I dag er det ikke lenger tillatt å

tømme ballasttankene inne i fjordene. På de dypeste delene av reservatet har det kommet en stor bestand med kongekrabbe. I dag vet vi at denne arten har en negativ påvirkning på mye av bunnlivet.

De fleste fugleartene er i reservatet bare deler av året. Bestandene kan derfor utsettes for skade andre steder. Oljesøl, reduksjon av naturlige biotoper, forskjellige giftrer og fangst kan dramatisk redusere enkeltbestander.

10. Adferdsregler

Du er velkommen til å ha gode naturopplevelser i reservatet året rundt.

Alle dyr, fugler og planter er fredet, men du kan plukke bær og sopp til mat.

Har du med deg hund, må den holdes i bånd hele året.

Motorisert ferdsel på land er ikke tillatt

Du kan gå til fots i hele reservatet.

Pass på at du ikke forstyrrer fugle- og dyrelivet unødvendig og ødelegger vegetasjon.

11. Del dine observasjoner med oss

Vi vil sette stor pris på om du deler dine observasjoner med oss.

Dette kan du gjøre ved å legge dine observasjoner inn på Rapportssystemet for fugler: <http://artsobservasjoner.no/fugler/>

eller ved å sende observasjonene til Birdlife Finnmark på morten@lappugle.net

9. Artsliste

Artslista dekker Tanamunningen naturreservat og tilgrensende områder mellom Harrelv og Leirpollskogen og mellom Ruostrefelbma og Grønneset. Lista baserer seg på alle tilgjengelige opplysninger fram t.o.m. juli 2014.

FORKLARING:

Hekkestatus: Vår: 15. mars - 14. juni X: vanlig
 H: Vanlig hekkefugl Sommer: 15. juni - 14. august x: Fåfallig
 h: Fåfallig hekkefugl Høst: 15. august - 30. november (x): Sjelden
 (h): Sjelden hekkefugl. Vinter: 1. desember - 14. mars

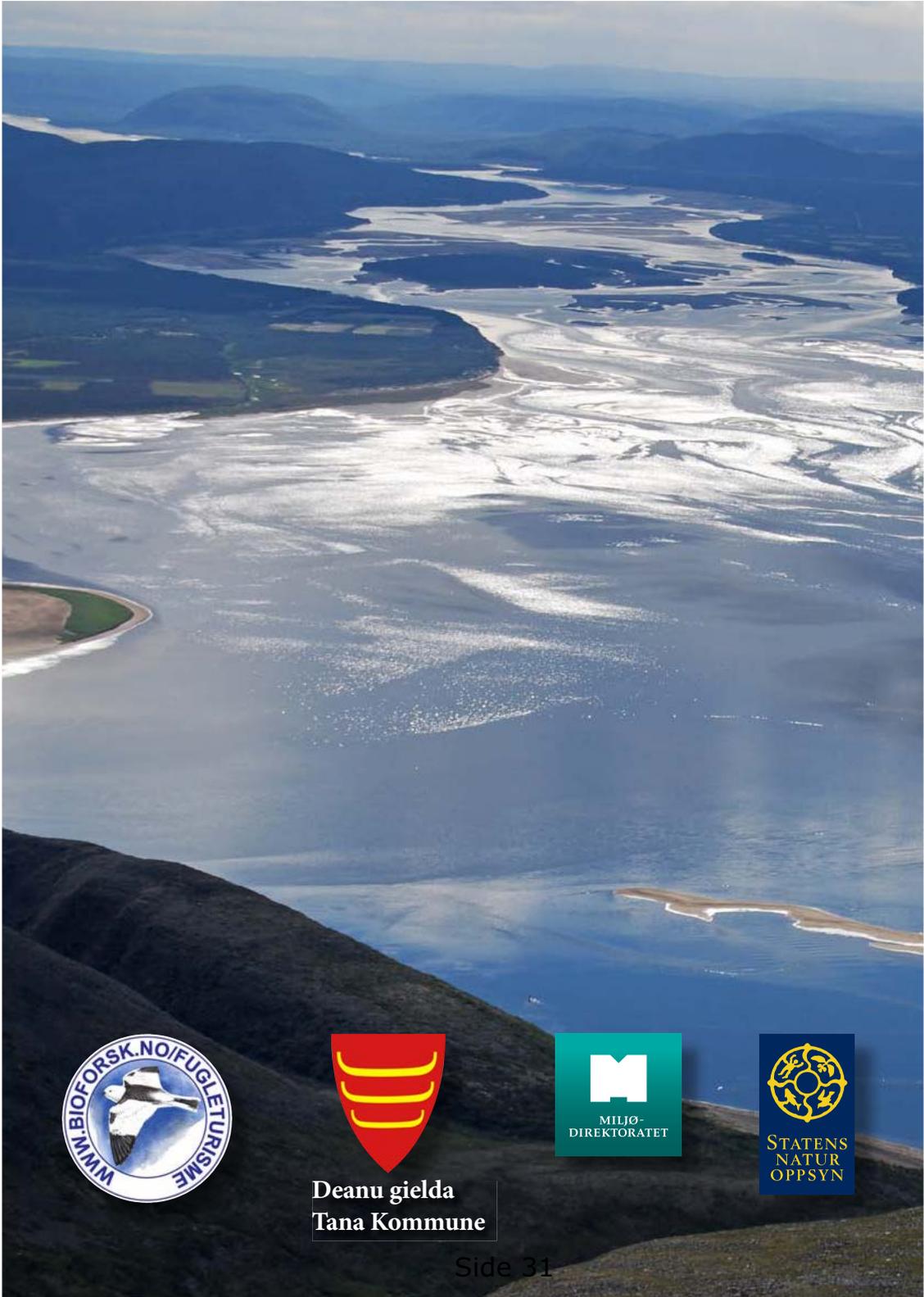
	Hekkestatus	Vår	Sommer	Høst	Vinter
Sangsvane <i>Cygnus cygnus</i>	-	x	(x)	(x)	-
Sædgås <i>Anser fabalis</i>	-	(x)	-	-	-
Kortnebbgås <i>Anser brachyrhynchus</i>	-	(x)	(x)	-	-
Tundragås <i>Anser albifrons</i>	-	(x)	-	-	-
Dverggås <i>Anser erythropus</i>	-	(x)	-	-	-
Grågås <i>Anser anser</i>	-	x	x	-	-
Ringgås <i>Branta bernicla</i>	-	x	-	(x)	-
Hvitkinnås <i>Branta leucopsis</i>	-	-	(x)	(x)	-
Gravand <i>Tadorna tadorna</i>	b	x	x	x	-
Brunnakke <i>Anas penelope</i>	B	X	X	-	-
Krikkand <i>Anas crecca</i>	b	X	x	x	-
Stokkand <i>Anas platyrhynchos</i>	B	X	X	X	X
Stjertand <i>Anas acuta</i>	-	x	x	-	-
Skjeand <i>Anas clypeata</i>	-	(x)	(x)	-	-

Smålom. Foto: Trond Haugskott.

Havørn. Foto: Trond Haugskott.

Toppand <i>Aythya fuligula</i>	-	X	x	-	-
Bergand <i>Aythya marila</i>	-	x	-	-	-
Ærfugl <i>Somateria mollissima</i>	B	X	X	X	X
Praktærfugl <i>Somateria spectabilis</i>	-	x	-	-	x
Stellerand <i>Polysticta stelleri</i>	-	(x)	-	(x)	-
Havelle <i>Clangula hyemalis</i>	b	X	X	X	X
Svartand <i>Melanitta nigra</i>	-	x	x	-	-
Sjøorre <i>Melanitta fusca</i>	-	x	-	-	-
Brilleand <i>Melanitta perspicillata</i>	-	(x)	-	(x)	-
Kvinand <i>Bucephala clangula</i>	-	x	x	-	-
Lappfiskand <i>Mergellus albellus</i>	-	(x)	-	(x)	-
Siland <i>Mergus serrator</i>	B	X	X	X	X
Laksand <i>Mergus merganser</i>	-	X	X	X	x
Lirype <i>Lagopus lagopus</i>	B	X	X	X	X
Fjellrype <i>Lagopus muta</i>	b	xb	-	x	x
Gulnebbom <i>Gavia adamsii</i>	-	-	(x)	(x)	-
Storlom <i>Gavia arctica</i>	-	x	-	-	-
Smålom <i>Gavia stellata</i>	b	x	x	x	x
Gråstrupedykker <i>Podiceps grisegena</i>	-	-	-	(x)	(x)
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	-	X	X	X	x
Toppskarv <i>Phalacrocorax aristotelis</i>	-	x	x	x	-
Gråhegre <i>Ardea cinerea</i>	-	(x)	(x)	(x)	-
Havørn <i>Haliaeetus albicilla</i>	b	x	X	X	x

Deanu gieldda
Tana Kommune

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget	51/2014	09.09.2014

Høringsuttalelse. Bruk av snøscooter til fornøyleskjøring - endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

Rådmannens forslag til uttalelse

Tana kommune registrerer at det foreslås innført en generell regel om å gi kommuner myndighet til å etablere løyper for kjøring med snøscooter på vinterføre. Kommunen registrerer også forslaget om at løypene skal angis i arealplan eller reguleringsplan.

Med hjemmel i nåværende lov og forskrift har Tana kommune for lengst etablert åpne løyper for kjøring med snøscooter. Tana kommune ber om at departementet i forskriften åpner for at kommuner, som allerede har etablerte løyper etter § 5 i gjeldende forskrift, kan angi løypene i arealdelen i kommuneplanen uten ytterligere planprosess. Det vil være unødig ressursbruk og byråkrati å igangsette og gjennomføre en egen planprosess for refastsetting av allerede etablerte snøscooterløyper som har fungert tilfredsstillende i mer enn 30 år. En full prosess etter plan- og bygningslovens regler kan koste en mill for Tana kommunes vedkommende og vi risikerer å måtte bruke ett årsverk på det. Kommunen har rikelig erfaring med prosessene knyttet til plan- og bygningsloven og også prosessene knyttet til forskriftsendringer. Forslaget om ny regel i § 4 a med hjemmel til å etablere snøscooterløyper gjennom arealplanlegging må bare gjelde etablering av nye åpne løyper.

Departementet uttrykker i høringsbrevet at "Det vil kunne ta noe tid for kommunene å vurdere om de ønsker å videreføre eksisterende løyper og å fastsette disse gjennom arealplan i medhold av de nye bestemmelsene". Tana kommune vil presisere at det ikke hersker tvil om at eksisterende løyper ønskes videreført og at en refastsetting av disse gjennom arealplanprosessen er svært lite hensiktsmessig og ønskelig.

Om de to alternative overgangsbestemmelsene vil Tana kommune uttale følgende: Tana kommune mener det er unødvendig å lage overgangsbestemmelser fordi kommunen mener det er unødvendig byråkrati å kreve at kommunen planlegger sitt eksisterende løypenett på nytt. Departementet bør kunne tillate at eksisterende løyper opprettholdes og avtegnes i

kommuneplanens arealdel når denne rulleres. Kommunen har derimot ikke noe imot at etablering av nye løyper i fremtiden gjennomføres etter forslaget til ny § 4a når regelendringen trer i kraft.

Tana kommune er for øvrig tilfreds med at det i forslaget om endringer foreslås anledning til kommunen selv å gi bestemmelser om bruken av løypene og kommunen er enig i refleksjonene som fremgår. Kommunen er også særlig tilfreds med at det foreslås å videreføre regelen om at det skal være tillatt å raste inntil 300 meter fra løypa.

Tana kommune mener det bør innføres regel som tillater kommunen å ta betalt for bruken av de åpne snøscooterløypene for å dekke kostnadene til drift av dem.

Saksopplysninger

Klima- og miljødepartementet har sendt på høring forslag til endringer i lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven), og forskrift 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (forskrift for motorkjøretøyer i utmark etc.).

Forslagene gjelder innføring av adgang til å etablere snøscooterløyper for fornøyleskjøring.

Høringsfristen er 19. september 2014.

Merknader til forslaget bes sendt elektronisk i Word-format.

Høringsbrevet følger vedlagt.

Om sitt eget forslag som er grunnlaget for høringen skriver departementet i punkt 3 :

”Departementet foreslår at det gis en viss åpning for kjøring med snøscooter til fornøylesformål ved at kommunene gis adgang til å etablere løyper for slik kjøring.

Økt støy og trafikkbelastninger i utmark er negativt bl.a. for friluftsliv og for sårbart naturmangfold, og for dem som utsettes for støy som følge av slik ferdsel. En markert økt motorisering av norsk utmark er derfor ikke ønskelig og vil kunne få betydelige negative konsekvenser for det tradisjonelle friluftslivet og muligheten til å oppleve uberørt, stille natur. Selv om lovforslaget legger til rette for en viss åpning for motorisert ferdsel til fornøylesformål, er det fortsatt et mål å begrense motorferdsel i utmark mest mulig. Det er derfor vesentlig at det settes klare rammer for adgangen til å åpne opp for snøscooterkjøring, herunder at slik kjøring bare skal skje i nærmere fastsatte løyper, at det gjelder absolutt forbud mot kjøring i nærmere spesifiserte områder og at kommunene må hensynta virkninger for friluftsliv, naturmangfold, hytteområder, kulturminner og kulturmiljø. Videre er det viktig at kommunenes prosess frem til et eventuelt vedtak om å etablere snøscooterløype er god og grundig, og at ulike interesser klarlegges slik at de kan tas med i vurderingen.

Reglene som gjaldt for det nylig avviklede forsøket representerer etter departementets syn en god balanse mellom de ulike og til dels motstridende hensynene i saken. Gjennom forsøket kunne kommunen å etablere snøscooterløyper for fornøyleskjøring gjennom en planprosess etter plan- og bygningsloven. En standardisert forskrift som hver enkelt kommune hadde vedtatt satte samtidig klare rammer for kommunenes planlegging. Forskriften forbød blant annet anlegging av løyper i nærmere angitte områder og stilte krav om hensyn kommunene skulle ta ved utarbeidelsen av løypene. Etter departementets syn er det naturlig at forslaget som her forelegges høringsinstansene, bygger på reglene som gjaldt for forsøket.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at det inntas en ny bestemmelse i motorferdselloven som gir hjemmel for å gi forskrift om adgang for kommunene til å etablere snøscooterløyper. Lovbestemmelsen fastsetter at løypene skal angis i arealplan eller reguleringsplan og inneholder de viktigste rammene for kommunenes planlegging, herunder bestemmelser om hvor løypene kan legges og hvilke hensyn kommunene skal ta for å sikre tilstrekkelig ivaretagelse av friluftsliv og naturmangfold. Dette vil etter departementets syn være i overensstemmelse med Energi- og miljøkomiteens vedtak om å legge fram et lovendringsforslag som sikrer lokal forvaltning innenfor tydelige nasjonale retningslinjer som inntas i loven. Mer detaljerte regler om rammene for løypene og prosessen i kommunene foreslås gitt i forskriften.

Departementet foreslår videre at det gjøres enkelte andre endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag som følge av den nye forskriftshjemmelen.

Departementets forslag til lov- og forskriftsendringer fremgår av punkt 4. I punkt 6 tar departementet opp enkelte problemstillinger som vi ikke fremmer konkrete forslag om, men som vi ber om innspill på.”

Departementet redegjør videre i en ”Nærmere omtale om rammene for kommunens planlegging” for hvilke begrensninger som skal gjelde for hvor løypene kan legges. Med relevans til den nylig foreslåtte forskriftsendringen i vår kommune så foreslår departementet ”at det i forskriften inntas en plikt for kommunene til å ta hensyn til sikkerheten til de som kjører og andre. Dette kravet vil også omfatte plikt for kommunen til å vurdere mulig skredfare i løypetraseene.”

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Se adresseliste

Deres ref

Vår ref
14/523

Dato
10.07.2014

Bruk av snøscooter for fornøyleskjøring – forslag til endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag og forskrift for motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

1. Innledning

Klima- og miljødepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven), og forskrift 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (forskrift for motorkjøretøyer i utmark etc.).

Forslagene gjelder innføring av adgang til å etablere snøscooterløyper for fornøyleskjøring.

Liste over høringsinstanser følger vedlagt. Vi ber høringsinstansene vurdere om forslaget også bør forelegges underliggende organer mv. som ikke er oppført på listen. Høringsbrevet er tilgjengelig elektronisk på www.regjeringen.no/kld.

Høringsfristen er 19. september 2014.

Merknader til forslaget bes sendt elektronisk i Word-format (ikke som PDF-fil) til Klima- og miljødepartementet på e-postadressen postmottak@kld.dep.no

2. Gjeldende rett. Bakgrunnen for forslagene til lov- og forskriftsendringer

Utgangspunktet er at all motorisert ferdsel i utmark er forbudt, på både bar og snødekt mark, jf. § 3 i motorferdselloven. Motorferdselloven med tilhørende forskrifter gjør imidlertid flere

Postadresse
Postboks 8013 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
<http://www.kld.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Naturforvaltningsavdelingen
Saksbehandler
Hege Feiring
22 245891

unntak fra dette forbudet. Unntakene knytter seg i all hovedsak til nyttekjøring. Det fremgår av motorferdsellovens forarbeider at utgangspunktet for reguleringen av motorisert ferdsel i utmark er å søke å begrense ferdselen til formål og behov som har en allment akseptert nytteverdi, og derved begrense unødvendig kjøring og fornøyleskjøring. Samtidig skal regelverket sikre at den kjøring som er tillatt skjer til minst mulig skade og ulempe for naturmiljø og friluftsliv.

Nyttekjøring i utmark forvaltes i dag primært av kommunene, som er gitt utstrakt myndighet til å åpne for slik kjøring gjennom tillatelser og dispensasjoner.

Fram til lov om motorferdsel i utmark og vassdrag kom i 1977 var det ikke noe alminnelig lovgrunnlag for å regulere motorferdsel i naturen. Det fantes enkeltbestemmelser i særlovgivningen (naturvernloven, vegtrafikkloven mv), men disse bestemmelsenes anvendelsesområde var knyttet til særlovenes spesifikke formål og bestemmelsene ga derfor begrenset mulighet for generell regulering av motorisert ferdsel i utmark.

Både velstandsutvikling og teknologisk utvikling medførte stadig økning av motorisert ferdsel i utmark og vassdrag, herunder til fritidsbruk. I Ot.prp. nr. 45 (1976-77) lagt fram av regjeringen Brundtland fremgår det at den motoriserte ferdselen mange steder er blitt så omfattende at *”den medfører for stor belastning på knappe naturressurser som fiske og vilt og betydelig slitasje på og støy i naturmiljøet og reduserer trivselen”*, og at det derfor *”ut fra et samfunnsmessig helhetssyn”* var behov for å regulere dette.

I proposisjonen heter det videre at det *”naturlige utgangspunkt for en regulering av motorferdselen må være å søke å begrense den til formål og behov som har en allment akseptert nytteverdi”*, og at siktemålet med loven måtte være *”å verne om naturmiljø og fremme trivselen”*.

Ti år senere så man at det på tross av loven hadde skjedd sterk økning av motorisert ferdsel i utmark. Blant annet hadde antall snøscootere økt fra 6 000 i 1975 til 30 000 i 1986 (i dag er tallet ca 76 500). Også antallet barmarkskjøretøy hadde økt betydelig. Kommunenes praktisering av loven hadde variert sterkt, og enkelte kommuner fulgte en langt mer liberal praksis enn forutsatt. I 1977-loven var myndigheten til å gi både forskrifter og enkelttillatelser om motorferdsel i utmark lagt til kommunene. I 1988 ble loven endret og de kommunale forskriftene erstattet med en landsomfattende (nasjonal) forskrift (forskrift 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag), da man fant dette riktig på bakgrunn av den raske utviklingene og dertil økende konflikter, jf. Ot.prp. nr. 60 (1986-87).

Målet med den nasjonale forskriften er *”å hindre den rene fornøyleskjøring, uten å legge hindringer i veien for den kjøring som har et nyttig og nødvendig formål”*, jf. Ot.prp. nr. 60 (1986-87) side 10.

Regelverket om motorferdsel i utmark åpner i dag ikke for fornøyleskjøring, bortsett fra i Nord-Troms og Finnmark hvor det gjelder egne regler. Her kan Fylkesmannen legge ut løyper etter forslag fra kommunestyrene. Løypene er åpne for allmennheten.

De senere årene har det vært fremsatt ønsker fra flere kommuner og fylkesting utenfor Nord-Troms og Finnmark om å få adgang til å etablere snøscooterløyper for fornøyleskjøring. Løyper ønskes etablert både som tilbud til allmennheten og til bruk i reiselivssammenheng, der snøscooterturisme vil kunne være en viktig inntektskilde.

Regjeringen ønsker å gi kommunene større ansvar og råderett i eget lokalmiljø. I Sundvolden-erklæringen pkt. 10 heter det at Regjeringen vil la kommunene forvalte motorisert ferdsel i utmark. På denne bakgrunn iverksatte regjeringen vinteren 2013/2014 et forsøk der 104 kommuner ble gitt anledning til å etablere snøscooterløyper for fornøyleskjøring i medhold av lov 27. juni 2003 nr. 13 om forsøk i offentlig forvaltning (forsøksloven).

Sivilombudsmannen konkluderte i en uttalelse 12. juni 2014 med at omfanget av forsøket lå utenfor de rettslige rammene til forsøksloven. Selv om regjeringen mente at forsøket var lovlig og Sivilombudsmannens konklusjoner formelt sett ikke er rettslig bindende, besluttet Regjeringen 19. juni 2014 etter en helhetsvurdering å avvike forsøket og i stedet legge til rette for en rask lovprosess. Regjeringen besluttet samtidig at rammene for etablering av løyper i lovforslaget ikke skal avvike vesentlig fra de rammer som gjaldt for forsøket.

I vedtak samme dag, ved behandling av Innst. 309 (S) fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Aasland og Ola Elvestuen, ba Stortinget regjeringen om snarest mulig å legge fram forslag til endring i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag som sikrer lokal forvaltning innenfor tydelige nasjonale retningslinjer som inntas i loven (anmodningsvedtak nr. 549 (2013-2014)).

3. Departementets forslag

Departementet foreslår at det gis en viss åpning for kjøring med snøscooter til fornøylesformål ved at kommunene gis adgang til å etablere løyper for slik kjøring.

Økt støy og trafikkbelastninger i utmark er negativt bl.a. for friluftsliv og for sårbart naturmangfold, og for dem som utsettes for støy som følge av slik ferdsel. En markert økt motorisering av norsk utmark er derfor ikke ønskelig og vil kunne få betydelige negative konsekvenser for det tradisjonelle friluftslivet og muligheten til å oppleve uberørt, stille natur. Selv om lovforslaget legger til rette for en viss åpning for motorisert ferdsel til fornøylesformål, er det fortsatt et mål å begrense motorferdsel i utmark mest mulig. Det er derfor vesentlig at det settes klare rammer for adgangen til å åpne opp for snøscooterkjøring, herunder at slik kjøring bare skal skje i nærmere fastsatte løyper, at det gjelder absolutt forbud mot kjøring i nærmere spesifiserte områder og at kommunene må hensynta virkninger for friluftsliv, naturmangfold, hytteområder, kulturminner og kulturmiljø. Videre er det viktig at kommunenes prosess frem til et eventuelt vedtak om å etablere snøscooterløype er god og grundig, og at ulike interesser klarlegges slik at de kan tas med i vurderingen.

Reglene som gjaldt for det nylig avviklede forsøket representerer etter departementets syn en god balanse mellom de ulike og til dels motstridende hensynene i saken. Gjennom forsøket

kunne kommunen å etablere snøscooterløyper for fornøyleskjøring gjennom en planprosess etter plan- og bygningsloven. En standardisert forskrift som hver enkelt kommune hadde vedtatt satte samtidig klare rammer for kommunenes planlegging. Forskriften forbød blant annet anlegging av løyper i nærmere angitte områder og stilte krav om hensyn kommunene skulle ta ved utarbeidelsen av løypene. Etter departementets syn er det naturlig at forslaget som her forelegges høringsinstansene, bygger på reglene som gjaldt for forsøket.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at det inntas en ny bestemmelse i motorferdselloven som gir hjemmel for å gi forskrift om adgang for kommunene til å etablere snøscooterløyper. Lovbestemmelsen fastsetter at løypene skal angis i arealplan eller reguleringsplan og inneholder de viktigste rammene for kommunenes planlegging, herunder bestemmelser om hvor løypene kan legges og hvilke hensyn kommunene skal ta for å sikre tilstrekkelig ivaretagelse av friluftsliv og naturmangfold. Dette vil etter departementets syn være i overensstemmelse med Energi- og miljøkomiteens vedtak om å legge fram et lovendringsforslag som sikrer lokal forvaltning innenfor tydelige nasjonale retningslinjer som inntas i loven. Mer detaljerte regler om rammene for løypene og prosessen i kommunene foreslås gitt i forskriften.

Departementet foreslår videre at det gjøres enkelte andre endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag som følge av den nye forskriftshjemmelen.

Departementets forslag til lov- og forskriftsendringer fremgår av punkt 4. I punkt 6 tar departementet opp enkelte problemstillinger som vi ikke fremmer konkrete forslag om, men som vi ber om innspill på.

Nærmere om rammene for kommunens planlegging

Områder som skal være unntatt

Departementet foreslår i hovedsak tilsvarende begrensning for hvor løypene kan legges som i forsøket. Det innebærer at løypene ikke kan legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder. Departementet har vurdert om alle villreinområder bør være unntatt, men har funnet at dette vil dekke svært omfattende arealer uten at det nødvendigvis er skadelig for villrein at det anlegges løyper i de enkelte områdene. I den grad de planlagte snøscooterløypene faktisk utgjør en trussel mot villrein, eventuelt andre dyre- og fuglearter eller annet naturmangfold, plikter kommunen uansett å hensynta dette, idet departementet foreslår at kommunen i planarbeidet skal ha en generell plikt til å ta hensyn til støy og andre ulemper for friluftsliv, naturmangfold, bolig- og hytteområder, kulturminner og kulturmiljø. Departementet har videre vurdert om viktige friluftslivsområder bør unntas. Departementet viser til at blant annet Den Norske Turistforening og Norsk Friluftsliv (tidligere Friluftslivets fellesorganisasjon) har anmodet om at snøscooterløyper forbys i store sammenhengende vinterfriluftslivsområder. Departementet er enig i at det er av vesentlig betydning å beholde store sammenhengende områder uten motorisert ferdsel. Departementet mener imidlertid at forbudsområdene må være klart avgrenset for å gjøre regelverket enkelt anvendelig og etterprøvbart. At loven ikke inneholder et uttrykkelig forbud mot å legge løyper i viktige friluftslivsområder, innebærer uansett ikke at det er fritt fram for kommune å legge løyper i slike

områder, idet departementet foreslår at lovforslaget inneholder en plikt for kommunene til å ta hensyn til støy og andre ulemper for friluftsliv, og videre at kommunen i planforslaget skal utrede virkningen løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i plan- og influensområdet, samt kartlegge og verdsette friluftslivsområdene der løypene planlegges og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen.

I forsøket var det et absolutt forbud mot å legge løyper i skredutsatte områder eller bratt terreng. Departementet foreslår (som i forsøket) at det i forskriften inntas en plikt for kommunene til å ta hensyn til sikkerheten til de som kjører og andre. Dette kravet vil også omfatte plikt for kommunen til å vurdere mulig skredfare i løypetrascene. Departementet mener sikkerhetsaspektet er tilstrekkelig ivaretatt gjennom dette og at det derfor ikke er nødvendig å lov- eller forskriftsfestsette et eksplisitt forbud mot løyper i skredutsatte områder eller bratt terreng.

4. Forslag til endringer i motorferdselloven og for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

4.1 Lov om motorferdsel i utmark og på islagte vassdrag

§ 4 a

Som nevnt innledningsvis innebærer motorferdselloven i dag et restriktivt utgangspunkt for regulering av motorferdsel i utmark og vassdrag. Det fremgår av forarbeidene at utgangspunktet for reguleringen av motorisert ferdsel er å søke å begrense ferdselen til formål og behov som har en allment akseptert nytteverdi, og derved begrense unødvendig kjøring og fornøyleskjøring. En åpning for etablering av løyper for fornøyleskjøring med snøscooter vil derfor kreve lovendring. Departementet foreslår at det inntas en ny bestemmelse i motorferdselloven om adgang for kommunene til å etablere snøscooterløyper. Bestemmelsen er utformet som en forskriftshjemmel som gir departementet kompetanse til i forskrift å gi adgang for kommunene til å etablere snøscooterløyper. Bestemmelsen gir rammer for departementets forskriftskompetanse og kommunenes planlegging, herunder bestemmelser om hvor slike løypene kan legges og hvilke hensyn kommunene skal ta for å sikre tilstrekkelig ivaretagelse av friluftsliv og naturmangfold. Det anses hensiktsmessig at mer detaljerte regler om kommunens adgang til å etablere snøscooterløyper fastsettes av departementet i forskrift.

Departementet foreslår at endringen tas inn som nytt annet og tredje ledd i loven § 4 a (endring i kursiv):

§ 4 a.(forskrift om bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag)

Motorkjøretøyer kan i utmark og på islagte vassdrag bare brukes i samsvar med forskrift gitt av departementet.

Departementet kan i slik forskrift gi kommuner myndighet til å etablere løyper for kjøring med snøscooter på vinterføre. Forskriften kan omfatte nærmere regler om kommunens bruk av myndigheten.

Løyper etter annet ledd skal angis i arealplan eller i reguleringsplan. Løypene skal ikke legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder. Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften eller kreve terrenginngrep. I planarbeidet skal kommunene ta hensyn til støy og andre ulemper for friluftsliv, naturmangfold, bolig- og hytteområder, kulturminner og kulturmiljø. I planforslaget skal kommunen utrede virkningen løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i plan- og influensområdet, samt kartlegge og verdsette friluftslivsområdene der løypene planlegges og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen.

Merknader til bestemmelsen

Andre ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift om at kommunene kan etablere snøscooterløyper. Departementet kan i slik forskrift gi nærmere regler om kommunens bruk av myndigheten til å etablere løyper. Dette omfatter både nærmere regler om hvilke krav som gjelder for løypene og om prosessen kommunen skal følge når løypene etableres.

Tredje ledd fastsetter de viktigste kravene som gjelder for løypene og for kommunens prosess. Bestemmelsen fastslår at løypene skal angis i plan. Det vil dermed være plan- og bygningsloven som er verktøyet kommunene skal bruke for å fastsette løypetraseene. Bestemmelsen setter også rammene for hvor løypene kan legges, hvilke hensyn kommunene skal ta når løypene anlegges og hvilke utrednings- og kartleggingskrav som gjelder. Kravene i tredje ledd er gjentatt i utkastet til forskriftsbestemmelse som er omtalt senere i høringsbrevet. For nærmere omtale av kravene viser vi til merknadene til denne bestemmelsen.

§ 5

Selv om motorferdsellovgivningen i dag ikke åpner for fornøyleskjøring, er det som tidligere nevnt gjort et unntak fra dette når det gjelder Nord-Troms og Finnmark. Motorferdselloven § 5 tredje ledd lyder i dag:

”I Finnmark og i Nord-Troms (kommunene Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) kan fylkesmannen etter forslag fra kommunestyret gi forskrift om adgang til bruk av snøscooter på vinterføre langs særskilte løyper i utmark og på islagte vassdrag. Vedkommende kommune skal sørge for merking av informasjon om løypene.”

Bestemmelsen er, med tillegg av enkelte presiseringer, gjentatt i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark § 4.

Ved innføring av hjemmel for kommunene til å etablere snøscooterløyper gjennom arealplanlegging, antar departementet at det praktiske behovet for at fylkesmannen gir forskrift som nevnt i § 5 tredje ledd blir borte. I alle tilfelle mener departementet det vil være uryddig og lite ønskelig å ha ulike regimer for etablering av snøscooterløyper. Departementet foreslår derfor at § 5 tredje ledd oppheves.

Det vil kunne ta noe tid for kommunene å vurdere om de ønsker å videreføre eksisterende løyper og å fastsette disse gjennom arealplan i medhold av de nye bestemmelsene. For å gi kommunene tid til å innrette seg vil det derfor være behov for overgangsbestemmelser. Departementet ser to ulike måter å løse slike overgangsbestemmelser på:

- ved at § 5 tredje ledd oppheves, men at det i en overgangsbestemmelse fastsettes at løypene fastsatt i medhold av § 5 tredje ledd opprettholdes for den perioden kommunene trenger for å innrette seg. Departementet antar at en periode på seks år vil være tilstrekkelig. I løpet av en slik periode vil kommunene ha rukket å være gjennom rullering av kommuneplan og hatt god anledning til å vurdere eventuelle løyper. Denne løsningen må kombineres med at departementet i overgangsbestemmelsen gis hjemmel å gi nærmere overgangsregler, for eksempel om stenging, merking, forbud mot bruk i bestemte tidsrom mv. Løsningen er lovteknisk ryddig, men departementet er noe usikker på om det er praktisk gjennomførbart å ha felles regler for alle de lokale løypene i en sentral overgangsforordning.
- ved å videreføre de to regimene parallelt, til kommunene har rukket å innrette seg, slik at § 5 tredje ledd oppheves med virkning først etter en periode. De eksisterende forskriftene gitt av fylkesmannen vil da videreføres med hjemmel i loven § 5 tredje ledd og forskriften § 4 inntil disse bestemmelsene oppheves. Også her antas seks år å være en tilstrekkelig lang periode for dobbeltregime. Siden hensikten med en slik løsning vil være å sikre tilstrekkelig hjemmel for en midlertidig videreføring av forskrifter om allerede eksisterende løyper, vil det være en forutsetning at fylkesmannen i seksårsperioden ikke etablerer nye løyper eller deltraseer med hjemmel i § 5. Nye løyper, også korte deltraseer, må etableres av kommunen med hjemmel i de nye bestemmelsene gitt i medhold av § 4 a i loven. Denne overgangsløsningen vil slik departementet ser det trolig være den praktisk enkleste.

Departementet vurderer det slik at det sistnevnte alternativet vil være det langt enkleste å gjennomføre i praksis. Departementet går derfor inn for en løsning der bestemmelsen oppheves, men med virkning først etter en overgangsperiode på seks år. Vi ber imidlertid om høringsinstansens syn på begge alternativene.

4.2 Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

§ 4

§ 4 i forskrift for motorkjøretøyer i utmark etc. er gitt til gjennomføring av motorferdselloven § 5 tredje ledd. Bestemmelsen omhandler bruk av snøscooter i Finnmark og i Nord-Troms (kommunene Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) langs løyper som er utlagt av fylkesmannen etter forslag fra kommunestyret. Som for motorferdselloven § 5 tredje ledd antar departementet at det praktiske behovet for bestemmelsen vil bli borte ved innføring av hjemmel for kommunene til å etablere snøscooterløyper gjennom arealplanlegging.

Departementet foreslår derfor at bestemmelsens oppheves, med overgangsløsning tilpasset det som besluttes for loven § 5 tredje ledd, jf. punkt 4.1 foran,

Ny § 4a

Departementet mener det vil være mest hensiktsmessig at bestemmelsene som fastsettes med hjemmel i den foreslåtte bestemmelsen i motorferdselloven § 4 a bør gis i forskrift for motorkjøretøyer i utmark etc. Departementet foreslår at bestemmelser som regulerer kommunenes adgang til å etablere snøscooterløyper tas inn i en ny § 4a i forskriften, og at bestemmelsen skal lyde:

§ 4a.

Kommunen kan etablere løyper for kjøring med snøscooter (beltemotorsykkkel) på vinterføre.

Løypene skal angis i arealplan eller i reguleringsplan som trasé for snøscooterløype. Løypene skal vises i planen som linjesymbol med sosikode 1164, der senterlinjen angir traseen. For behandlingen av planen gjelder plan- og bygningsloven §§ 3-1 til 5-6 og §§ 10-1 til 13-4 med de unntak og særregler som følger av bestemmelsen her. Løypene skal ikke stride mot arealformålet og bestemmelsene i arealplan, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-6 og 12-4.

Kommunen skal i forskrift gi bestemmelser om bruken av løypene, herunder om kjørefart og kjøretider. Det kan i bestemmelsene fastsettes krav om brukerbetaling til dekning av kostnader for drift av løypene.

Løypene skal ikke legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder. Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften eller kreve terrenginngrep.

I planarbeidet skal kommunen ta hensyn til

- a) støy og andre ulemper for friluftsliv, naturmangfold, bolig- og hytteområder, kulturminner og kulturmiljø*
- b) sikkerheten for de som kjører og andre.*

Planforslaget skal

- a) utrede virkningene løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i plan- og influensområdet*
- b) kartlegge og verdsette friluftslivsområdene der løypene planlegges og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftsområder i kommunen.*

Kommunen kan ikke treffe vedtak om snøscooterløype over en eiendom før grunneier har samtykket til slik løype.

Kommunens vedtak om trasé for snøscooterløype og bestemmelser om bruk av slike løyper kan påklages etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven § 1-9, men slik at Fylkesmannen er klageinstans. Plan- og bygningsloven § 11-15 tredje ledd gjelder ikke for kommunestyrets vedtak om trasé for snøscooterløype i kommuneplan. For myndighet til å fremme innsigelse gjelder reglene i plan- og bygningsloven § 5-4. Støy eller andre negative virkninger for lokalt friluftsliv gir grunnlag for innsigelse etter plan- og bygningsloven § 5-4 første ledd. Ved behandling av innsigelsessaker kan departementet prøve alle sider av saken.

Merknader til bestemmelsen

Første ledd: Bestemmelsen slår fast at kommunen har myndighet til å etablere løyper for fornøyelseskjøring med snøscooter på vinterføre. Kommunen kan bare åpne for fornøyelseskjøring i faste løyper, og vil ikke ha anledning til å åpne områder for fri kjøring utenfor løyper. Bestemmelsen kan heller ikke brukes som grunnlag for dispensasjon til for eksempel enkeltpersoner som ønsker å kjøre på tur eller hytteiere som ønsker å kjøre fra hytta til løypa.

Kommunen har ingen plikt til å etablere slike løyper.

Andre ledd: Løypene skal angis i arealplan eller reguleringsplan. Med arealplan menes kommuneplanens arealdel eller kommunedelplan for et område i kommunen.

For behandlingen av arealplanen gjelder saksbehandlingsreglene som gjelder for planer etter plan- og bygningsloven, med de unntak og særregler som følger av forskriften. Det formelle hjemmelsgrunnlaget for kommunens saksbehandling og vedtak om snøscooterløype er imidlertid motorferdselsloven og forskrift om motorferdsel i utmark – ikke plan- og bygningsloven. Arealplanen er med andre ord et virkemiddel for å synliggjøre de traseene som vedtas. Tilsvarende brukes plan- og bygningslovens prosessregler for saksbehandlingen etter forskriften.

Planen må inneholde et plankart som viser løypa som linjesymbol med sosikode 1164.

Kommunen kan enten avklare traseen som ledd i det ordinære kommuneplanarbeidet, eller den kan avklare traseen som egen sak der kommunen gjennom en planprosess må fastsette hvor traseen skal gå, og treffe et vedtak om trase som skal vises i en eksisterende arealplan/på et eksisterende plankart. I prosessen med å avklare traseen må kommune følge prosessreglene i plan- og bygningsloven §§ 3-1 til 5-6 og §§ 10-1 til 13-4. Kommunen må lage en saksfremstilling for å opplyse saken tilstrekkelig, i form av planbeskrivelse eller planprogram. Saksfremstillingen må tilpasses den konkrete situasjonen og behovet. Hvis det er snakk om mange trasealternativer og lange traseer med mange som vil komme i berøring med hytteområder mv bør kommunen utarbeide et planprogram for å opplyse saken godt nok.

Høringen kan begrenses til å gjelde snøscootertraseen. I høringen legger kommunen fram det utsnittet av kommuneplankartet som er nødvendig for å ta stilling til traseen. Underliggende arealformål må inngå for å kunne se løypa i den sammenheng den skal vurderes i og for å gi mulighet til å ta stilling til om løypa er innenfor kravene i forskriften.

Etablering av løyper gjennom arealplanlegging innebærer at plan- og bygningslovens bestemmelser om medvirkning, samarbeid, samråd, offentlighet og informasjon gjelder for behandling av planer etter forskriften. Det er av stor betydning at kommunen tidlig i planprosessen tar kontakt med aktuelle sektororganer og fylkeskommunen slik loven forutsetter. Det er en forutsetning at berørte interessegrupper som næringsinteresser (herunder reindriftsnæringa), beboerforeninger, grunneiere, turlag og andre friluftsansjoner,

miljøorganisasjoner, velforeninger, hytteforeninger og lignende får komme til orde i beslutningsprosessen.

Som det fremgår av merknaden til første ledd har kommunen ingen plikt til å utarbeide planer om snøscooterløyper. Kommunen kan heller ikke pålegge en privat aktør å fremme plan eller å bekoste slike planer.

Tredje ledd: Kommunen skal gi bestemmelser om bruken av løypene. Disse skal som et minimum omfatte regler om fartsgrenser, tidspunkt og tidsrom for kjøring (når på dagen, ukedager/helger/høytider, når på året m.v.). Kommunen bør også gi bestemmelser om rasting. I utgangspunktet vil det ikke være tillatt å kjøre utenfor løypene, og rasting bør derfor skje så nær løypa som mulig. Av sikkerhetsmessige grunner kan det likevel være nødvendig å fravike løypa noe. Kommunene bør gjennom bestemmelser angi hvor langt utenfor løypa det eventuelt er tillatt å kjøre, eventuelle områder der rasting ikke skal være tillatt m.v. Terrenget vil være avgjørende for hvor langt det er nødvendig å kjøre for å finne en leirplass. Kommunen bør fastsette en øvre grense som ikke bør overskride 30 meter. I de åpne løypene i Nord-Troms og Finnmark har i henhold til retningslinjer fra Klima- og miljødepartementet rasting ut fra sikkerhetsmessige og praktiske grunner vært akseptert inntil 300 meter fra merkestikkene i snaufjell og på islagt vann. Ut fra de særlige forholdene som gjør seg gjeldende i disse fylkene, som også har begrunnet de åpne snøscooterløypene her, vil departementet anta at denne praksisen bør kunne fortsette dersom den enkelte kommune ønsker det og nedfeller det i sine bestemmelser. Departementet ser imidlertid ingen grunn til å åpne for rasting i slike avstander fra løypene i landet for øvrig. Ved utredning av støy, effekter for friluftsliv og naturmangfold mv. må det tas høyde for de bestemmelser som er gitt om maksimal kjørelengde ut fra løypene til rasting ved beregning av influensområde.

Det kan også fastsettes andre begrensninger i bruken av løypene, for eksempel om bruk til bestemte formål eller grupper, eller bestemmelser om betaling. Slike bestemmelser må imidlertid ikke stride mot andre rettsregler (for eksempel prinsippet om ikke-diskriminering i EØS-avtalen). Begrensning av bruk til bestemte grupper, betalingsordninger mv er omtalt i punkt 5 nedenfor. I den grad kommunen innfører brukerbegrensninger og betalingsordninger bør dette reguleres i de kommunale forskriftene.

Av sikkerhetshensyn er det nødvendig at løypene merkes. Dette sikrer også at de som kjører holder seg i traseen slik den er lokalisert på plankartet. Kommunen har det overordnede ansvaret for at løypene er tilstrekkelig merket, men kan inngå avtaler med andre aktører om drift og vedlikehold av løypene. Løypene bør merkes ved bjørkestikker eller annet naturlig materiale. Krav til frekvens på merkestikker må vurderes ut hva som er nødvendig med tanke på sikkerhet.

Fjerde ledd: Bestemmelsen fastslår at snøscooterløyper ikke skal legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder, og at de ikke skal være til vesentlig skade eller ulempe for reindrift eller kreve terrenginngrep. Grensene for de nasjonale villreinområdene fastsettes gjennom de regionale villreinplanene. Per i dag er ikke alle villreinplanene ferdigstilte. For de områdene som ikke

har ferdige planer, bør kommunen bruke avgrensingen av villreinens leveområde slik det er kartlagt i grunnlagsrapportene fra NINA/Villreinsentrene.

Løypene må ikke kreve terrenginngrep, herunder planering og opparbeiding av terreng i barmarkssesongen. Kvisting og rydding av traseer regnes ikke som terrenginngrep.

Femte ledd: Bestemmelsen nevner en rekke hensyn kommunen må se hen til når løypene skal etableres. Løypene bør ikke etableres i strid med disse hensynene.

Når det gjelder støy, vil Miljødirektoratet utarbeide veiledningsmateriale med føringer og anbefalinger for hvordan støy skal behandles i planleggingen av snøscooterløyper.

Kravet om å ta hensyn til sikkerhet innebærer blant annet at løypene ikke bør legges i skredutsatte områder eller bratt terreng. I forbindelse med snøskred nyttes gjerne begrepet "bratt terreng" for terreng brattere enn 30°. De aller fleste snøskred utløses i områder brattere enn 30°. Snøskred kan imidlertid unntaksvis også starte i moderat bratt terreng (25 – 30°), særlig ved dårlige vær- og stabilitetsforhold. Med "skredutsatte områder" menes områder som kan nås av snøskred som enten er fjernutløst, utløst av andre, eller naturlig utløste, altså utløpsområder for skred. Det anbefales at kommunene benytter tilgjengelige kartdatabaser, eksempelvis fra NGI, for å unngå å legge løyper i bratt eller skredutsatt terreng.

Enkelte terreng som er markert i kart som utløpsområder for skred kan være relativt trygge under normale forhold, men skredutsatt under særlig dårlige og ustabile forhold. Dersom løyper unntaksvis anlegges slik at de krysser steder som kan være skredutsatte under særlig ustabile forhold, kan det være behov for å gjøre snøscooterførere oppmerksom på dette gjennom overvåkning og varsling, stengning, skilting eller generelle advarsler. Departementet anbefaler at kommunene involverer personer med snøskredfaglig kompetanse for å vurdere skredsjikkerheten for foreslåtte løyper.

Kommunen må også ta hensyn til andre lokale forhold som kan representere en fare ved scooterkjøring, f.eks. små brattheng og kløfter, usikker is og lignende.

Sjette ledd:

Etter sjette ledd bokstav a skal kommunen i planforslaget utrede virkningene løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i plan- og influensområdet. Med influensområde menes området som blir påvirket av etablering av snøskuterløyper, for eksempel det området som blir påvirket av støy. Det er altså ikke bare virkningene på friluftsliv og naturmangfold i selve planområdet som i denne sammenhengen er relevant, men også virkninger for de områder utenfor planområdet som berøres.

Kommunen skal videre foreta en kartlegging og verdsetting av friluftslivsområdene der løypene planlegges, jf. sjette ledd bokstav b. Kartleggingen og verdsettingen skal skje med utgangspunkt i Miljødirektoratets håndbok M98-2013 Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområde. Kommunen skal vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftsområder i kommunen.

Utredningen og kartleggingen skal fremgå av planbeskrivelsen når planen sendes på offentlig ettersyn, jf. plan- og bygningsloven § 4-2 første ledd.

Sjuende ledd:

Sjuende ledd presiserer at kommunen ikke kan treffe vedtak om snøscooterløype over en eiendom før grunneieren har samtykket. Også uten en spesifikk bestemmelse om samtykke vil grunneier som hovedregel ha rett til å forby eller begrense motorferdsel over egen eiendom ut fra prinsippet om grunneiers råderett over egen eiendom, med mindre det foreligger en særlig bruksrett på bakgrunn av hevd eller annet. Bestemmelsen om grunneiersamtykke har således ingen selvstendig betydning når det gjelder grunneiers rett til å nekte snøscooterkjøring på egen eiendom. Bestemmelsen har kun selvstendig betydning for tidspunktet kommunen må innhente samtykke på – den stiller krav om at kommunen må innhente et eksplisitt samtykke på forhånd, før den treffer vedtaket om å etablere snøscooterløyper.

Krav om av innhenting av samtykke gjelder overfor både private og offentlige grunneiere. Stortingets energi- og miljøkomité har i Innst. 309 S (2013-2014) understreket behovet for god dialog med grunneiere ved inngåelse av avtaler om motorisert ferdsel. Komiteen har videre uttalt at de lokale fjellstyrene må gi samtykke til motorisert ferdsel for statsallmenningene. I statsallmenningene er det i henhold til fjelloven Statskog som er hjemmelshaver og administrerer grunneierrettighetene. Fjelloven § 12 gir fjellstyrene rett til å uttale seg om grunndisponeringstiltak før grunneier fatter vedtak. Regjeringen legger i høringsforslaget her ikke opp til å foreslå endringer i fjelloven for å overføre samtykkekompetansen fra Statskog til fjellstyrene. Samtykke til snøscooterløyper i statsallmenninger skal dermed i henhold til høringsforslaget fortsatt gis av Statskog.

Åttende ledd:

Bestemmelsen fastslår at kommunens vedtak om å etablere snøscooterløype kan påklages, og at Fylkesmannen er klageinstans.

Videre fastslås at reglene i plan- og bygningsloven § 5-4 gjelder for myndigheten til å fremme innsigelse. Dette innebærer at berørt statlig og regionalt organ kan fremme innsigelse til forslag til kommuneplanens arealdel og reguleringsplan i spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vedkommende organs saksområde. I tillegg til innsigelsesgrunnlagene i plan- og bygningsloven § 5-4, presiseres det i bestemmelsen at også støy eller andre negative virkninger for lokalt friluftsliv gir grunnlag for innsigelse.

Innsigelsesretten gjelder både trasevalg og kommunens bestemmelser om bruk av løypa. En innsigelse mot snøscooterløype kan for eksempel være begrunnet i hensynet til naturmangfold, friluftsliv, jordvern, kulturminnevern, sikkerhetshensyn, eller at forslaget strider mot begrensningene i fjerde ledd.

Andre kommuner kan også fremme innsigelse mot forslag til snøscooterløyper i arealplan, jf. plan- og bygningsloven § 5-4 andre ledd. Sametinget kan fremme innsigelse mot slike planer i

spørsmål som er av vesentlig betydning for samisk kultur eller næringsutøvelse, jf. plan- og bygningsloven § 5-4 tredje ledd.

§ 8

Forskriften § 8 gir Fylkesmannen myndighet til å legge ut løyper for isfiskeløyper etter forslag fra kommunen, i områder der Miljødirektoratet har åpnet for det. Departementet antar at bestemmelsen mister mye av sin praktiske betydning dersom forslagene til endringer i motorferdselloven og forskriften vedtas. Departementet legger til grunn at kommunene vil kunne etablere slike løyper gjennom hjemmelen for å anlegge løyper, og avgrense bruken til isfiskeformål.

Departementet foreslår derfor at bestemmelsen oppheves. Akkurat som for de åpne løypene i Nord-Troms og Finnmark vil det kunne ta noe tid for kommunene å vurdere om de ønsker å videreføre eksisterende isfiskeløyper og å fastsette disse gjennom arealplan i medhold av de nye bestemmelsene. For å gi kommunene tid til å innrette seg vil det derfor også her være behov for overgangsbestemmelser. Departementet mener overgangsbestemmelsen for isfiskeløypene bør løses på samme måte som for løypene i Nord-Troms og Finnmark, se punkt 4.1 foran.

§ 9

§ 9 første ledd slår fast at motorferdsel i enkelte nærmere angitte kommuner i Finnmark og Nord-Troms ikke er tillatt i tidsrommet f.o.m. 5. mai t.o.m. 30. juni. Fylkesmannen kan bestemme at forbudet skal gjelde andre tidsrom, for hele kommunen eller for særskilte områder, når det anses nødvendig for å ivareta reindrifts- eller viltinteresser, eller andre interesser som motorferdselloven skal ivareta.

Med unntak av motorferdsel som er tillatt etter motorferdselloven § 4 første ledd, gjelder bestemmelsen for all ferdsel med motorkjøretøyer etter forskrift for motorkjøretøyer etc., ikke bare for kjøring i de åpne løypene.

Når det åpnes opp for kjøring med snøscooter for fornøylesformål over hele landet, slik høringsforslaget innebærer, mener departementet at det er behov for tilsvarende adgang for fylkesmennene i resten av landet til å kunne gripe inn med restriksjoner dersom det er nødvendig. Departementet foreslår derfor at bestemmelsen endres slik at den gjelder alle landets fylker.

Departementet foreslår at bestemmelsen skal lyde (endringer i kursiv):

§ 9.

Motorferdsel etter disse forskrifter er ikke tillatt i tidsrommet fra og med 5. mai til og med 30. juni. Fylkesmannen kan bestemme at forbudet skal gjelde andre tidsrom, for hele kommunen eller for særskilte områder, når det anses nødvendig for å ivareta reindrifts- eller viltinteresser, eller andre interesser som motorferdselloven skal ivareta

Fylkesmannen kan gjøre unntak fra forbudet i spesielle tilfeller, etter begrunnet søknad fra kommune eller enkeltperson. Søknad fra enkeltperson sendes gjennom kommunen, og fylkesmannens enkeltvedtak kan påklages til Miljødirektoratet.

Forbudet gjelder ikke for motorferdsel som er tillatt etter motorferdsellovens § 4 første ledd.

5. Avgrensning til bestemte brukergrupper. Betaling

Kommunen kan begrense bruken av løypene til bestemte formål eller grupper så lenge dette ikke strider mot andre rettsregler, for eksempel prinsippet om ikke-diskriminering i EØS-avtalen. For å være lovlig etter EØS-avtalen må slike begrensninger være begrunnet i et lovlig, allment hensyn – mest praktisk når det gjelder snøscooterløyper er sikkerhetshensyn og miljøhensyn, herunder hensynet til å begrense støy og skade/ulempe på natur og dyreliv. Begrensningen må dessuten være proporsjonal, det vil si egnet til å nå det aktuelle hensynet, og ikke gå lenger enn nødvendig for å nå hensynet.

Eventuelle begrensninger må således være objektive og ikke-diskriminerende. Vilkår som favoriserer kommunens egne innbyggere eller kommunens eget næringsliv vil fort anses som diskriminerende.

Kommunen vil trolig kunne sette begrensning på antall brukere, eksempelvis gjennom et tillatelsessystem med et forhåndsbestemt antall tillatelser/løyver eller oblater, forutsatt at disse utdeles på vilkår som også personer utenfor kommunen kan oppfylle og ikke skjer på bakgrunn av bosted eller nasjonalitet. Det vil trolig være uproblematisk å ta betalt for tillatelsene/oblatene så lenge midlene fra ordningen går til drift av løypene.

Avgrensning til kjøring i regi av profesjonelle aktører som tilbyr kjøring i kontrollerte former, dvs. at ren privat fornøyleskjøring utelukkes, vil trolig være lovlig innenfor EØS-retten såfremt avgrensningen er objektiv og ikke-diskriminerende. Dette kan imidlertid neppe innrettes slik at bare kommunens reiselivsvirksomheter reelt har mulighet til å tilby slike tjenester.

Ut i fra prinsippet om råderett over egen eiendom har grunneier i utgangspunktet rett til å nekte bruk av sin eiendom for snøscooterløyper. Den enkelte grunneier vil da i utgangspunktet også kunne bestemme hvem som eventuelt skal få lov til å bruke grunnen til kjøring med snøscooter. Grunneier vil kunne sette vilkår som kommunen ikke kan sette. EØS-retten setter likevel noen begrensninger, og det skal ikke så mye til før begrensninger som er satt av grunneier, likevel anses som en begrensning satt av det offentlige.

Kollektive beslutninger som treffes av en sammenslutning av grunneiere om vilkårene for kjøring av snøscootere, for eksempel gjennom vedtak i et grunneierlag i kommunen, vil lettere kunne være i strid med EØS-retten enn vilkår satt av den enkelte grunneier alene.

6. Særlige spørsmål

6.1 Tekniske krav til snøscootere

Blant utfordringene med snøscootere i utmark finner vi blant annet støy, lukt og ulovlig frikjøring i fjellsider mv. Graden av utfordring kan delvis være knyttet til snøscooternes tekniske utforming. For eksempel vil støy og lukt og reduseres med nye, støysvake motorer, og krav til motorstyrke og kamhøyde vil kunne begrense risikoatferd, høy fart, kjøring utenfor løypene og klatring i bratte fjellsider. Samtidig kan andre virkemidler enn tekniske krav til kjøretøyene tenkes å være mer effektive for å forhindre ulovlig kjøring, for eksempel økt tilsyn/oppsyn og strengere straffesanksjoner, som inndragning av kjøretøy og høyere bøtenivå.

Regelverket for bruk av snøscootere skal være forståelig, enkelt å veilede i og enkelt å håndheve og kontrollere. Tekniske krav til snøscooteren kan være krevende å kontrollere og følge opp. Avhengig av hvilke begrensninger som settes vil det også medføre behov for økt kompetanse hos kontrollmyndighet.

Departementet foreslår ikke spesifikke krav eller forbud mot snøscootere uten fornuftig bruksområde i dette høringsbrevet, men ønsker høringsinstansenes syn på om det er ønskelig og ikke minst praktisk gjennomførbart å innføre andre eller strengere tekniske krav eller begrensninger til snøscootere enn de som allerede er satt i samferdselsmyndighetens regelverk (kjøretøyforskriften). Spørsmål som reiser seg i denne sammenheng er også om slike krav i så fall bør gjelde bare for snøscootere som kjører i løypene eller for snøscootere generelt, og om kravene skal fremgå av motorferdselregelverket eller av den generelle kjøretøylovgivningen, for eksempel gjennom regler for import, omsetning og registrering.

6.2 Kontroll og sanksjoner

Departementet viser til Innst. 309 (S) fra energi- og miljøkomiteen vedrørende tiltak som krav om kjørebok, et høyere bøtenivå, prikkbelastning i førerkort, muligheter for inndragning av kjøretøy og krav om tydeligere kjøretøyregistrering. Departementet vil vurdere kontroll- og sanksjonsmulighetene i forbindelse med utforming av lovforslaget, men foreslår ikke konkrete bestemmelser om dette i høringsforslaget.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser

De foreslåtte endringene vil innebære en betydelig utvidelse av adgangen til å bruke snøscooter i utmark. For å sikre at hensynet til friluftsliv og naturmangfold ivaretas vil det være økt behov for oppsyn og kontroll med at kjøringen skjer lovlig. Slikt oppsyn og kontroll skjer i et samarbeid mellom Statens naturoppsyn og politiet. Tilstrekkelig oppsyn og kontroll vil også være viktig for å bygge opp den lokale respekten for regelverket. En velfungerende oppsyns- og kontrolltjeneste forutsetter videre veiledning og informasjon fra miljøforvaltningen (direktoratet og fylkesmenn) til kommuner mv.

Styrket oppsyn og kontroll i regi av Statens naturoppsyn og politiet krever økte midler til dette over Klima- og miljødepartementets og Justisdepartementets budsjetter. Det samme gjelder styrking av veiledningsfunksjonen hos Miljødirektoratet og fylkesmennene.

De foreslåtte endringene vil også innebære økte administrative kostnader for kommunene, spesielt gjelder dette kostnader knyttet til planleggingsprosessen. Det er imidlertid opp til den enkelte kommune om den ønsker å etablere snøscooterløyper. Departementet mener derfor at disse kostnadene må dekkes av kommunen innenfor de til enhver tid gjeldende budsjетtrammer.

8. Samlet fremstilling av endringsforslagene

I

I lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag gjøres følgende endringer:

§ 4 a skal lyde:

§ 4 a.(forskrift om bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag).

Motorkjøretøyer kan i utmark og på islagte vassdrag bare brukes i samsvar med forskrift gitt av departementet.

Departementet kan i slik forskrift gi kommuner myndighet til å etablere løyper for kjøring med snøscooter på vinterføre. Forskriften kan omfatte nærmere regler om kommunens bruk av myndigheten.

Løyper etter annet ledd skal angis i arealplan eller i reguleringsplan. Løypene skal ikke legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder. Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften eller kreve terrenginngrep. I planarbeidet skal kommunene ta hensyn til støy og andre ulemper for friluftsliv, naturmangfold, bolig- og hytteområder, kulturminner og kulturmiljø. I planforslaget skal kommunen utrede virkningen løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i plan- og influensområdet, samt kartlegge og verdsette friluftslivsområdene der løypene planlegges og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen.

§ 5 tredje ledd oppheves.

II

I forskrift 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag gjøres følgende endringer:

§ 4 oppheves.

Ny § 4a skal lyde:

§ 4a.

Kommunen kan etablere løyper for kjøring med snøscooter (beltemotorsykkel) på vinterføre.

Løypene skal angis i arealplan eller i reguleringsplan som trasé for snøscooterløype. Løypene skal vises i planen som linjesymbol med sosikode 1164, der senterlinjen angir traseen. For behandlingen av planen gjelder plan- og bygningsloven §§ 3-1 til 5-6 og §§ 10-1 til 13-4 med de unntak og særregler som følger av bestemmelsen her. Løypene skal ikke stride mot arealformålet og bestemmelsene i arealplan, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-6 og 12-4.

Kommunen skal i forskrift gi bestemmelser om bruken av løypene, herunder om kjørefart og kjøretider. Det kan i bestemmelsene fastsettes krav om brukerbetaling til dekning av kostnader for drift av løypene.

Løypene skal ikke legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder. Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften eller kreve terrenginngrep.

I planarbeidet skal kommunen ta hensyn til

- a) støy og andre ulemper for friluftsliv, naturmangfold, bolig- og hytteområder, kulturminner og kulturmiljø*
- b) sikkerheten for de som kjører og andre.*

Planforslaget skal

- a) utrede virkningene løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i plan- og influensområdet*
- b) kartlegge og verdsette friluftslivsområdene der løypene planlegges og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftsområder i kommunen.*

Kommunen kan ikke treffe vedtak om snøscooterløype over en eiendom før grunneier har samtykket til slik løype.

Kommunens vedtak om trasé for snøscooterløype og bestemmelser om bruk av slike løyper kan påklages etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven § 1-9, men slik at Fylkesmannen er klageinstans. Plan- og bygningsloven § 11-15 tredje ledd gjelder ikke for kommunestyrets vedtak om trasé for snøscooterløype i kommuneplan. For myndighet til å fremme innsigelse gjelder reglene i plan- og bygningsloven § 5-4. Støy eller andre negative virkninger for lokalt friluftsliv gir grunnlag for innsigelse etter plan- og bygningsloven § 5-4 første ledd. Ved behandling av innsigelsessaker kan departementet prøve alle sider av saken.

§ 8 oppheves.

§ 9 skal lyde:

§ 9

Motorferdsel etter disse forskrifter er ikke tillatt i tidsrommet fra og med 5. mai til og med 30. juni. Fylkesmannen kan bestemme at forbudet skal gjelde andre tidsrom, for hele kommunen eller for særskilte områder, når det anses nødvendig for å ivareta reindrifts- eller viltinteresser, eller andre interesser som motorferdselloven skal ivareta

Fylkesmannen kan gjøre unntak fra forbudet i spesielle tilfeller, etter begrunnet søknad fra kommune eller enkeltperson. Søknad fra enkeltperson sendes gjennom kommunen, og fylkesmannens enkeltvedtak kan påklages til Miljødirektoratet.

Forbudet gjelder ikke for motorferdsel som er tillatt etter motorferdsellovens § 4 første ledd.

III

Ikrafttredelse. Overgangsbestemmelser.

1. Endringene i lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag § 4a trer i kraft straks.
2. Endringene i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag § 5 tredje ledd trer i kraft [1. januar 2022].
3. Endringene i forskrift 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag §§ 4a og 9 trer i kraft straks.
4. Endringene i forskrift 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag §§ 4 og 8 trer i kraft [1. januar 2022].

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
fung. ekspedisjonssjef

Hege Feiring
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Høringsinstanser:

Departementene
Fylkesmennene
Fylkeskommunene
Kommunene
Miljødirektoratet
Den Norske Turistforening
Framtiden i våre hender

Norsk Friluftsliv (tidligere Friluftslivets fellesorganisasjon)
Friluftsrådenes Landsforbund
Greenpeace Norge
Hovedorganisasjonen Virke
Kommunesektorens organisasjon (KS)
Landbruksdirektoratet
Miljøstiftelsen Bellona
Natur og ungdom
Norges Bondelag
Norges fjellstyresamband
Norsk Hyttelag
Norges Hytteforbund
Norges Idrettsforbund
Norges Jeger- og Fiskerforbund
Norges Miljøvernforbund
Norges Motorsportforbund
Norges Naturvernforbund
Norges Røde Kors
Norges Skogeierforbund
Norske Reindriftssamers landsforbund, P.b. 508, 9255 Tromsø
Norsk allmenningsforbund
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Norskog
Politidirektoratet
Riksadvokaten
Regjeringsadvokaten
SABIMA
Sametinget
Snøscooterimportørens forening
Statskog
Statens naturoppsyn
Utmarkskommunenes sammenslutning
Verneområdestyrene
Villreinrådet i Norge
WWF – Norge
Økokrim

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget	52/2014	09.09.2014

Forslag til endring av forskrift om snøskuterløyper i Tana kommune: 2. høringsrunde (2014).

Rådmannens forslag til vedtak

1. Tana kommune v/Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget (MLU) sender på høring (2. høringsrunde) følgende forslag til endringer i gjeldende forskrift om snøskuterløyper (FOR-13-01-23-48):

- ≠ Løype 2A: Sirbmá-Bajimuš Lavdnušjávri
- ≠ Løype 3A (Båteng- Gurteluobbal)
- ≠ Løype 5 (Masjok- Stuorra Ilis)
- ≠ Løype 6D (*fjernes*)
- ≠ Løype 7 (Ifjordfjellet)
- ≠ Løype 9 (Tanaelva)
- ≠ Løype 10 A (Čammájohka)
- ≠ Løype 10 C (Austertana)
- ≠ Løype 13 (Hanadalen)
- ≠ Løype 13 C (Austertana over Julaelva)
- ≠ Løype 14 (Alleknjarg- Skálvejávri)
- ≠ Ny løype fra Šuoššjohka til Geassájávri (Sommervann)
- ≠ Ny løype fra Tanaelva til Vuohppejávri (Polmak)

Bakgrunnen for forslagene og nærmere beskrivelser er gitt i høringsdokumentet av 20.08.2014.

2. Høringsperioden for 2. høringsrunde i saken er 22. september- 20. oktober 2014.
3. Høringsbrev og –dokumenter sendes til berørte grunneiere, næringer, myndigheter, bygdelag og foreninger. Høringen kunngjøres i aviser og på nett. Høringsdokumentene gjøres tilgjengelig via kommunens nettsider.

Ráđđealbmá mearrádusevttohus

1. Deanu gieldda sádde Biras-, eanadoallo- ja meahcástanlávegotti bokte čuovvovaš rievvadusevttohusaid gustovaš skohtermáđiid láchkaásahusas (FOR-13-01-23-48) gulaskuddamii (2. gulaskuddanvuorru):

- ≠ Máđii 2A: Sirbmá-Bajimuš Lavnnosjávri
- ≠ Máđii 3A (Fanasgieddi- Gurteluoppal)
- ≠ Máđii 5 (Máskejohka- Storra Ilis)
- ≠ Máđii 6D (*loahpahuvo*)
- ≠ Máđii 7 (Idjavuonduottar)
- ≠ Máđii 9 (Deatnu)
- ≠ Máđii 10 A (Čammájohka)
- ≠ Máđii 10 C (Juovlavuotna)
- ≠ Máđii 13 (Háná)
- ≠ Máđii 13 C (Juovlavuotna Juovlajoga rastá)
- ≠ Máđii 14 (Álletnjárga- Skálvejávri)
- ≠ Ođđa máđii Šuoššjogas Geassájávraí
- ≠ Ođđa máđii fra deanus Vuohppejávraí

Evttohusaid duogáš ja lagat čilgehusat bohtet ovdan gulaskuddandokumeanttas beaiváduvvon 20.08.2014.

2. Nuppi gulaskuddanvuoru áigodat lea čakčamánu 22.b – golggoamánu 20.b. 2014.
3. Gulaskuddanbreava- ja dokumeanttat sáddejuvvojit eananeaiggádiidda ja ealáhusaide geaidda ášši guoská, eiseválddiide, giliservviide ja eará servviide. Gulaskuddan almmuhuvvo áviissain ja nehtas. Gulaskuddandokumeanttat lea gávdnamis gieldda neahttasiidduin.

Saksopplysninger og vurderinger

Tana kommune sendte i perioden 15. april- 15. mai 2014 på høring et forslag til endring i gjeldende forskrift om skuterløyper i Tana. Saken ble behandlet i kommunestyret den 18.06.2014 (sak 36/2104). Søknad om endring av løypene ble deretter sendt over til Fylkesmannen i Finnmark for endelig behandling den 20/6-2014. Søknaden ble deretter sendt i retur til kommunen den 26/6-2014. Fylkesmannen begrunner dette med at kommunestyret i sin behandling har vedtatt å søke om flere endringer enn det som har vært ute på høring. Tana kommune bes om å fremme en ny søknad hvor alle omsøkte endringer har vært på høring, i henhold til forvaltningslovens kapittel VII. Bakgrunnen er at alle berørte organer skal ha fått anledning til å uttale seg før en løype godkjennes.

Endringene som ble vedtatt av kommunestyret den 18.06.2014 må derfor sendes ut på ny høring. Rådmannen foreslår en ny høring til berørte myndigheter, grunneiere, brukere, lag og foreninger og andre i perioden **22. september- 20.oktober 2014**. Det er redegjort nærmere for nye og opprinnelige endringsforslag til forskriften i vedlagte forslag til nytt høringsdokument.

Rådmannen understreker viktigheten av at alle forslag som politikerne ønsker vurdert kommer inn på nåværende tidspunkt og blir innarbeidet i høringsdokumentet. Nye forslag etter dette vil medføre at saken i sin helhet må ut på ytterligere en høringsrunde.

Referanse
2013/2319-100

Dato
23.07.2014

Høringsdokument. Forslag til endring i forskrift om skuterløyper, Tana kommune. 2. høring, høsten 2014.

1. Bakgrunn:

Tana kommune sendte i perioden 15. april- 15. mai 2014 på høring et forslag til endring i gjeldende forskrift om skuterløyper i Tana. Saken ble behandlet i kommunestyret den 18.06.2014 (sak 36/2104). Søknad om endring av løypene ble deretter sendt over til Fylkesmannen i Finnmark for endelig behandling den 20/6-2014. Søknaden ble deretter sendt i retur til kommunen den 26/6-2014. Fylkesmannen begrunner dette med at kommunestyret i sin behandling har vedtatt å søke om flere endringer enn det som har vært ute på høring. Tana kommune bes om å fremme en ny søknad hvor alle omsøkte endringer har vært på høring, i henhold til forvaltningslovens kapittel VII. Bakgrunnen er at alle berørte organer skal ha fått anledning til å uttale seg før en løype godkjennes.

Tana kommune legger derfor med dette kommunestyrets tilleggsforslag fra 18/6-2014 fram for en ny høring i perioden **22. september- 20. oktober 2014**. Tilleggsforslagene er omtalt nærmere i kapittel 2. I kapittel 3 er det gitt en kort gjennomgang av endringsforslag i kommunestyrets vedtak av 18.06 som allerede har vært gjenstand for høring. Disse foreslås innarbeidet også i revidert søknad til Fylkesmannen (se konklusjon i kapittel 4).

Rundskriv T-1/96, Ot. Prp 48 (1983-84) og senere presiseringer til motorferdselsloven angir rammer for hvilke forhold som skal være vurdert i søknader om forskriftendring:

- ≠ Grunneier har adgang til å forby eller begrense motorferdsel, slik at grunneiers tillatelse skal innhentes
- ≠ Løypene skal dekke reelle transportbehov, og bør legges slik at de gir atkomst til områder som har interesse for andre aktiviteter (f.eks fast bosetting, fiskevann, hytter, turgåing osv).
- ≠ Løypene bør legges til ubrøytete veier og godt adskilt fra tradisjonelle skiløyper
- ≠ Løypene må ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften (MD-brev av 12.06.97)
- ≠ Løypene må heller ikke legges i sårbare naturvern-, vilt- eller friluftsområder, eller komme i vesentlig konflikt med andre interesser. Vurderinger etter naturmangfoldloven skal foreligge
- ≠ Der skuterløype krysser vei må det foretas trafikksikkerhetsvurderinger. Ved kryssing av

- riksveg eller fylkesveg må det foreligge godkjenning fra Statens vegvesen
- ≠ For skuterløyper som legges i tilknytning til bebyggelse må støyforholdene vurderes/utredes
- ≠ Sikkerhet ved bruk at løypa må være tilfredsstillende, både i forhold til snøforhold, skredfare, fare for dårlig is (råker), farlig helning og oversikt.

I forbindelse med tilleggsforslagene i kap. 2 er det ikke foretatt en avklaring av samtlige punkt ovenfor. Blant annet mangler grunneiertillatelser og avklaringer av hensyn til reindriftsnæringen. Det vil bli gjort i forbindelse med og i etterkant av høringen. Et revidert utkast til søknad om forskriftsendring vil deretter bli lagt fram for politisk behandling i Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget (MLU) og kommunestyret henholdsvis 4/11 og 18/11-2013. Ny søknad om forskriftsendring vil bli oversendt Fylkesmannen etter dette.

2. Tilleggsforslag: vurderinger og begrunnelse per løypetrasé

Beskrivelsene nedenfor tar utgangspunkt i hvordan de ulike løypene per i dag er forskriftsfestet. Gjeldende forskrift i sin helhet finnes på www.lovdata.no (FOR-13-01-23-48). Løypene i kartversjon ligger på www.nordatlas.no (se under løyper).

Løype 5 (Masjok- Stuorra Ilis)

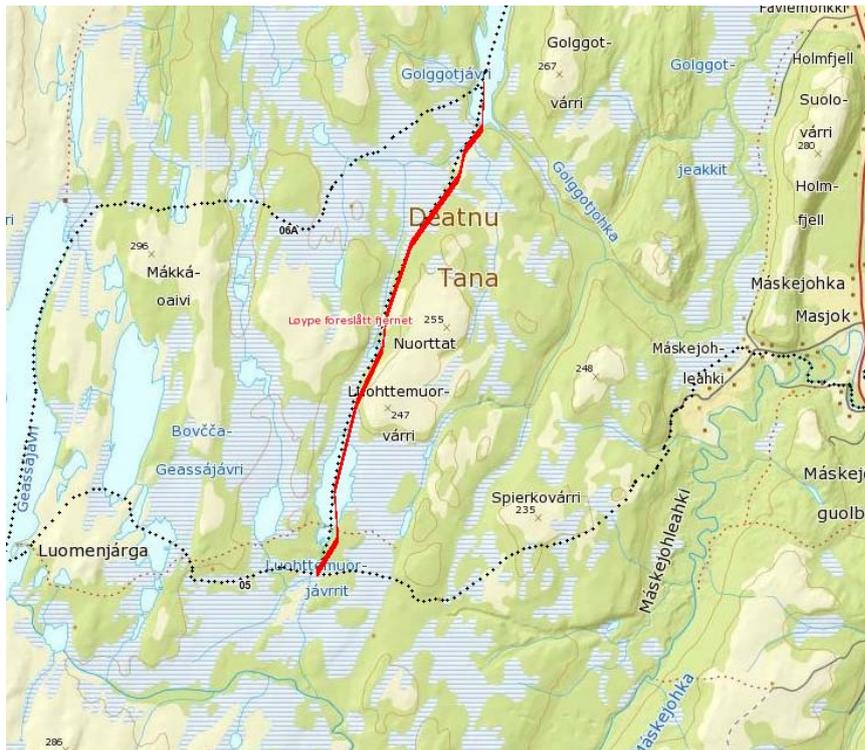
Ved Masjok er det behov for endringer ved løypestarten. Gjennom forrige høring fremmet kommunen derfor et forslag om en ny trasé etter den gamle vannverkstraséen. Som del av høringen fremmet Masjok bygdelag to alternative forslag som omfattet en større omlegging nord for Spierkovárri. Videre vedtok kommunestyret et 4. alternativ i møtet. Dette forslaget fremmes nå for ny høring (se kart nedenfor).

Det er innhentet informasjon fra nordatlas og naturbase vedrørende forslaget til ny løypestrasé, jf. naturmangfoldsloven § 8. Kommunen kan ikke se at det finnes registrerte vernede områder, fredede kulturminner eller prioriterte/truede/fredete arter i tilknytning til det nye traséforslaget.

Løype 6D (øst for Geassajávri)

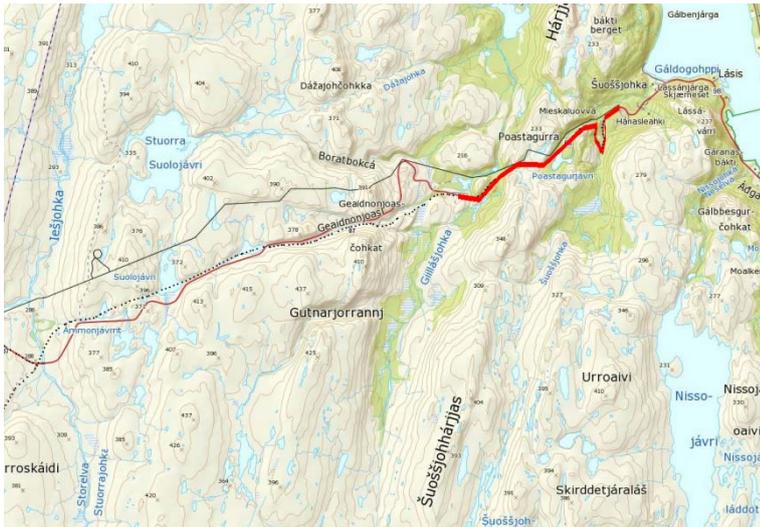
I møte den 18.06 vedtok kommunestyret å fjerne løypen 6D (se kart nedenfor). Saken sendes nå på høring. Vi ber om innspill og synspunkter i forhold til om denne løypen bør fjernes eller om den bør beholdes.

Kart som viser løypestrekning som er foreslått fjernet (9,8 km)

Løype 7 (Ifjordfjellet)

Dagens trasé går hovedsakelig langs hovedveien fra Šuoššjohka til Storelva. Statens vegvesen har i brev til Tana kommune den 11/3-2014 opplyst at man av trafikksikkerhetshensyn ikke tillater offentligskutertrafikk på riksveger eller fylkesveger. Eksisterende løype må derfor flyttes. Det er så bratt i området at det ikke finnes noen alternativ trasé. De nederste delene av løypen må derfor utgå, noe som i praksis innebærer hoveddelen av løypen. I den første høringen ble det skissert to løsninger i forhold til løypestart: a) fra Gillaš, og b) fra Storelva. Rådmannen la i sitt forslag vekt på parkeringsmuligheter og å redusere krysningspunkter med vei, og anbefalte løypestart fra Storelva. I kommunestyrets vedtak av 18.06 ble det imidlertid besluttet å søke om løypestart fra Gillaš.

Forslag til strekning som utgår (ca. 4,2 km).

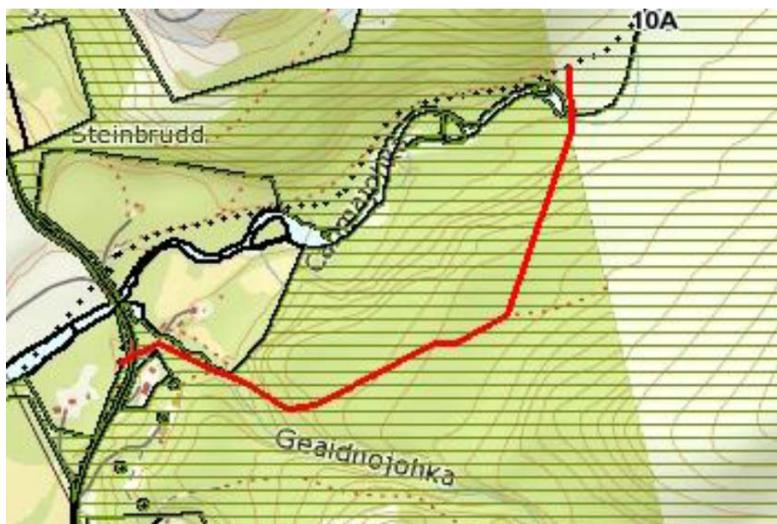
Løype 10A (Austertana- Ridovei bru)

Ved løpestarten ved Čammajohka er det trukket tilbake en grunneiertillatelse. Øvrige grunneiere er kontaktet, samt at kommunen utførte en befaring i området den 10/12-2013.

Det eneste alternativet dersom løypen skal videreføres fra starten er å følge Geaidnojohka fra veien mellom eiendom 27/61 og 27/1/17 (FeFo- grunn) og deretter følge traktorspor opp fjellet til man kan krysse Čammajohka tilbake på eksisterende løype 10 A.

Forslaget ble ikke utredet nærmere i forbindelse med første høring, da det ble vurdert som for ressurskrevende i forhold til tid og personalressurser våren 2014. Kommunestyret vedtok imidlertid den 18.06 å søke om endring av løypen i forhold til denne nye traséen.

I ettertid er det kommet inn nye opplysninger om usikker is ved munningen av Čammájohka, noe som kan gjøre det vanskelig å opprettholde løype 10A langs fjordbunnen fra Bil og maskin og til Čammájohka bru. Forslaget om ny trasé langs Geaidnojohka kan derfor avhenge av om løype 10 C langs offentlig veg kan opprettholdes videre (se neste kapittel). Kommunen fremmer imidlertid saken for høring og ber om innspill.

Forslag til omlegging av løype 10A ved munningen av Čammájohka.

Det er innhentet informasjon fra nordatlas og naturbase vedrørende omlegging av løypen ved Geiadnojhka, jf. naturmangfoldsloven § 8. Kommunen kan ikke se at det finnes registrerte vernede områder, fredede kulturminner eller prioriterte/truede/fredete arter i tilknytning til det nye traséforslaget.

Løype 13, 13 B og 10 C (Austertana)

Dagens stikking over Julaelva i Austertana (mellom løype 13 og 10 C) er ikke i samsvar med gjeldende forskrift. Gjennom første høring fremmet kommunen forslag om å forskriftsfeste denne traséen (se kart nedenfor). Det er gitt tillatelser fra berørte grunneiere. Statens vegvesen har videre godkjent krysningspunktet mellom skuterløype og offentlig veg (11/3-2014) under forutsetning av bla. at krav til avkjørsler i Statens vegvesens håndbok 017, kap. C.3.4. overholdes.

I den første høringen ble det videre foreslått en forenkling av løypenettet i Austertana. Dette ble ikke opprettholdt av kommunestyret den 18.06, noe som innebærer at dagens løypenett foreslås opprettholdt i tillegg til de nye strekningene. Utover sammenknytningen av løypene over Julaelva, foreslo kommunestyret følgende nye løypestrekninger:

- ≠ Ny løype langs Fv 282 i Leirpollskogen og Rv 890 til Bil og Maskin. Forslaget er ikke i henhold til forskrift om bruk av beltemotorsykkel (snøscooter) på offentlig veg, Finnmark (FOR-2002-07-29-889). Forskriften må i tilfelle endres dersom løypen skal kunne godkjennes
- ≠ Tilleggsløype langs østsiden i av Hånájohka. Denne traséen forutsetter godkjenning fra grunneiere, som pt. ikke foreligger. Sørlig del i Hanadalen er innenfor utløpsområde for snøskred (NVEs skredatlas).

Det er videre gjennom arbeidet med 2. høringsrunde også avdekket at eksisterende, godkjente løype langs Fv 282 i Leirpollskogen (deler av løype 10 C- ”gammel riksveg” i forskriften) heller ikke inngår i forskrift 2002-07-29-889 om bruk av snøskuter på offentlig veg. Kommunen ber om innspill fra Statens vegvesen i saken.

Det er innhentet informasjon fra nordatlas og naturbase vedrørende de nye løypetraséene i og rundt Austertana, jf. naturmangfoldsloven § 8. Kommunen kan ikke se at det finnes registrerte vernede områder, fredede kulturminner eller prioriterte/truede/fredete arter i tilknytning til det nye traséforslaget.

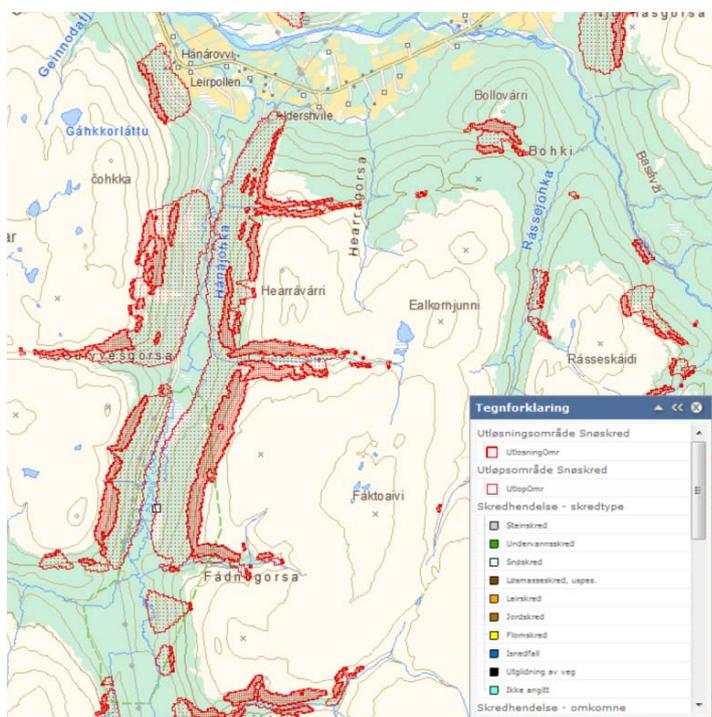
Kommunen ber om innspill gjennom høringen til de foreslåtte endringene, både fra myndigheter og lokale interessenter.

Forslag til økning i løypekilometer i Austertana (merket med rødt). Eksisterende løyper (striplete linjer) opprettholdes (økning i løypekilometer: 6,3 km).

Løype 13 mellom Luftjok og Austertana

For denne løypen er det utfordringer knyttet til ulike lokaliteter: a) Hanadalen og b) løypestart fra Tanaelva v/Søndre Luftjok. I forbindelse med den første høringen ba kommunen om innspill på om hele eller deler av løype 13 bør legges ned av sikkerhetshensyn (trafikk og/eller skredfare) og på grunn av støy ved bebyggelsen.

To av hørings svarene i første høringsrunde berørte løypestarten ved Søndre Luftjok. Begge framhevet at løypa fra elva og langs kommunal vei bør utgå på grunn av trafikksikkerhets- og støyhensyn. Det ble bla. foreslått ny løypestart fra innerst i Luftjokdalen. Det ble ikke gått videre med saken etter den første høringen. Rådmannen la til grunn at det var behov for nærmere avklaringer av ny løypestart inkludert parkeringsforhold, og at det derfor var behov for en ny høring på dette punktet. Kommunestyret vedtok videre den 18.06 å opprettholde løypestarten fra Tanaelva via Søndre Luftjok slik den er i dag. Saken legges nå fram for ny høring, og kommunen ber om innspill fra myndigheter og lokale interessenter.

NVE's skredatlas. Utdrag av område i Hanadalen.

Den videre trasé gjennom Hanadalen går gjennom et utløpsområde for snøskred (se utdrag av NVE's skredatlas nedenfor). Kommunen ba gjennom den første høringen om innspill i forhold til rasfare. I løpet av høringsperioden (april 2014) gikk det et snøskred over skuterløypen i det aktuelle området. Selv om løypa stenges ved varsler om skredfare fra lokalbefolkning og andre, vurderte rådmannen i ettertid at kommunen ikke kan ta ansvar for sikkerheten i områder med skredfare. Det ble lagt til grunn at brukere vil oppfatte at sikkerheten er klarert når løyper er åpne. Tana kommune har ikke beredskap og bemanning for bla. å få stengt løyper i helger

Kommunestyret vedtok imidlertid i møtet den 18.06 å beholde traséen gjennom det rasfarlige området i Hanadalen. Saken legges nå fram for ny høring og kommunen ber om innspill fra sektormyndigheter og lokale interessenter.

Ny løype fra Šuoššjohka til Geassájávri (Sommervann)

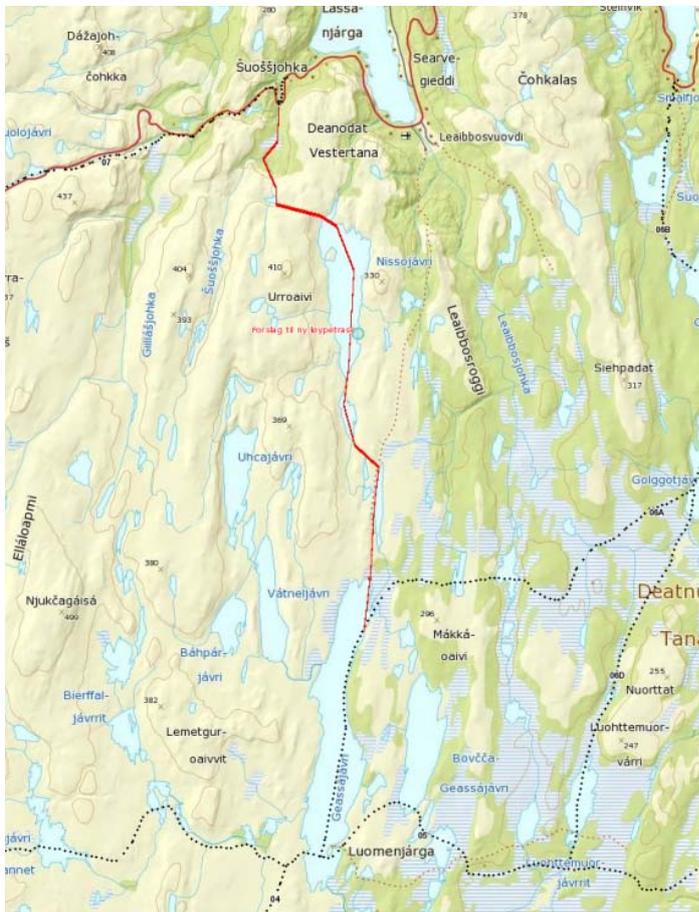
Kommunestyret vedtok den 18.06 å opprette en ny løype fra Šuoššjohka til Geassájávri (Sommervann). Forslaget fremmes nå for offentlig høring. Det er pt. innhentet følgende informasjon om forslaget:

- ≠ Løypetraséen berører områdene til reinbeitedistrikt 9 (RBD 9). Det er ikke innhentet uttalelse fra reindriften til etablering av løypen, men det gjøres som del av denne høringen.

RBD har imidlertid uttalt seg om et lignende løpeforslag (Vestertana til Sommervann) tidligere i prosessen:

(« RBD 9 vil på det sterkeste gå i mot forslaget. Området er sentralt både under parring, førjulsvinteren og våren. Løpeforslaget vil føre til mye konflikt, da en løype her vil måtte kreves stengt store deler av sesongen. Områdene Šuošjokskaidi-Čohkaláš er RBD 9 avhengige av som beiteområder på våren, og da må rein absolutt ha ro rett før flytting og kalving. Området er og sentralt høstbeite, frem til ut i januar. Parring foregår og i det området. Området er også nødvendig som oppsamlingsområde ved flyttinger»).

≠ Forslaget berører en sentral del av et inngrepsfritt område (mer enn 5 km. fra tyngre, tekniske inngrep), samt et viktig viltområde.

Forslag om ny løpetrasé fra Šuoššjohka til Geassájávri

Tana kommune ber om innspill fra berørte myndigheter, reinbeitedistrikt, næringer, skuterbrukere og andre i saken.

Ny løype fra Tanaelva til Vuohppejávri (Polmak)

Kommunestyret fattet den 18/6-2014 vedtak om å søke om etablering av en ny skuterløyper fra Tanaelva til Vuohppejávri. På grunn av meget usikker is forhold på Tanaelva fra Polmak elvemunningen og videre nedover mot Álleknjárga, anbefales ikke å legge scooterløype på denne strekningen. I stedet foreslås det at løypa starter fra fylkesveien, jfr. kartforslaget. Kommunen ber om innspill i saken.

Det er innhentet følgende informasjon i saken så langt:

1) Forslaget berører reinbeiteområder til RBD 7. Det er ikke innhentet uttalelse fra reindriften i saken, men dette gjøres gjennom denne høringen.

2) Det er innhentet informasjon fra nordatlas og naturbase vedrørende de nye løypetraséen, jf. naturmangfoldsloven § 8. Kommunen kan ikke se at det finnes registrerte vernede områder, fredede kulturminner eller prioriterte/truede/fredete arter i tilknytning til det nye traséforslaget. Forslaget berører imidlertid inngrepsfritt område.

3. Øvrige endringsforslag fra kommunestyret (18.06.2014)

Nedenfor gis en gjennomgang av løyper hvor det ble fremmet endringsforslag i forrige høring, og hvor kommunestyret fattet vedtak om søknad om endring i sitt møte den 18.06. Disse endringsforslagene opprettholdes. For fullstendig gjennomgang inkludert vurderinger per løype, vises det til 1. høringsdokumentet av 03.04.2014 og saksframlegg til kommunestyrets møte den 18.06. 2014.

Løype 2A (Sirbma-Bajimuš Lavdnjusjávri)

På løype 2A har det vært i bruk en omstikkingsløype over Gáritoavit på våren (se kartet nedenfor). Denne må forskriftsfestet for å være lovlig. Kommunestyret vedtok den 18.06 å søke om å forskriftsfeste omstikkingsløypen. Opprinnelig løype opprettholdes. Løypene holdes ikke

åpne samtidig. Reinbeitedistriktet melder til kommunen straks reinflokkene flyttes ut av området, og da vil løypen kunne omstikkes umiddelbart.

Det er innhentet informasjon fra nordatlas og naturbase vedrørende løype over Gáritoavit, jf. naturmangfoldsloven § 8. Kommunen kan ikke se at det finnes registrerte vernede områder, fredede kulturminner eller prioriterte/truede/fredete arter i tilknytning til det nye traséforslaget.

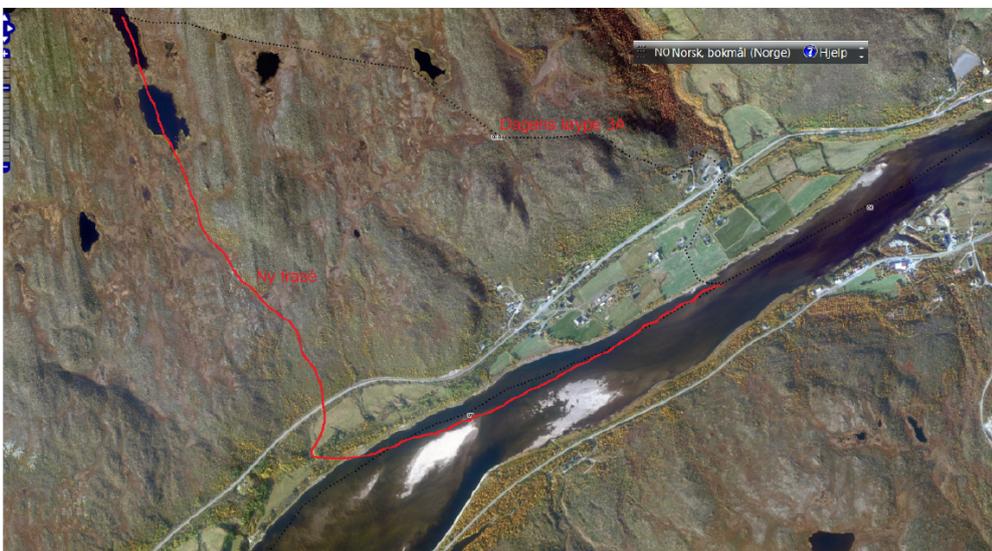

Kart over omstikkingsløype ved Gáritoavit (ny løypekm.= 9,6 km)

Løype 3A (Båteng- Gurteluoppal)

I Båteng er tillatelsen til eksisterende skuterløype over eiendom 10/48 trukket tilbake. Kommunen sendte derfor i desember 2013 på høring et forslag til ny trasé via det kommunale boligfeltet i Båteng, samt en alternativ trasé fra Ámmonluohkka. I høringsrunden kom det inn innvendinger mot løypen i boligfeltet, men ønske om trasé fra Ámmonluohkka. I etterkant ble det derfor innhentet grunneiertillatelse til kryssing av landbrukseiendommer ved Ammonluohkka, samt tillatelse fra Statens vegvesen til kryssing av vei. Kommunestyret vedtok deretter den 18.06 å søke om forskriftsendring etter denne traséen. Videre ble det også i tråd med høringen fremmet forslag til endringer ved Oadašanaláš (Soaveljávri).

Det er innhentet informasjon fra nordatlas og naturbase vedrørende endringene på de to strekningene, jf. naturmangfoldsloven § 8. Kommunen kan ikke se at det finnes registrerte vernede områder, fredede kulturminner eller prioriterte/truede/fredete arter i tilknytning til det nye traséforslaget.

Løype 3A: Forslag til ny løypetrasé ved Båteng.

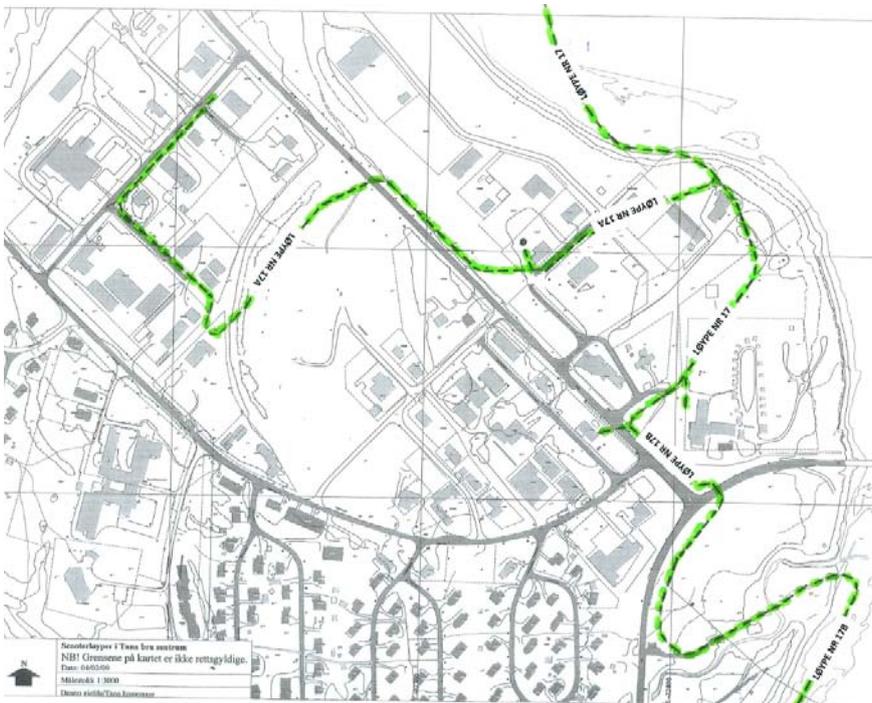

Kart som viser foreslått endring ved Oadašanalás (Soavelljávri)

Løype 9 (Tanaelva)- tilførselsløype til Tana bru

I dagens forskrift er det kun en av tilførselsløypene til Tana bru som er forskriftsfestet. Løypen i sør (17B) må inn i forskriften dersom den skal videreføres (se kart nedenfor). For øvrig regnes ikke løypenettet inne i Tana bru som utmark, og er derfor ikke gjenstand for vurdering i denne sammenheng.

Statens vegvesen har i brev til Tana kommune den 11/3-2014 godkjent krysningspunktet skuterløype og offentlig veg under forutsetning av bla. at krav til avkjørslser i Statens vegvesens håndbok 017, kap. C.3.4. overholdes.

Kart over løypenettet i Tana bru. Tilførselsløype 17 B i sør foreslås forskriftsfestet. Økning i antall løypekm: ca. 0,5 km.

Det er innhentet informasjon fra nordatlas og naturbase vedrørende ny tilknytningsløype ved Tana bru jf.naturmangfoldsloven § 8. Kommunen kan ikke se at det finnes registrerte vernede områder, fredede kulturminner eller prioriterte/truede/fredete arter i tilknytning til det nye traséen.

Løype 14 (Alleknjarg- Skálvejávri)

På løype 14 har vært i bruk en omstikkingsløype på våren, av hensyn til reindriften (se kartet nedenfor). Denne må forskriftsfestet for å være lovlig, og foreslås nå innarbeidet i revidert forskrift.

Løype 14: Omstikkingsløype til bruk på våren.

Oppsummering: Endring i antall løypekilometer

En foreløpig beregning av endringer i total antall løypekilometer er gitt i tabellen nedenfor:

Traséendring	Endring i km. (ca)
Løype 3A ved Båteng	-1
Løype 7 (Ifjordfjellet): Gillaš-Storelva	-4,2
Løype 9 (Tana bru)	+ 0,5
Tillknytning mellom løype 13 og 10 A (Austertana), øvrige tilleggsløyper i Austertana	+ 6,3
Omstikkingsløype Alleknjarg (Skidalen)	+ 9,5
Omstikkingsløype, Sirmaløypen	+ 9,6
Løype 6D	-9,8
Ny løype fra Tanaelva til Vuohppejávri	+ 4
Totalt	+ 14,9

4. Konklusjon

Tana kommune søker Fylkesmannen i Finnmark om endringer i gjeldende forskrift om snøskuterløyper, Deanu gielda- Tana kommune, Finnmark (FOR 2013-01-23 nr. 48) (endringer i gjeldende forskrift merket med fet skrifttype/forklaringer er gitt i kursiv). Løyper hvor det ikke er endringer i forhold til dagens forskrift er ikke tatt med nedenfor.

Løype 2A: Sirbmá-Bajimuš Lavdnjušjávri

Fra Tanaelva ved Sirbmá-opp jordbruksvegen vest for eiendommen til Magnus Varsi- over E6- opp jordbruksveien- over Njuorggánjávri- nordvestover nord for høyde 355-nordover

langs skoggrensa- over Deavkehanjohka- etter traktorveg til Bihtušjávri- nordover til Gurtejávri nordvest til Námmejávri- Čeavresjávri- nord til Vuolimuš Lavdnušjávri- østover til Gaskamuš Lavdnušjávri- Bajimuš Lavdnušjávri (*gjeldende trase*).

Fra Tanaelva ved Sirbmá-opp jordbruksvegen vest for eiendommen til Magnus Varsi- over E6- opp jordbruksveien- **over Urraoaivi og Gáritoaivvit- langs bekke drag til Juvrritjávri-** over Deavkehanjohka- etter traktorveg til Bihtušjávri- nordover til Gurtejávri nordvest til Námmejávri- Čeavresjávri- nord til Vuolimuš Lavdnušjávri- østover til Gaskamuš Lavdnušjávri-Bajimuš Lavdnušjávri (*alternativ trasé/omstikkingsløype*).

Løype 3A (Båteng- Gurteluobbal)

Fra Tanaelva ved Ámmonsátku, over eiendom 10/26 og 10/1/30, krysser hovedveien og kjører langs sti/traktorspor over Erkkeoaivi- Erkkeláddut- nord for Erkkejávrit etter etablert spor- nordvestover over Láddelašjávrit- over Gárčojávri-nordvestover til løypa møter traktorvegen- etter traktorveg- sør for Sáttomiellevuovdi – nordvest til Gukhesjávri og til krysningspunkt med løype 3 C ved Gárppejohka- over Gárppejohka til Soavveljávri **over høyde 244 og 267 ved Oadašanalaš-** langs og over Gurtejohka- til løype 2A ved Gurteluoppal.

Løype 5 (Masjok- Stuorra Ilis)

Fra Tanaelva opp Masjokelva- under brua rv 98- opp fra elva til snuplass på Nordnesvegen videre langs Masjokvegen til enden av vegen- sørover ved høyde 215 - **vestover på nordsiden av Spierkovárri (Gamle vannverksdalen) - sørover i dalbunnen til kraftlinjen-**etter kraftlinja til Duolbajávri- nordvestover til Bovčča-Geassájávri- vest til Geassájávri (Sommervann)- sør for Luomenjárga-rett linje til høyde 248- krysser Juggidája 500 meter sør for Čieggaluobbalat (215)- til Čieggajohka og langs denne til sørenden av Mohkeluobbalat- vestover mellom høydene 295 og 294- over til Njukčajávri (Svanevann)- sørvest til kraftlinja- etter kraftlinja til kommunegrensen ved Stuorra Ilis.

Løype 6D

Utgår i sin helhet fra ny forskrift

Løype 7 (Ifjordfjellet)

Gillaš- kommunegrense Gamvik

Løype 9 (Tanaelva)

Tanaelva fra munningen til kommunegrense Karasjok.

Avstikker fra Tanaelva nord for Tana bru ved kommunalt renseanlegg til parkeringsplass ved Tana hotel/campingplass.

Avstikker fra Tanaelva sør for Tana bru ved Sieddajohka- over E6- til Tana hotel/campingplass.

Løype 10 A (Austertana- Ridovei bru)

Bil og Maskin i Austertana– **langs fjordbunnen til utløpet av Čammájohka- følger traktorveg langs Geaidnojohka i 0,7 km – krysser Čammájohka-** etter Čammájohka- nordover langs Mielkeveajjohka–Mielkeveajjávri–Loameoaivi–øst til Čammájohkjavri, vatn 297–til parkeringsplass ved rv 890 vest for Ridovei bru.

Løype 10 C

Fra løype 10A ved Čámmájok bru–langs gammel riksveg–til bru ved Juovlajohka (Lia).
Avstikker fra krysset ved skolen på FEFO grunn 27/1 langs FV282 til eiendom 27/28, deretter følger den FV 282 til Julaelv bru. Etter brua krysser den RV890, for så å følge RV 890 på FEFO grunn 31/1 opp til Bil og Maskin.

Løype 13 B (Austertana- Stjernevatn- Berlevåg grense):

Fra Bil og maskin i Austertana- Øvre Leirpollen- krysser E6 ved Enok Smelror- over Julelva- langs gammelriksvei til Gakcajohka-langs sperregjerde til kryss høyspentlinjelangs høyspentlinja ca 2 km og deretter i nordøstlig retning opp Čámmájohkdalen til løype 10 A vest for Čámmájohjávrrit. Løypa har felles trasé med 10 A til Čámmájohjávrrit, deretter langs Riiduveaijávrrit under Hagñalančearru til rv 890- krysser rv 890- til Fáhccabealjohka via Guorroláttu (Tørrvatnet) og over Nástejávri (Stjernevann) mot kommunegrensen til Berlevåg kommune.

Løype 14 (Alleknjarg- Skálvejávri)

Alleknjarg over Seibos (høyde 296)- ned til Savetjávri og videre til Skálvejávri (*eksisterende trasé*).

Alleknjarg- langs bekkedrag sør for Jussávadđa- Suoidnoaivi- Savetjávri- og videre til Skálvejávri (*alternativ trasé/omstikkingsløype*).

Ny løype (Šuoššjohka – Geassaávri/Sommervann)

Fra Šuoššjohka og sørover til Nissojávri, over Nissojávri og derfra videre sørover til Geassájávri, til eksisterende løype 6A (Rustefielbma- Geassájávri).

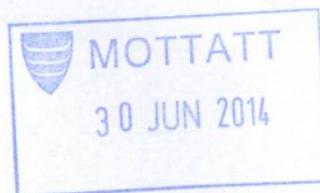
Ny løype (Tanaelva til Vuohppejávri)

FYLKESMANNEN I FINNMARK
Miljøvern avdelingen

FINNMÁRKKU FYLKKAMÁNNI
Birastgáhttenossodat

Deanu gieldda/Tana kommune
Rådhusv. 3
9845 Tana

13/2309

Deres ref

Deres dato
20.06.2014

Vår ref
Sak 2014/1812
Ark 444

Vår dato
26.06.2014

Saksbehandler/direkte telefon: Jan Erik Knutsen - 78 95 03 14

Angående søknad om endring av forskrift for skuterløyper i Tana kommune

Vi viser til brev datert 20. juni 2014 med søknad om endring av forskrift for snøskuterløyper i Tana kommune. Av brevet fremgår det at Tana kommune søker Fylkesmannen om flere endringer i forskriften.

Etter motorferdselloven § 5, tredje ledd, kan Fylkesmannen etter forslag fra kommunestyret fastsette forskrift for snøskuterløyper i den enkelte kommune.

Av veileder til motorferdselloven (T – 1/96) fremgår det at Fylkesmannen ved sin behandling skal foreta en fullstendig vurdering av forslaget. Fylkesmannen har blant annet et ansvar for at saksbehandlingen oppfyller kravene som er gitt i forvaltningsloven kapittel VII, herunder å påse at berørte organer har fått anledning til å uttale seg før en løype godkjennes. De samme kravene gjelder for nedleggelse av eksisterende løyper.

Etter det Fylkesmannen kan se har kommunestyret vedtatt å søke om flere endringer som ikke har vært på høring. Dette gjelder blant annet nedleggelse av løype 6d og opprettelse av en ny løype fra Šuoššjohka til Geassájávri. Fylkesmannen kan ikke godkjenne en søknad om forskriftsendring som har så klare mangler i forhold til forvaltningsloven kapittel VII.

Søknaden returneres derfor ubehandlet tilbake til kommunen. Tana kommune bes om å komme med en ny søknad hvor alle omsøkte endringer har vært på høring.

Med hilsen

Margareth W. Sundfør
seksjonsleder

Jan Erik Knutsen
overingeniør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og derfor uten underskrift.

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget	53/2014	09.09.2014

Høring. Regler for tildeling av lakseplasser i sjøen

Råddealbmá mearrádusevttohus

Deanu gielda doarju Finnmárkkuopmodaga rievdadusevttohusa mii guoská luosasajiid juolludeami njuolggadusaide mearas, dakko bokte ahte rahppo vejolašvuohta dasa ahte eanet guolásteaddjit sáhttet oažžut bivdosaji.

Deanu gielda árvvoštallá spiehkastatmearrádusa evttohusas dainna lágiin ahte dat gusto nu mángga jovkui ahte dat ii šat lohkkó “spiehkastahkan”. Livččii vuogas jus čilgejuvvošii lagabui mii galgá deattuhuvvot go galgá vuoruhit daid iešguđet ge joavkkuid gaskka “spiehkastatmearrádusas”.

Rådmannens forslag til vedtak

Tana kommune støtter Finnmarkseiendommens forslag til endring i regler for tildeling av lakseplasser i sjøen ved at det åpnes opp for at flere grupper av fiskere kan få tildelt fiskeplass.

Tana kommune vurderer at unntaksbestemmelsen i forslaget gjelder så mange grupper at det ikke lenger kan anses som ”unntak”. Det hadde vært en fordel om det ble presisert nærmere hva som vektlegges når det skal prioriteres mellom alle de ulike gruppene i ”unntaksbestemmelsen”.

Saksopplysninger

Finnmarkseiendommen (FeFo) har sendt på høring et forslag til endring i reglene for tildeling av lakseplasser i sjøen (se vedlegg). Høringsfristen er satt til **15.09.2014**.

Forslagene innebærer i hovedsak å åpne opp for at flere grupper av utøvende fiskere kan få tildelt fiskeplass. Hovedregelen for tildeling har over lang tid vært at laksefiskerene må ha en

tilknytning til primærnæringene, samt at de må være bosatt i kommunen. Søkerens inntekt fra primærnæringene skal utgjøre en nødvendig del av familieinntekten. Reiselivsbasert virksomhet har vært vurdert på samme måte. De som ikke lenger har inntekter fra primærnæring må trappe ned på sitt fiske og tildeles kun en lakseplass dersom de oppfyller øvrige vilkår.

Det kan i dagens regler også tildeles lakseplass etter en unntaksbestemmelse, for å sikre bosetting og rekruttering i ytterdistriktene og/eller næringssvake distrikter. Utifra at antallet sjølaksefiskere minker kraftig og at det er dårlig rekruttering har styret i FeFo ønsket en mer liberal tolkning av dagens unntaksregler. Høringsforslaget fremmer følgende forslag til endringer i regelverket når det gjelder tildelingsvilkår:

Etter at den øvrige tildelingen av lakseplasser er klar kan lakseplasser tildeles med bakgrunn i unntaksbestemmelsen:

- ≠ Det kan tildeles rekrutteringsplass til bosatt ungdom under 25 år
- ≠ Det kan tildeles en lakseplass til alle pensjonister i kommunen som tidligere har drevet primærnæring
- ≠ Det kan tildeles en lakseplass til søkere som kan dokumenter tilknytning til sjølaksefisket og som har et ønske om å bevare kulturen og tradisjonen for sjølaksefisket
- ≠ Det kan tildeles lakseplass til de som har hytte/eiendom i nærheten av lakseplass
- ≠ Det kan tildeles lakseplass til søkere som har vært hjelpesmenn og som kan dokumentere at de har fisket i lang tid sammen med andre
- ≠ I kommuner hvor det er få laksefiskere kan det tildeles inntil en lakseplass. Dersom det er mange søkere legges det vekt på alder, familiære tilknytninger og tilknytning til fisket. FeFo kan prioritere ”hjelpe menn” som kan dokumenter at de har fisket sammen med sjølaksefisker i mer enn 10 år
- ≠ Utdanningsinstitusjoner kan tildeles inntil to lakseplasser til bruk i opplæringsøyemed.

Vurdering

Rådmannen vurderer at det er positivt å åpne opp for flere grupper av fiskere, slik at rekrutteringen til sjølaksefisket styrkes. MLU må ta stilling til om det er ønske om å åpne opp for flere grupper av fiskere på den måte som FeFo foreslår. Videre også om det skal åpnes opp for at personer som ikke er bosatt i kommunen skal kunne få lakseplass gjennom å eie hytte/eiendom lokalt. Rådmannen har ikke gjort noen nærmere vurdering av disse forholdene.

I forhold til ungdomsgrensen bør MLU vurdere hva som bør regnes som aldersgrense for rekrutteringsplass (for eksempel 25, 30 eller 32 år?).

Når det gjelder praktiseringen av regelverket mener rådmannen at unntaksbestemmelsen gjelder så mange grupper at de ikke lenger kan anses som ”unntak”. Det hadde vært en fordel om det ble presisert nærmere og mer tydelig hva som vektlegges når det skal prioriteres mellom alle de ulike gruppene i ”unntaksbestemmelsen”. Det sies i ett av underpunktene (kap. 3) at det skal legges vekt på ”alder, familiære tilknytninger og tilknytning til fisket”. Videre i neste punkt at ”hjelpe menn kan prioriteres”. Det blir mange kriterier å forholde seg til under tildeling. Dersom rekruttering er et hovedmål kan man for eksempel velge å konsekvent prioritere ungdom under 25 år for tildeling.

Finnmarkseiendommen
Finnmárkkuopmodat

Vår dato/Din besvnr
23.06.2014

Vår ref./Din ref.
14/00000 LKR

Deres dato/Din besvnr

Deres ref./Din ref.

Adresseliste

HØRING 2014 – REGLER FOR TILDELING AV SJØLAKSEPLASS PÅ FINNMARKSEIENDOMMEN

Finnmarkseiendommen/Finnmárkkuopmodat (FeFo) viser til vedlagte forslag om endring av regler for tildeling av lakseplasser i sjøen. Styret behandlet saken i møte den 19.06.2014 og vedtok at forslaget sendes ut på høring.

Vedlagt er forslag til nye regler for tildeling av lakseplasser (endringer merket med kursiv). Styresaken legges også ved som bakgrunn for saken. Den foreslåtte endringen går hovedsakelig ut på å slippe til noen flere utøvende fiskere. Først tildeles lakseplasser til de som i dag er berettiget til lakseplass gjennom reglens punkt 3 a. – d slik som tidligere. I andre omgang kan det tildeles inntil en lakseplass etter unntaksbestemmelsen som er myket opp i forhold til tidligere. Det kan også tildeles lakseplasser i opplæringsøyemed, til utdanningsinstitusjoner.

Høringen sendes i henhold til adresselisten nedenfor, men vi oppfordrer også andre som ønsker det å komme med innspill.

Uttalelser sendes skriftlig til **Finnmarkseiendommen, postboks 133, 9815 Vadsø innen 15.09.2014**, eventuelt til post@fefo.no

Saken forventes behandlet av styret i FeFo 6. november 2014 slik at reglene kan tre i kraft før fiskesesongen 2015.

Med hilsen/Dearvvuođaiguin

Einar J. Asbjørnsen
leder - utmark

Lena Kristiansen/sign.
utmarksforvalter

Vedlegg:

Forslag til nye regler for tildeling av lakseplass
Styresak – forslag til endring av regler for tildeling av lakseplass

Adresseliste:

Tana og omegn sjølaksefiskeforening	bjarne.johansen@dinpost.no
Fiskarlaget Nord	nord@fiskarlaget.no
Finnmark bonde og småbrukarlag	siljet_tangen@hotmail.com
Sør Varanger sjølaksefiskarlag	a-danil@online.no
Finnmark sjølaksefiskarlag	
Sametinget	samediggi@samediggi.no
Finnmark Bondelag	finnmark@bondelaget.no
Fylkesmannen i Finnmark	fmfipostmottak@fylkesmannen.no
NJFF Finnmark	finnmark@njff.org
Alta Laksefiskeri og Interessentskap	post@altalaks.no
Reindriftsforvaltningen	alta@reindrift.no
Norske reindriftsamers landsforbund	nrl@nrl-nbr.no
Tanavassdragets Fiskeforvaltning	hev@tanafisk.no
Laksebreveierforeningen for Tanavassdraget	sottinen@gmail.com
Neidenelven Fiskefellesskap	leder@neiden.no arvola@online.no
Alta kommune	postmottak@alta.kommune.no
Berlevåg kommune	postmottak@berlevag.kommune.no
Båtsfjord kommune	postmottak@batsfjord.kommune.no
Gamvik kommune	postmottak@gamvik.kommune.no
Hasvik kommune	postmottak@hasvik.kommune.no
Hammerfest kommune	postmottak@hammerfest.kommune.no
Karasjok kommune	postmottak@karasjok.kommune.no
Kautokeino kommune	e-post@kautokeino.kommune.no
Kvalsund kommune	Servicekontoret@kvalsund.kommune.no
Lebesby kommune	postmottak@lebesby.kommune.no
Loppa kommune	postmottak@loppa.kommune.no
Måsøy kommune	postmottak@masoy.kommune.no
Nesseby kommune	postmottak@nesseby.kommune.no
Nordkapp kommune	postmottak@nordkapp.kommune.no
Porsanger kommune	postmottak@porsanger.kommune.no
Sør-Varanger kommune	postmottak@sor-varanger.kommune.no
Tana kommune	postmottak@tana.kommune.no
Vadsø kommune	postmottak@vadso.kommune.no
Vardø kommune	postmottak@vardo.kommune.no
Langfjordbotn jff	roedmy@online.no
Kåfjord JFF	arne9512@gmail.com
Eiby JFF	soh@trollnet.no
Talvik JFF	martinwestmark@hotmail.com
Kviby JFF	strandper@yahoo.com
Østre Altafjord JFF	joling2008@hotmail.com
Berlevåg JFF	sigvefr@online.no
Båtsfjord JFF	ronnykjolas@hotmail.com
Vardø SPJF	geireri@online.no
Gamvik JFF	leder@gamvikjff.no

Langfjordnes bygdelag	os.vald44@hotmail.com
Nervei Bygdelag	a.ulf@online.no; odd_martin@hotmail.com
Kvalsund JFF	lassehansen11@yahoo.no; kjff@home.no
Vest-Finnmark JFF	rarolsen@online.no
Revsbotn DLF	lakseforeninga@russelva.com
Veidnes Fiskeforening	helge.ovanger@trollnet.no
Kjøllefjord JFF	ro-harjo@online.no
Kunes JFF	emil.moilanen@gmail.com
Tømmervikforeninga	ma-lifal@online.no
Ytre Loppa JFF	halvorbe@online.no
Hamnevassdraget Vel	gj.mathisen@gmail.com
Snefjord JFF	tor.isaksen@brp.com
Nesseby Herreds JFF	ingvald.andersen@gmail.com
Nordkapp Jeger- og Fiskeforening	oevollan@infranord.no
Brennelv Bygdelag	leder@brennelvbygdelag.no
Børselv JFF	asgeir.sa@live.no
Lakselv Grunneierforening	post@lakselva.no
Stabbursdalen Grunneierforening	stabbursdalen.grunneierforening@gmail.com
Vestre Porsanger JFF	berthom@online.no
Sør-Varanger JFF	jorn.bk@gmail.com
Sør-Varanger JFF	terje.a@live.no
Sandnes IL	arlysfo@online.no
Austertana bygdelag	stig.olav.bruun@elkem.no
Fellesstyret for Skallelv (Skallelv og Vadsø JFF)	tours@arctic-adventures.com
Vadsø jff	kristian_klogh@msn.com
Vestre Jakobselv JFF	nc@finnut.no
Komagvær JFF	komagvar.jff@gmail.com

Høring - Forslag til endrede regler for tildeling av lakseplasser i sjøen

1. Innledning

Bestemmelsen i finnmarkslovens § 21 fastsetter hovedprinsippene for forvaltningen av de fornybare ressursene. FeFo skal som grunneier forvalte de fornybare ressursene på balansert og økologisk bærekraftig måte i samsvar med finnmarkslovens formål og innenfor de rammer som følges av annen lovgivning (for eksempel fisketid, helgefredning, maskevidde, redskapsutforming, minsteavstand mellom laksebruk, fredningssoner utenfor elvemunninger i sjøen etc.). For øvrig fastslår finnmarkslovens § 21 at naturens mangfold og produktivitet skal bevares.

De som er bosatt i en kommune i Finnmark har, på FeFos grunn i kommunen, rett til å fiske etter anadrom laksefisk med faststående redskap i sjøen, jf. lovens § 22, punkt b. I henhold til finnmarkslovens § 27 kan fiske etter anadrom laksefisk med faststående redskap i sjøen bare foregå etter utvisning av fiskeplass av FeFo. Utvisning innebærer at fiskeren får tildelt en bestemt plass hvor fisket skal skje. FeFo kan fastsette nærmere bestemmelser for bl.a. sjølaksefisket, og det kan settes vilkår i tillatelsene.

Styret vedtok regler for tildeling av lakseplasser første gang i desember 2006. Senere har styret gjort noen små justeringer av reglene, den 16. september 2008, sak 70/08, sak 06/09 (angående lakseplassgebyr, sak 74/06) og i 2010, styresak 53-2010. Før reglene ble vedtatt i 2006 og 2010 var saken på bred høring. Begge gangene ga høringene relativt klare signal om at det ikke var ønskelig med større endringer av reglene for tildeling av lakseplasser i forhold til tidligere regelverk (før finnmarksloven trådte i kraft).

Sjølaksefiske har hatt stor økonomisk betydning tidligere og vært en viktig del av den sjøsamisk- og kystkultur i Finnmark. Sjølaksefiske har imidlertid gått tilbake de siste årene. Dette gjelder både på FeFo-grunn og på privat grunn i Finnmark, og både når det gjelder antall sjølaksefiskere og rekruttering til fisket. Lav pris på laks og stadig strengere offentlige reguleringer kan forklare en del av denne tilbakegangen. Selv om den økonomiske betydningen har avtatt har sjølaksefiske fortsatt stor betydning for mange i kyst- og fjordstrøk, og er viktig for den sjøsamiske kulturen. Styret ba i møte 24. september 2013 om at regler for tildeling av lakseplasser i sjøen igjen tas opp til revidering, særlig med tanke på bruk av skjønn i forbindelse med dagens unntaksbestemmelse i retningslinjene og for å sikre rekruttering i sjølaksefisket.

2. Bakgrunn

Antall lakseplasser på FeFo-grunn er begrenset, og det er derfor ikke mulig å tildele lakseplass til alle som er berettiget jf. Finnmarksloven. FeFo må ha regler for tildeling av lakseplasser i Finnmark slik at lakseressursen forvaltes forsvarlig. Også av hensyn til rettssikkerhet og likebehandling er det nødvendig å ha et regelverk for behandling av søknader og tildeling av lakseplasser.

På Finnmarkseiendommen (og tidligere statsgrunn) har lakseplasser blitt tildelt etter et konsesjonsprinsipp i lang tid. Hovedregelen har vært at laksefiskerne må ha en tilknytning til primærnæringene for å få lakseplass, og de må være bosatt i kommunen. Dette gjelder først og fremst for nye søkere. Gjeldende regler for tildeling av lakseplass er vedlagt.

Det har videre som hovedregel vært praktisert at søkerens inntekt fra primærnæring skal utgjøre en nødvendig del av familieinntekten, jf. reglenes tildelingsvilkår (punkt 3 a og b).

Ved tildeling av lakseplass vurderes det om vedkommende er tilknyttet primærnæringene (ev. annen næring). I henhold til reglens punkt 3 a. kan annen lokal næringsutøvelse, herunder reiselivsbasert virksomhet vurderes på samme måte. Særlig gjelder dette hvor tildelingen vil styrke bosettingsgrunnlaget i næringssvake områder.

Det er først og fremst inntektene som legges til grunn ved behandlingen. Søknernes tilknytning til primærnæring ved kontakt med landbrukskontor, fiskerikontor og reindriftskontor undersøkes også. Spesielt med bakgrunn i å fange opp utøvere som er i en etableringsfase, om de har sluttet innenfor næringen eller hvor næringen går i minus. De som ikke lenger har inntekter fra primærnæring må trappe ned på sitt fiske og tildeles bare en lakseplass dersom de oppfyller vilkårene i henhold til punkt 3c eller d.

Sjølaksefiskere som har fisket på FeFo-grunn senere tid kan beholde en lakseplass når de blir pensjonister (punkt 3d). I 2010 åpnet man også opp for at de som slutter innenfor primærnæring kan beholde en lakseplass dersom de har lang ansiennitet som sjølaksefisker (punkt 3c).

Det kan i dagens regler også tildeles lakseplass etter unntaksbestemmelsen i punkt 3 for å bidra til å sikre bosettingen i ytterdistriktene og/eller i næringssvake distrikter, og for å bidra til rekruttering. Bestemmelsen gir anledning til å tildele lakseplass uavhengig av om tilleggsvilkårene a-d er oppfylt. I henhold til praksis tildeles det kun inntil en lakseplass etter unntaksbestemmelsen. Dersom denne gruppen søkere har privat lakseplass kan han eller hun i dag ikke tildeles fiskeplass på FeFo-grunn.

Hvem får lakseplass etter unntaksbestemmelsen?

FeFo har til nå innvilget alle søknader fra ungdommer som i søknaden har oppgitt at de utdanner seg innenfor primærnæring eller dersom de i søknaden opplyser at de ønsker å starte innenfor primærnæringa. I senere tid har FeFo også fått søknader fra veldig unge søkere, dvs. fra de som går på videregående og som ennå ikke vet hva de skal bli. Noen av dem har jobbet på fiskemottak, som avløser eller de har hatt ungdomskvote innenfor fiskeri. Direktøren har i noen tilfeller også innvilget søknader fra ungdommer som ønsket seg sommerjobb som sjølaksefisker. I henhold til tidligere praksis har ungdommer som opplyser at de utdanner seg utenfor primærnæringene fått avslag (eks. lærerstudenter, sykepleiere etc.). Når de kommer i arbeid vil de jo ha inntekter fra vanlig arbeid, og da vil de komme inn under punkt 3c og må trappe ned på sitt fiske. Om de da ikke har fisket mer en ti år vil de få avslag på søknaden.

Søkere som bor i næringssvake distrikt har normalt hatt lettere for å få tildelt lakseplass enn søkere som bor i tettsteder. Dette er først og fremst begrunnet ut fra at laksefisket normalt har større betydning i disse områdene, både sett i forhold til økonomi og rekreasjonsverdi. Områdene er ofte næringssvake og har færre tilbud til befolkningen. Ved tildeling av lakseplass etter unntaksbestemmelsen har ikke direktøren bare lagt vekt på at søkeren bor i et næringssvakt distrikt eller ytterdistrikt. Det er også lagt vekt på inntekt og alder. I tilfeller hvor søkeren ikke har så store inntekter og dersom søkeren kan bidra til å senke gjennomsnittsalderen på fiskerne (62 år i 2010) har FeFo tildelt lakseplass. Direktøren har tildelt lakseplasser i tilfeller hvor søkerne ikke tjener over 200 – 250 000 og alderen har vært under 50 år.

I noen av ytterdistriktene bor det mange mennesker. Fram til i dag har reglene vært praktisert slik at de som har hatt lav inntekt og som bor på små steder har fått tildelt lakseplass.

Ut fra at antall sjølaksefiskere har minket kraftig og at det er dårlig rekruttering, har styret i FeFo tidligere gitt signaler om at direktøren bør være mer liberal i forhold til tolkning av unntaksbestemmelsen. I 2014 innvilget direktøren 7 av søknadene med bakgrunn i unntaksbestemmelsen, i 2013 var det 5 og i 2012 ble en søknad innvilget. I løpet av de tre siste årene har FeFo tildelt lakseplass etter unntaksbestemmelsen til søkere fra Bugøyfjord, Neiden, Ropelv, Tusenvika i Sør-Varanger, Karlebotn i Nesseby kommune og Torhop i Tana

Kommune, Veidnesklubben i Lebesby kommune, Kviby i Alta kommune, Sørvær i Loppa kommune og Skjånes i Gamvik kommune. FeFo har avslått søknader fra personer bosatt i for eksempel Smalfjord i Tana og Jarfjord i Sør-Varanger med bakgrunn at årsinntekten har vært mye større (over 400000,-).

3. Vurdering

Hvert år er det mellom 20-40 søkere som får delvis avslag (avslag på minst en av flere søknader) eller avslag på sin søknad om lakseplass. I år var det 33 søkerne som fikk avslag eller delvis avslag. 10 av søkerne oppfylte ikke vilkårene for tildeling. Begrunnelsene for avslag varierer. I noen tilfeller er det konkurranse om plassen. De fleste av dem som får delvis avslag søker om flere lakseplasser enn de kan få tildelt. Pensjonister uten inntekter fra primærnæring kan som hovedregel bare inneha en lakseplass, men ønsker ofte flere.

I 2013 var det 24 av søkerne som fikk avslag eller delvis avslag. 15 av dem oppfylte ikke vilkårene. I 2012 var det 40 som fikk avslag eller delvis avslag. 23 av dem oppfylte ikke vilkårene for tildeling. I løpet av denne treårsperioden var det til sammen **48** av søkerne som fikk avslag med bakgrunn i at de ikke oppfylte vilkårene. I 2014 var det 256 personer som til sammen hadde fått utvist 397 lakseplasser.

Ut fra tidligere års praksis av regelverket, vil direktøren legge frem en del vanlige problemstillinger med tanke på søkere som har fått avslag på søknad på lakseplass, og hvor det kan være naturlig å vurdere en oppmyking av regelverket (praktisering av unntaksbestemmelsen):

i. Pensjonister

Svært mange ønsker å begynne å fiske laks når de blir pensjonister selv om de ikke har vært tilknyttet primærnæringer eller har hatt lakseplass i eget navn tidligere. De ønsker lakseplass av rekreasjonsmessige årsaker når de blir pensjonister. Disse har tidligere fått avslag.

Noen av pensjonistene som søker har vært tilknyttet primærnæring for lenge siden og har hatt lakseplass for lenge siden. I henhold til gjeldende regler er det pensjonistene som har fisket laks i nyere tid (dvs. ti siste år) som får anledning til å beholde en lakseplass. Styret har ved flere tilfeller omgjort direktørens vedtak til fordel for søkeren med bakgrunn i at pensjonisten selv hadde hatt lakseplass for lenge siden (over ti år siden).

Om styret ønsker at flere pensjonister skal få fiske laks kan vi senke terskelen, eks. slippe til pensjonister som har hatt egen plass tidligere, eventuelt til alle pensjonister som har drevet primærnæring, men som ikke har utøvd sjølaksefiske på egen lakseplass.

Forslag til høringspunkt: Skal alle pensjonister bosatt i kommunen som tidligere har drevet primærnæring kunne tildeles en lakseplass?

ii. Søkere med tilknytning til sjølaksefiske, familiært eller et spesielt område, ønske om å bevare kulturen/tradisjonen

Gjennom tidene er det mange søkere som kan vise til ulike familiære tilknytninger til personer som har hatt lakseplass, eller annen tilknytning til laksefiske eller til et spesielt område. De ønsker å videreføre slektas tradisjon med å fiske laks i et spesielt område.

Laksefiske er viktig for mange med tanke på å bevare kulturen. Ofte er det slik at ingen i gjenlevende i familien oppfyller reglene for å fiske laks lengre, og at de ønsker å videreføre en utdøende kultur. De påpeker at det ikke blir noen rekruttering til sjølaksefiske med bakgrunn i at ingen i familien driver primærnæring. De begrunner ofte søknaden med at de ønsker å holde tradisjonen i hevd og må derfor ha lakseplass for å lære opp nye generasjoner. Mange har et ønske om å videreføre denne tradisjonen og vise sine barn

hvordan laksefiske i sjøen har foregått. De viser til at laksefiske i sjøen utøves i mindre og mindre grad, og at de synes at det er trasig at det forsvinner.

Forslag til høringspunkt: Skal alle søkere som kan dokumentere en tilknytning til sjølaksefisket og ønske om å bevare kulturen og tradisjonen for sjølaksefisket kunne tildeles en lakseplass?

iii. Søkere som har hytte i området

Ofte begrunnes søknaden i forhold til at de har eiendom/hytte i området. Noen ganger bor de i en annen kommune enn der hytta ligger.

Forslag til høringspunkt: Skal alle med hytte eller eiendom i nærheten av lakseplass kunne tildeles en sjølakseplass?

iv. Søkere som har vært hjelpesmenn og har fisket laks i lag med andre

Det er svært mange som på en eller annen måte tilknytning til sjølaksefisket som for eksempel ved at de har deltatt i sjølaksefisket, men de har ikke opparbeidet seg ansiennitet selv. Det vil si at de ikke har hatt lakseplass selv. Dersom denne typen "tilknytning til laksefiske" skal vektlegges er det flere som vil kunne tildeles plass.

Personer som kan vise at de har vært hjelpesmenn i lang tid bør kanskje få utvist egen lakseplass, spesielt i kommunene hvor det er få laksefiskere igjen. En eventuell praksis som åpner for tildeling av lakseplass til søkere som har vært hjelpesmenn i svært lang tid (over ti-tyve år) vil imidlertid ikke slippe til «alle».

Forslag til høringspunkt: Skal søkere som har vært hjelpesmenn og som kan dokumentere at de har fisket i lang tid sammen med andre kunne tildeles en lakseplass?

Tidligere har direktøren hatt en formening om at dersom denne typen kriterier (hjelpe-
smenn, kultur, stedstilknytning) vektlegges alene vil det langt på vei sette regelverket ut av kraft. Dersom styret mener at vi bør slippe til noen av disse kategoriene som får avslag bør det komme frem i reglene. Det bør beskrives i regler for tildeling, slik at søkerne får vite at de har muligheten til å tildeles lakseplass.

4. Konklusjon

Oppsummert vil direktøren foreslå å sende på høring et forslag om oppmyking av regelverket, særlig knyttet opp til praktisering av unntaksbestemmelsen, for å få innspill fra brukerne på dette. Forslaget skal søke å sikre bedre rekruttering til sjølaksefiske, spesielt i kommunene hvor det er få sjølaksefiskere, samt å sikre videreføring av den kultur og tradisjon som sjølaksefisket representerer.

Direktøren foreslår at det etter unntaksbestemmelsen gis mulighet til å tildele «rekrutteringsplass» til ungdom under 25 år med bakgrunn i unntaksbestemmelsen, spesielt i områdene hvor det er få fiskere igjen. Når de først har fått rekrutteringsplass bør de få fiske på plassen så lenge de ønsker. I tillegg bør direktøren kunne tildele lakseplasser etter unntaksbestemmelsen i kommuner hvor det er få laksefiskere igjen og hvor det ikke fanges så mye laks, uavhengig av inntekten og alder til søkeren. Dersom det kommer inn mange søknader i enkelte kommuner bør FeFo vektlegge alder, familiære tilknytninger og prioritere «Hjelpe-
smenn» som kan dokumentere at de har fisket sammen med sjølaksefisker i mer enn 10 år.

Tildeling av lakseplass kan i enkelte tilfeller være avgjørende for om søkeren blir boende i kommunen. Direktøren vurderer at yngre søkere bør få tildelt lakseplass slik at man sikrer rekruttering. Det bør også tildeles lakseplasser i kommuner med få laksefiskere. Åpning for å

tildele lakseplass til flere begrunnes med at det er et ønske å ivareta sjølaksefisket som aktivitet ved at flere slippes til. Om noen tiår er det kanskje ikke flere igjen med slik erfaring.

Høringsforslag:

Forslag til endringer i eksisterende regler for tildeling av lakseplasser følger nedenfor i kursiv. Kort begrunnelse om hvorfor endringene er ønsket gis nedenfor.

I reglenes punkt 2 tilføyes følgende setning:

De som søker etter fristen må selv sørge for at Skatteetaten påfører inntektsopplysninger på baksiden av skjemaet.

Begrunnelse: Det medfører en del ekstraarbeid å ta kontakt med skattekontoret i hvert enkelt tilfelle.

Reglenes punkt 3 c endres

Søker som har ansiennitet innen sjølaksefisket, og som er i ferd med å avvikle primærnæring(er), kan ikke lengre fiske med to/tre lakseplasser. Det kan tildeles plass i en avviklingstid på 1 til 3 år.

Etter avviklingsperioden kan sjølaksefiskere som har fisket på Finnmarkseiendommen tildeles inntil en lakseplass dersom det ikke er konkurranse om plassen. Dersom plassen tildeles en annen søker pga konkurranse kan de tildeles en annen ledig lakseplass.

Begrunnelse:

Mange sjølaksefiskere faller fra, pga. alder eller så går de ut av primæringa. Direktøren mener at de som har fisket laks på Finnmarkseiendommen bør få lov til å fortsette å fiske på en plass selv om de har sluttet innenfor primæringa. Dette også med bakgrunn i at det er ressurskrevende å undersøke om de har fisket mer enn 10 år.

I unntaksbestemmelsen i punkt 3. tilføyes følgende setninger:

Etter at den øvrige tildelingen av lakseplasser er klar kan direktøren tildele lakseplasser med bakgrunn i unntaksbestemmelsen. Uavhengig av om tilleggsvilkårene a-d er oppfylt kan tildeling skje blant annet for å sikre bosetningen i ytterdistriktene og/eller i næringssvake distrikter og for å bidra til rekruttering for å ivareta tradisjonen.

Det kan tildeles rekrutteringsplass til bosatt ungdom under 25 år.

Det kan tildeles en lakseplass til alle pensjonister bosatt i kommunen som tidligere har drevet primærnæring.

Det kan tildeles en lakseplass til søkere som kan dokumentere en tilknytning til sjølaksefisket og ønske om å bevare kulturen og tradisjonen for sjølaksefisket.

Det kan tildeles lakseplass til de som har hytte/eiendom i nærheten av lakseplass.

Det kan tildeles en lakseplass til søkere som har vært hjelpesmenn og som kan dokumentere at de har fisket i lang tid sammen med andre.

I kommuner hvor det er få laksefiskere kan det tildeles inntil en lakseplass. Dersom det er mange søkere legges det vekt på alder, familiære tilknytninger og tilknytning til fisket. FeFo kan prioritere «Hjelpesmenn» som kan dokumentere at de har fisket sammen med sjølaksefisker i mer enn 10 år.

I punkt 5 angående antall plasser tilføyes følgende setning:

Det kan tildeles inntil en lakseplass med bakgrunn i unntaksbestemmelsen (private plasser medregnet).

Reglenes punkt 9 endres til følgende:

Fangstoppgave og skjellprøver

FeFo kan på forespørsel innhente fangstoppgave og skjellprøver fra sjølaksefiskere.

Begrunnelse:

Om det blir aktuelt å bidra i forbindelse med forskningsarbeid ønsker FeFo å ha muligheten til å innhente skjellprøver og fangstoppgave fra sjølaksefiskerne.

Høring:

Foreslåtte endringer i regler for tildeling sendes på høring til berørte brukere og offentlig forvaltning.

Høringsfristen settes til 15.09.2014, og behandles av styret innen 6. november.

Direktørens innstilling

Forslag til endringer i retningslinjer for tildeling av sjølakseplasser sendes på høring jf. Finnmarkslovens § 27.

Vedtatt i saken fattes innen 6. november 2014 da søknadsfristen er 1. desember.

Vedlegg 1 – gjeldende regler for tildeling av lakseplass vedtatt i 2010

Vedlegg 2 – forslag til regler for utvisning av lakseplass

Styrets vedtak:

Direktørens innstilling med noen tillegg enstemmig vedtatt.

Høring – endring av regler for tildeling av lakseplasser - Vedlegg 2

De foreslåtte endringene er merket med *kursiv*.

I. Regler for tildeling av lakseplasser på Finnmarkseiendommen

Laksefiske med faststående redskap kan i henhold til finmarkslovens § 27 bare foregå etter tildeling av lakseplass fra FeFo. Søknadsfristen lyses ut i de lokale avisene i Finnmark. Liste over ledige plasser og søknadsskjema fås hos FeFo. Alle lakseplasser i en kommune fornyes vanligvis hvert tredje år, men det er mulig å søke på ledige lakseplasser utenom fornyelsesåret.

1. Søknadens innhold

Søknad skal innsendes på fastsatt søknadsskjema og skal inneholde følgende opplysninger:

Navn, adresse og fødselsnummer på søker.

Nummer og beliggenhet på lakseplassen.

Antallet private lakseplasser som disponeres av søker/husstanden.

Søknaden skal underskrives og må være fullstendig utfylt. Søknader som ikke er fullstendig utfylt vil som regel bli returnert søker.

Søkeren gir Finnmarkseiendommen tillatelse til å innhente inntektsopplysninger jf. baksiden av søknadsskjemaet, samt ytterligere opplysninger dersom dette viser seg å være nødvendig.

2. Behandling av søknaden

Søknadsfristen er 1. desember. Søknaden sendes FeFo. Søknader som kommer inn etter søknadsfristen kan behandles etter hvert som de innkommer, men vil ikke bli behandlet før søknader som er innkommet innen fristen er avgjort.

De som søker etter fristen må selv sørge for at Skatteetaten påfører inntektsopplysninger på baksiden av skjemaet.

3. Tildelingsvilkår

Hovedvilkåret for å få tildelt lakseplass er at søker er fast bosatt i kommunen jf. finmarkslovens § 22 b. FeFo kan likevel tillate andre enn kommunens innbyggere å fiske jf. § 25. Dette vil særlig være aktuelt i forhold til reindriftsutøvere og personer bosatt i nabokommunene.

I tillegg må ett av følgende vilkår være oppfylt:

a. Søker bør fortrinnsvis være aktiv utøver av primærnæring(er) og inntekten fra primærnæring(ene) bør utgjøre en del av søkerens totale inntektsgrunnlag. Med primærnæring menes landbruk, reindrift, fiske og utmark.

Annen lokal næringsutøvelse herunder reiselivsbasert virksomhet kan vurderes på samme måte. Særlig gjelder dette hvor tildelingen vil styrke bosettingsgrunnlaget i næringssvake områder. I en etableringsfase vil kravet til inntekt kunne reduseres noe.

b. Søker er aktiv reindriftsutøver. Tildeling av lakseplass til reindriftsutøvere skjer fortrinnsvis i eget sommerbeitedistrikt.

c. Søker som har ansiennitet innen sjølaksefisket, og som er i ferd med å avvikle primærnæring(er), kan ikke lengre fiske med to/tre lakseplasser. Det kan tildeles plass i en avviklingstid på 1 til 3 år.

Etter avviklingsperioden kan sjølaksefiskere som har fisket på Finnmarkseiendommen tildeles inntil en lakseplass dersom det ikke er konkurranse om plassen. Dersom plassen tildeles en annen søker pga. konkurranse kan de tildeles en annen ledig lakseplass.

d. Pensjonister som har utøvd sjølaksefiske enten på Finnmarkseiendommen (tidligere statsgrunn) eller primærnæringsutøvere som har fisket på privat lakseplass de siste 10 årene kan tildeles plass.

Etter at den øvrige tildelingen av lakseplasser er klar kan lakseplasser tildeles med bakgrunn i unntaksbestemmelsen.

Uavhengig av om tilleggsvilkårene a-d er oppfylt kan tildeling skje blant annet for å sikre bosetningen i ytterdistriktene og/eller i næringssvake distrikter og for å bidra til rekruttering for å ivareta tradisjonen.

Det kan tildeles rekrutteringsplass til bosatt ungdom under 25 år.

Det kan tildeles en lakseplass til alle pensjonister bosatt i kommunen som tidligere har drevet primærnæring.

Det kan tildeles en lakseplass til søkere som kan dokumentere tilknytning til sjølaksefisket og som har et ønske om å bevare kulturen og tradisjonen for sjølaksefisket.

Det kan tildeles lakseplass til de som har hytte/eiendom i nærheten av lakseplass.

Det kan tildeles en lakseplass til søkere som har vært hjelpesmenn og som kan dokumentere at de har fisket i lang tid sammen med andre.

I kommuner hvor det er få laksefiskere kan det tildeles inntil en lakseplass. Dersom det er mange søkere legges det vekt på alder, familiære tilknytninger og tilknytning til fisket. FeFo kan prioritere «Hjelpesmenn» som kan dokumentere at de har fisket sammen med sjølaksefisker i mer enn 10 år.

Utdanningsinstitusjoner kan tildeles inntil to lakseplasser til bruk i opplæringsøyemed.

4. Vektlegging av momenter i prioritert rekkefølge ved konkurranse om plassene:

Nedenfor følger i prioritert rekkefølge de momenter som vektlegges ved konkurranse om lakseplassene:

- a. Lang tids sammenhengende ansiennitet / tidligere bruk av plassen(e) av søker/husstand. Pensjonister må regne med å bli prioritert bak aktive yrkesutøvere, dog slik at en lakseplass beholdes.
- b. Søkers familieinntekt, forsørgelsesbyrde og laksefiskets betydning for det totale næringsgrunnlaget.
- c. Søkers tilknytning til sjølaksefisket og primærnæringene.
- d. Betydning for bosettingen i området.
- e. Søkers bosted – nærhet til lakseplassen.
- f. Søkers alder – betydning for rekruttering til primærnæringene og sjølaksefisket.

5. Antall lakseplasser

Hver søker/husstand kan inneha inntil 3 lakseplasser. Her medregnes de private lakseplassene søkeren/husstanden eventuelt disponerer. Husstand er definert som søkeren, hans/hennes ektefelle eller samboer og hjemmeværende barn som bor under samme tak (leilighet). Dersom flere av husstandsmedlemmene er aktive primærnæringsutøvere kan FeFo gjøre unntak.

Pensjonister kan i alminnelighet inneha 1 lakseplass, private plasser medregnet. Pensjonister med tilknytning til primærnæringene kan likevel inneha inntil 3 lakseplasser.

Det kan tildeles inntil en lakseplass med bakgrunn i unntaksbestemmelsen (private plasser medregnet).

6. Hvem kan benytte lakseplassen

Søkeren og hans husstand kan benytte lakseplassen.

Det kan benyttes leid hjelp, men den som har fått tildelt lakseplassen (søkeren og husstandsmedlemmer) skal hele tiden delta aktivt i fisket og holde båt og bruk. Framleie eller bortlån er ikke tillatt.

Ved innehavers dødsfall kan husstandsmedlem fortsette fisket på lakseplassen(e) ut innværende tildelingsperiode. Melding om dette skal gis FeFo.

Urettmessig bruk av lakseplassen kan føre til inndragning.

7. Plassering og innbyrdes avstand mellom lakseplassene.

Den lakseplass som tildeles skal ha en slik utstrekning at den gir plass for et laksebruk, dvs. det redskap som det skal fiskes med på lakseplassen.

Avstanden mellom redskapene skal være så stor at disse ikke hindrer fisket for andre og avstanden skal være minst 400 meter ved tildeling av lakseplass til nye fiskere. Dersom

det tildeles lakseplass for dobbelt bruk skal avstanden være minst 600 meter mellom lakseplassene.

Avstanden fra lakseplass på Finnmarkseiendommen til privat eiendomsgrense skal for enkelt bruk være halvparten av 400 meter og for dobbelt bruk halvparten av 600 meter.

Avstand fra lakseplass til munning av lakseførende vassdrag skal være minimum 1000 meter.

8. Tildelingstid

Alle lakseplassene i en kommune skal fornyes samme år, hvert tredje år. Derfor kan tildelingsperioden variere, fra 1-3 års perioder slik at alle lakseplassene i en kommune fornyes hvert tredje år.

9. Fangstoppgave og skjellprøver

FeFo kan på forespørsel innhente fangstoppgave og skjellprøver fra sjølaksefiskere.

10. Inndragning

Tildelt lakseplass som ikke benyttes i tildelingsperioden kan inndras, eventuelt ikke bli fornyet ved neste gangs tildeling.

Lakseplasser som blir benyttet i strid med regelverket eller ved manglende betaling av saksbehandlingsgebyr kan inndras. Inndratte plasser kan tildeles andre søkere.

11. Fornyet behandling og behandling av inndragningssaker

Vedtak som gjelder tildeling eller inndragning av lakseplasser på Finnmarkseiendommen kan fremmes til fornyet behandling for styret i FeFo av part med reell og direkte interesse i saken. Dette iht. til styrets vedtak i sak 73/06.

12. Dispensasjon

Dersom det foreligger særlige grunner kan FeFo tildele lakseplasser på vilkår som avviker fra reglene.

II. Saksbehandlingsgebyr

Årlig gebyr for tildeling av lakseplass er kr. 805,- for dobbeltbruk og kr. 430,- for enkeltbruk (fiskesesongen 2010). Gebyret konsumprisjusteres annet hvert år.

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget	54/2014	09.09.2014

Bestandsplan for elg i Finnmark (2015-2018): tidsplan og medlemmer til bestandsplangruppe.

Råddealbmá mearrádusevttohus

1. Deanu gielddas eai leat mearkkašumit Finnmarkkuopmodaga ovdánanplánii mii guoská Finnmarkku ealggaid máddodatplána (2015-2018) dárkkisteapmái. Lágiduvvo báikkálaš álbmotčoahkkin Deanus 50. vahkus (juovlamánus) gullan dihtii jurdagiid bivdiidorganisašuvnnain ja earáin dasa mii guoská dan odđa máddodatplánaáigodaga ulbmiliidda.
2. Biras-, eanadoallo- ja meahcástanlávdegoddi nammada _____ gieldda politihkalaš ovddasteaddjin Deanu –Várjjat náli máddodatplánajovkui áigodahkii 2015-2018.

Rådmannens forslag til vedtak

3. Tana kommune har ingen merknader til Finnmarkseiendommens framdriftsplan i forbindelse med revisjon av bestandsplanen for elg i Finnmark (2015-2018). Det gjennomføres et folkemøte lokalt i Tana i uke 50 (desember) for å få innspill fra jegerorganisasjoner og andre til målsettinger for den nye bestandsplanperioden.
4. Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget oppnevner _____ som kommunens politiske representant i bestandsplangruppa for Tana-Varangerstammen for perioden 2015-2018.

Saksopplysninger

Planarbeid- ny bestandsplan for perioden 2015-2018

Finnmarkseiendommen har sendt varsel om oppstart av arbeid med nye bestandsplaner for elg i Finnmark. Ny bestandsplan skal gjelde for perioden 2015- 2018. Finnmarkseiendommen har

som jaktrettshaver ansvar for å utarbeide planene, men disse skal godkjennes av kommunene sammen med en samlet kvotesøknad for 4 år.

Siden forrige bestandsplan ble utarbeidet er det foretatt endringer i den nasjonale hjorteviltforskriften. Disse endringene vil imidlertid ikke ha konsekvenser for elgforvaltningen lokalt hos oss. Tana kommune vil som tidligere utgjøre en egen delbestand (vald) i den regionale planen. Delbestanden "Tana" vil inngå i hovedbestanden (bestandsplanområdet) Tana-Varanger. Målsettinger for utviklingen av den enkelte delbestand fastsettes på valdnivå (kommunenivå), slik som tidligere.

Finmarkseiendommen har fastsatt følgende tidsfrister for det videre arbeidet:

- ≠ 15. desember 2014: Kommunene oversender vedtatte målsettinger for utviklingen av elgbestanden i egen kommune
- ≠ 6. mars 2015: Forslag til bestandsplaner oversendes fra FeFo til kommunene
- ≠ 1. april 2015: Kommunene oversender vedtak om bestandsplaner og fellingstillatelser.

Bestandsplangruppen for Tana-Varangerstammen

Samarbeidet i bestandsplanområdet Tana-Varanger innebærer i hovedsak at Finmarkseiendommen viderefører den eksisterende bestandsplangruppen. Kommunene er bedt om å oppnevne nye representanter for perioden 2015-2018. Hver kommune kan stille med inntil 2 representanter, hvorav 1 skal være fra kommuneadministrasjonen.

Vurdering

Rådmannen har ingen merknader til FeFo's framdriftsplan på regionalt nivå. MLU må imidlertid ta stilling til hvordan prosessen med å fastsette lokale mål for bestandsutviklingen skal foregå. I 2013 hadde vi et folkemøte hvor brukere og andre interessenter fikk gi innspill til nye målsettinger. Rådmannen hadde gode erfaringer med dette og anbefaler at et slikt møte også gjennomføres i 2014.

Når det gjelder bestandsplangruppen må MLU ta stilling til om det fortsatt er ønskelig med politisk deltakelse i denne gruppen. Bestandsplangruppa er en referansegruppe for Finmarkseiendommen (FeFo) i arbeidet med å utarbeide og følge opp bestandsplanen for elg i Finnmark, herunder delbestandene i Tana-Varangerstammen. Gruppa har ikke vedtaksmyndighet, men er en brukergruppe som er opprettet primært for å sikre jegerorganisasjonenes medvirkning i planarbeidet og kvotefastsettelsen. Kommunens rolle i gruppa vurderes til ikke å være av politisk, men av faglig karakter. Som viltmyndighet har kommunen en veiledende og rådgivende rolle i forhold til grunneieren i planarbeidet, og skal påse at offentlige krav og kommunale målsettinger bli overholdt. Kommunen har ingen formell rolle i fastsettelsen av de årlige kvotene.

Vår dato/Min beaivi
02.06.2014

Deres dato/Din beaivi

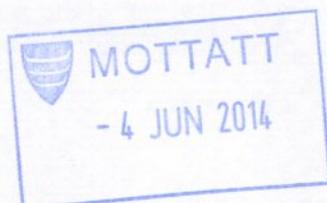
Vår ref./Min čuj.
14/00816 AIM
711.1 ()

Deres ref./Din čuj.

Finnmarkseiendommen
Finnmárkkkuopmodat

Tana kommune

Rådhusveien 3
9845 Tana

10/ 1083

VARSEL OM OPPSTART AV ARBEID MED NYE BESTANDSPLANER

Finnmarkseiendommen Finnmarkkuopmodat (FeFo) vil med dette varsle om oppstart av arbeidet med nye bestandsplaner for elg i Finnmark.

Status for bestandsplaner i Finnmark

Grunneier i Finnmark (først Statskog og seinere FeFo) har siden 2003 forvaltet elgbestanden på egen grunn gjennom 4-års-bestandsplaner. FeFo har i dag 5 bestandsplaner, én plan for hver av de 5 hovedbestandene som fylkets elgbestand er delt inn i. 3 av bestandsplanene omfatter flere kommuner i samme plan, mens 2 av planene omfatter enkeltkommuner. Planene gir både overordnede målsetninger for elgforvaltningen i hele området, samt mer detaljerte mål og avskytingsplaner for avgrensede deler av planområdet («delbestander»).

FeFo har gode erfaringer med bestandsplanarbeidet, og tar sikte på fortsatt å bruke dette forvaltningsverktøyet i årene framover. Nåværende bestandsplaner ble godkjent av kommunene i 2011 og gjelder ut 2014. Nye planer må derfor utarbeides av FeFo og godkjennes av kommunene fra 2015.

Rammene for bestandsplan

Rammene for bestandsplan og grunneiers rett til å utarbeide og forvalte etter bestandsplan er nedfelt i *Forskrift om forvaltning av hjortevilt*, som sist ble revidert i 2012. Ifølge forskriftens § 3 skal kommunen vedta målsettinger for elgbestanden:

«Kommunen skal vedta målsettinger for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.»

Slike målsettinger skal være målbare og etterprøvbare, jf. rundskriv til forskriften av februar 2012. En slik målsetning kan være at bestanden skal reduseres, stabiliseres eller økes, eventuelt også hvor mye bestanden skal reduseres eller økes.

Når kommunen har vedtatt målsetting for elgbestanden, kan jaktrettshaver utarbeide flerårig bestandsplan som skal samsvare med kommunens mål, jf. forskriftens § 19 første og annet ledd:

«Kommunene kan godkjenne en flerårig, maksimalt 5-årig, bestandsplan for et vald eller bestandsplanområde godkjent for jakt på elg og/eller hjort, og som disponerer et areal på minimum 20 ganger minstearealet. Planen skal inneholde målsetting for bestandsutviklingen og plan for den årlige avskytingen i antall, fordelt på alder og kjønn. Planens målsetting skal være i samsvar med kommunens mål for å bli godkjent, jf. § 3.

For bestandsplanområder skal planen beskrive hvordan ulike dyrekategorier i fellingskvoten årlig fordeles på de enkelte valdene. Når godkjent bestandsplan foreligger, skal kommunen gi en samlet fellingstillatelse for hele planperioden som valgfrie dyr.

Underveis i planperioden har kommunen gjennom forskriftens § 19 tredje ledd hjemmel til på visse vilkår å trekke godkjenningen tilbake:

Kommunen kan vedta å trekke godkjenningen tilbake og tildele ny fellingstillatelse ved vesentlig uforutsette endringer i bestanden i området eller ved vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan, herunder avvik i forhold til årlig planlagt avskyting i antall, kjønn eller alder.»

FeFo vil med dette be de respektive kommuner om å følge opp forskriftens § 3 og utarbeide målsettinger for utviklingen av elgbestanden(e) i egen kommune. FeFo ønsker skriftlig tilbakemelding på dette seinest innen 15.12.2014.

FeFo tar sikte på å oversende forslag til bestandsplaner, med kvotesøknad, til kommunene innen 06.03.2015. For at FeFo skal kunne lyse ut jakta før midten av april, må resultatet av kommunens saksbehandling foreligge innen 01.04.2014.

Bestandsplansamarbeid

Merkeforsøk har vist at elg gjerne trekker over lange avstander. Det vil derfor ofte være hensiktsmessig å etablere en felles bestandsforvaltning over større områder. Dette legger også den nye forskriften opp til, blant annet ved at kommuner med felles elgbestand gis mulighet til å samarbeide om felles mål, jf. § 4:

«To eller flere kommuner bør samarbeide om felles mål for hjorteviltbestandene når det er hensiktsmessig å samordne bestandsplanleggingen over kommunegrenser.»

Et annet forvaltningsmessig grep i denne retning er innføringen av begrepet «bestandsplanområde» i forskriften. Et «bestandsplanområde» består av to eller flere vald som skriftlig har inngått forpliktende samarbeidsavtale om bestandsforvaltningen (jf. forskriftens § 14). Det som forskriften betegner som «vald» er på mange måter sammenfallende med det som i Finnmark har blitt kalt for «delbestand».

Siden FeFo er eneste grunneier i Finnmark som har store nok arealer til etablere egne vald, har FeFo i utgangspunktet ingen andre grunneiere å gjøre avtale om bestandsplanområde med. FeFo kan i stedet på eget initiativ slå sammen egne vald til bestandsplanområder. Både vald og bestandsplanområder skal imidlertid godkjennes av de respektive kommuner (jf. forskriftens § 15).

«Bestandsplanområde» som ny forvaltningsenhet er på sett og vis det samme som FeFo gjennom tre generasjoner av bestandsplaner har lagt til grunn for sin inndeling i «hovedbestander» («stammer»), og som igjen er grunnlaget for opprettelse av bestandsplangrupper og geografisk avgrensning av bestandsplaner. For neste planperiode vil FeFo vurdere å erstatte betegnelsen «delbestand» med «vald», som til forskjell fra delbestand har en juridisk definisjon i forskriften.

FeFo har gjennom kontakt med Miljødirektoratet fått klarhet i at den strukturen som så langt har vært i bestandsplanarbeidet kan videreføres. Det vil si at FeFo fortsatt kan utarbeide en bestandsplan for et større bestandsplanområde, som kan bestå av vald (delbestander) som er geografisk hjemmehørende i flere kommuner.

Bestandsplanen vil også inneholde kvotesøknad til hver enkelt kommune, og hele planen vil som tidligere kunne sendes til behandling/godkjenning til hver enkelt av de respektive kommuner. Det at hele planen skal godkjennes i hver kommune betyr at den enkelte kommune har mulighet til å stanse hele plansamarbeidet gjennom å la være å godkjenne planen. Et slikt vedtak skal begrunnes og kan eventuelt påklages av rettighetshaver (jf. rundskrivet til forskriften).

Bestandsplangrupper

FeFo ønsker å videreføre arbeidsformen med en bestandsplangruppe for hver hovedbestand. Hver bestandsplangruppe har bestått av representanter fra grunneier (FeFo), kommuner og brukerforeninger. FeFo har erfart at bestandsplangruppene fungerer best når de ikke er for store. FeFo vil derfor legge opp til at bestandsplangruppene skal ha følgende sammensetning:

- Finnmarkseiendommen - 2 representanter
- Kommuner - inntil 2 representanter, hvorav en fra kommuneadministrasjonen
- Brukerforeninger - 1 representant fra hver forening

I tillegg vil nasjonalparkforvalterne i Stabbursdalen, Varangerhalvøya og Øvre Pasvik kunne delta på møtene som observatører.

FeFo vil med dette be kommunene og brukergruppene oppnevne medlemmer til bestandsplangruppa etter ovenstående fordelingsnøkkel. FeFo ønsker tilbakemelding innen 05.11.2014.

Oppsummering - til oppfølging i kommuner/brukergupper:

- Kommuner og brukerforeninger oppnevner medlemmer til bestandsplangruppa, og formidler disse til FeFo innen **15.11.2014**.
- Kommunene fastsetter målsetninger for elgforvaltningen i kommunen, jf. hjorteviltforskriftens § 3 og oversender disse til FeFo innen **15.12.2014**.
- FeFo, i samråd med bestandsplangruppene, utarbeider bestandsplaner og kvotesøknader, som sendes kommunene for godkjenning innen **06.03.2015**.
- Kommunene behandler bestandsplan og kvotesøknad innen **01.04.2015**.

NB! FeFo har lagt ved en foreløpig framdriftsplan for bestandsplanarbeidet bakerst i dette brevet.

Med hilsen/Dearvvuodáiguin

Einar J. Asbjørnsen/sign.
leder - utmark

Anders Aarhun Ims/sign.
utmarksforvalter

Framdriftsplan for ny bestandsplan

Juni 2014:

FeFo sender ut brev til kommuner med anmodning om å utarbeide målsetting for elgbestanden for neste planperiode.

November 2014:

Kommuner og brukergrupper oppnevner medlemmer til bestandsplangruppene innen 15.11.2014. FeFo registrerer sett-elg fra jakta 2014 og oversender siste data til kommunene innen 05.12.2014.

Desember 2014:

Bestandsplangruppene har oppstartsmøter for ny bestandsplan i første halvdel av desember. Kommunene må ferdigstille målsetting innen 15.12.2014.

Desember 2014 - Januar 2015:

FeFo utarbeider forslag til bestandsplan.

Februar 2015:

FeFo slutfører bestandsplan i samråd med bestandsplangruppene. Bestandsplanmøter i siste halvdel av februar.

Mars 2015:

Bestandsplan og søknad om plankvote oversendes kommunene for godkjenning innen 06.03.2015.

Kommunenes godkjenning må foreligge før påske, dvs. innen 01.04.2015.

April 2015:

Elgjakta 2014 utlyses seinest 11.04.2015 (like etter påske). Søknadsfrist ca. 28.04.2015.

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget	55/2014	09.09.2014

Prosjektet "Migrasjon, populasjonsutvikling og forvaltningsmål hos elg": Tilleggsbevilgning fra viltfondet.

Rádddealbmá mearrádusevttohus

Rádddealbmá mearrádusevttohus

1. Deanu gielda juolluda 20.000,- kruvnnu fuodđofoanddas bohtosiid gaskkusteapmái ovdaprošeavttas "Ealggaid johtin, veahkadatovdáneapmi ja hálddašanulbmil".
2. Gaskkusteapmi dahkko álbmotčoahkkimis juovlamánus 2014, maid leat plánen lágídit Finnmárkku ealggaid máddodatplána odđa árvvoštallama olis.

Rádmannens forslag til vedtak

3. Tana kommune bevilger kr. 20.000,- fra viltfondet til formidling av resultater fra forprosjektet "Migrasjon, populasjonsutvikling og forvaltningsmål hos elg".
4. Formidlingsoppdraget knyttes til et folkemøte i desember 2014 som er planlagt i forbindelse med rulleringen av bestandsplanen for elg i Finnmark.

Saksopplysninger og vurdering

MLU bevilget den 04.02.2014 (sak 5/2014) kr. 65.000,- i tilskudd fra viltfondet til forprosjektet "Migrasjon, populasjonsutvikling og forvaltningsmål hos elg i Finnmark". Prosjektet er et samarbeid med kommunene Tana, Nesseby og forskningsmiljøer (Bioforsk, Universitetet i Tromsø og Polarinstituttet). Tana kommune er prosjekteier.

Det ble våren 2014 bla. søkt om tilskudd fra det regionale viltfondet til prosjektet. Forprosjektet ble innvilget støtte (se vedlegg), men i et mindre omfang enn omsøkt. Prosjektet er derfor nedskalert noe, og det er ikke lenger lagt inn penger til formidling (se vedlegg 2).

Som del av planarbeidet knyttet til ny bestandsplan for elg i Finnmark (2015-2018) er det ønske om å gjennomføre et folkemøte for brukerorganisasjoner og andre interessenter i Tana i desember 2014. Det er ønskelig å presentere resultatene fra forprosjektet i dette folkemøtet, som del av bakgrunns materialet for drøftinger av nye bestandsmål. Det bes derfor om en tilleggsbevilgning fra viltfondet på kr. 20.000,- til å dekke reiseutgifter og lønn (forberedelser og møte) for forsker(e) som deltar på møtet.

Ved årsskiftet 2013/2014 var balansen på kommunens viltfond på kr. 292.015. Det er ikke vedtatt budsjett for 2014. Per 1/8-14 har det påløpt utgifter på kr. 41.869,- fra fondet, samt at det allerede er bevilget kr. 65.000,- til forprosjektet. Det er dermed budsjettmessig dekning for en tilleggsbevilgning til formidlingstiltak.

Tana kommune
Rådhusveien 3
9845 TANA

Tilsagn på søknad om tilskudd til vilttiltak 2014 - Tana kommune - Migrasjon, populasjonsutvikling og forvaltningsmål

Viser til søknad om tilskudd fra Klima- og miljødepartementets tilskuddspost for vilttformål (kap. 1425 post 71.3). For søknadsåret 2014 mottok Finnmark fylkeskommune 18 søknader på til sammen kr 2 348 800,- og tilskuddsposten var på kr 200 000,-. Det var derfor nødvendig med streng prioritering av midlene, noe som innebar at selv gode søknader helt eller delvis ble avslått på grunn av begrensede budsjettmidler.

Tana kommune søkte om kr 130 000,- i tilskudd til forprosjekt «Migrasjon, populasjonsutvikling og forvaltningsmål for elg». Finnmark fylkeskommune gir Tana kommune tilsagn på kr 50 000,- til tiltaket.

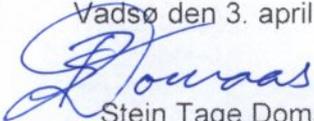
Finnmark fylkeskommune setter følgende vilkår for tildelingen:

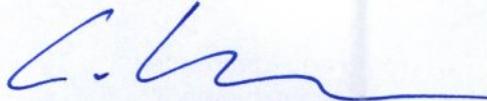
- Finnmark fylkeskommune skal innen 1. august 2014 ha skriftlig melding om at vilkårene i tilsagnet aksepteres og at innholdet og fremdrifta for tiltaket er som forutsatt i søknaden.
- Midlene kan ikke overføres til neste år. Dersom tilskuddet/deler av midlene ikke benyttes i 2014, eller at tiltaket får et redusert omfang, skal Finnmark fylkeskommune ha skriftlig melding om dette snarest mulig. Midlene vil da bli vurdert omdisponert til andre formål.
- Finnmark fylkeskommune skal ha tilsendt rapport med resultater og regnskap fra prosjektet innen 1. november 2014.

Tilskuddet vil bli utbetalt når prosjektet er gjennomført og Finnmark fylkeskommune har mottatt rapport. Etter at tiltaket er igangsatt, kan deler av tilskuddet utbetales etter skriftlig forespørsel. Tilskuddet kan kreves tilbakeført hvis prosjektet/tiltaket ikke blir gjennomført eller dersom det ikke gjennomføres slik tilsagnet forutsetter. I henhold til bevilgningsreglementets § 10 annet ledd tas det forbehold om adgang for at tilskuddsforvalter kan iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningen.

Vi gjør oppmerksom på at det er klageadgang på vedtaket. Klagefristen er tre uker etter melding om vedtaket er mottatt.

Vadsø den 3. april 2014

Stein Tage Domaas
Plan- og kulturminnesjef

Christer Michaelsen
Rådgiver

Deanu gielda - Tana kommune

Utviklingsavdelingen

Finnmark fylkeskommune
Henry Karlsens plass 1
9800 Vadsø

Deres ref.:

Vår ref.:
2014/158

Saksbehandler:

Anne Fløgstad Smeland, tlf.: 46400264

Dato:

17.07.2014

Tilsagn om tilskudd fra regionalt viltfond: aksept av vilkår.

Vi viser til deres tilsagn datert 03.04. 2014 om tilskudd fra det regionale viltfondet til forprosjektet ” Elgmigrasjon, populasjonsutvikling og forvaltningsmål hos elg i Finnmark”. Tana kommune bekrefter med dette at vilkårene godtas.

I og med at tilskuddsbeløpet fra det regionale viltfondet er redusert vil omfanget av prosjektet reduseres tilsvarende. Prosjektet hadde 4 definerte produktleveranser:

1. Rapport over kunnskapsstatus for elg i Finnmark
2. Grov oversikt over fordelingen av elgbeiteressurser og beitetrykk i Finnmark
3. Prosjektsøknad for analyser av trekkmonstre hos elg i Øst-Finnmark.
4. Kommunikasjon av resultater til aktuelle brukergrupper.

Fokus i forprosjektet vil være på punkt 3. Det vil også bli arbeidet med de øvrige punktene, men i redusert omfang innenfor de rammene som er tilgjengelige.

Revidert finansieringsplan vil være følgende:

- ≠ Viltfondet (Finnmark fylkeskommune): kr. 50.000,-
- ≠ Tana kommune: kr. 65.000,-
- ≠ Nesseby kommune: kr. 20.000,-
- ≠ Bioforsk (egeninnsats): kr. 30.000,-

Totaltramme: **kr. 165.000,-**

Med hilsen

Frans Eriksen- for
Svein-Ottar Helander
Avdelingsleder

Anne Fløgstad Smeland
Rådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Postadresse:
Rådhusveien 24
9845 Tana
E-post: postmottak@tana.kommune.no

Besøksadresse:
Rådhusveien 24
www.tana.kommune.no

Telefon:
+47 46 40 02 00
Telefaks:
78 92 53 09

Bank:
4910.12.71160
Org.nr.:
943.505.527

Kopi:

Nesseby kommune (sendes per e-post)

Bioforsk, v/Rolf Rødven (sendes per e-post)

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget	56/2014	09.09.2014

Søknad om tilskudd: rydding av skog langs riksveinettet.

Vedlegg

- 1 Søknad om midler til rydding av skog langs riksvegnettet 2014. Formål - økt utsikt, trafiksikkerhet og forebygging av kollisjoner bil/vilt

Rádddealbmá mearrádusevttohus

Finnmárkkku/Návuona meahccegeavaheaddjihoavdda doarjjaohcamuš njáskamii, beaiváduvvon 23.05.2014 hilgojuvvo.

Vuođustus: Jahkebušehtas ii leat dán jagi biddjon ruhta dien doaibmabidjui.

Rådmannens forslag til vedtak

Søknad om tilskudd til rydding av skog fra skogbrukssjefen i Finnmark/Kvænangen datert 23.05. 2014 avslås.

Begrunnelse: Det er ikke avsatt midler i årsbudsjettet til tiltaket.

Saksopplysninger

Skogbrukssjefen i Finnmark/Kvænangen søkte den 23.05.2014 om et tilskudd på kr. 30.000,- til rydding av vei langs riksveinettet i Finnmark, inkludert strekninger i Tana. Søknaden kom inn etter saksbehandlingsfristen til forrige møte i MLU. Søker er orientert om at søknaden først vil bli behandlet den 09.09.

Søknaden gir ikke opplysninger om hvor utsiktsryddingen er planlagt, utover at ”tiltak gjennomføres hovedsakelig på Finnmarkseiendommens grunn”. Arbeidet lyses ut på anbud hvor det gis en 4 årskontrakt. For øvrige opplysninger, blant annet finansieringsplan, se søknaden (vedlegg).

Vurdering

Utsiktsrydding vurderes ikke som prioritert tiltak innenfor det kommunale ansvarsområdet. Utsiktsryddingen kan ha positive effekter for veifarende og publikum generelt som ønsker å se vannstrengen, men har også en rekke negative effekter for kantsonen langs Tanavassdraget. I Tana innebærer hogst langs veinettet ofte også hogst i kantsonen fordi veinettet ligger så nært vassdragsbeltet. Dette området i Tanadalen er en sone hvor en rekke aktiviteter pågår, og hvor interesser utover skogbruket er involvert. Etter rådmannens oppfatning bør hogst i kantsonen ikke utføres.

Rådmannen opplever også en del av de organisatoriske forholdene rundt utsiktsryddingen som uklar. Det søkes om tilskuddsmidler for 1 år, mens det skal inngås 4 –årige avtaler med entreprenør. Det er videre skogbrukssjefen i Finnmark/Kvænangen som er tilskuddsøker, mens det opplyses at Finnmarkseiendommen utbetaler midlene. Det er i søknaden ikke oppgitt hvor ryddingen skal utføres.

Søknaden tilrådes avslått. Det er ikke avsatt midler i kommunens årsbudsjett til tiltaket.

SKOGBRUKSSJEFEN I FINNMARK OG KVÆNANGEN KOMMUNE

Postboks 1403, 9506 ALTA

TLF 78 45 51 23 MOB 930 11 134

Adresseliste

Deres ref:

<i>Vår ref</i>	<i>Arkiv</i>	<i>Sak</i>	<i>Dato</i>
10637/14	V70	14/2668-2/TOSU	ALTA, 23.05.2014

SØKNAD OM MIDLER TIL RYDDING AV SKOG LANGS RIKSVEGNETTET 2014 FORMÅL - ØKT UTSIKT, TRAFIKKSikkerhet OG FOREBYGGING AV KOLLISJONER BIL/VILT

I løpet av de siste årene har vi hatt meget god erfaring og svært god tilbakemelding med rydding av skog langs riksvegnettet.

Vi prøver på det samme i 2014 og tillater oss med dette om å søke om midler til ovenstående tiltak.

Rydding av skog er en kombinasjon med å skape utsikt over landskapet fra bilvinduet, oppdagelse av vilt/reduere vilt påkjørsler og øke trafikksikkerheten for bilister/myke trafikkanter.

Tiltakene har vært finansiert som spleiselag.

Vårt prinsipp med spleiselaget har vært at man må gi for å få!

På bakgrunn av det blir det kun utført tiltak i de kommuner som bidrar med midler.

Etter en eventuell tilrådning fra kommunene vil skogbrukssjefen ta kontakt med alle finansiører som bidrar, ut fra det vil det komme et forslag om fordeling til kommunene.

De områdene som blir valgt ut er områder som trafikkeres ofte og der skogbredden er relativt kort mellom veg og "utsikt", kurvaturer og områder med høy villtetthet.

Hvilke områder som blir valgt ut vil være i tett samarbeid med kommunen.

Det blir satt ulike krav til tiltakene avhengig av hvordan omgivelsene er. Der det er mulig bør nyttbart virke benyttes til bioenergiformål. Tidligere har dette fungert godt.

Oppdraget er lagt ut på Doffin. Nytt fra i år er at det blir en 4 års rammeavtale på oppdraget. Skogbrukssjefen koordinerer tiltakene og arbeidet med de som får oppdraget.

De kommuner som er aktuelle i 2014 er:

Tana, Sør-Varanger, Karasjok, Porsanger, Alta og Lebesby

Tiltakene vil i all hovedsak være på Finnmarkseiendommens grunn, de vil derfor forestå utbetaling til skogentreprenørene (som i fjor og årene før).

All støtte mottas med takk, men jeg håper at dere kan bidra med det som er satt opp.

Søknad/finansiører:

Skogmidler (NMSK) v/skogbrukssjefen	kr	30000	(budsjettert tilrådd)
Fylkesmannens landbruksavdeling	kr	100000	
Statens vegvesen	kr	250000	
Finnmarkseiendommen	kr	150000	
Tana kommune	kr	30000	
Sør-Varanger kommune	kr	30000	(budsjettert tilrådd)
Karasjok kommune	kr	30000	
Alta kommune	kr	30000	
Porsanger kommune	kr	30000	
Lebesby kommune	kr	15000	
<hr/>			
Sum eks mva.	kr	695000	

Frist for tilbakemelding settes til 23. juni 2014

Med hilsen

Tor Håvard Sund
skogbrukssjef

Adresseliste

Alta kommune, v/DU - ASU, her
Fylkesmannen i Finnmark, Landbruksavdelingen v/Helge Molvig, 9815 Vadsø
Statens vegvesen, Region Nord, v/Knut Busk – Vadsø, Postboks 1403, 8003 Bodø
Finnmarkseiendommen, Postboks 133, 9811 Vadsø
Tana kommune, v/ordfører, Rådhuset, 9845 Tana
Sør-Varanger kommune v/rådmannen, Boks 406, 9915 Kirkenes
Karasjok kommune, v/rådmannen, Råddeviessogeaidnu 4, 9730 Karasjok
Porsanger kommune, v/næringssjef, 9712 Lakselv
Lebesby kommune, v/rådmannen, Boks 38, 9790 Kjøllefjord

Kopi til: Finnmarkseiendommen, Postuttak, 9509 Alta

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget	57/2014	09.09.2014

Tana Scooter og ATV- Forurensningssak: Pålegg om opprydning.

Rådmannens forslag til vedtak

Med hjemmel i forurensningslovens § 37 gir Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget (MLU) fullmakt til rådmannen til å utstede pålegg om opprydning til Tana Scooter og ATV AS. Pålegget gjelder opprydning av rester fra brenning av avfall på eiendom gbnr. 13/243 ved industriområdet i Tana bru. Videre gis det pålegg om opplysninger etter forurensningslovens § 49 om hvordan bedriften har håndtert sitt næringsavfall de siste 2 år.

Det skal i pålegget forhåndsvarsles om at dersom kommunen ikke har mottatt dokumentasjon på opprydningen **innen 10. oktober 2014**, vil kommunen ilegge bedriften en enkeltstående tvangsmulkt på kr. 10.000,-. Videre ilegges en engangsmulkt på kr. 40.000,- for å unnlate å opplyse om bedriftens håndtering av næringsavfall. Rådmannen gis fullmakt til å fatte vedtak om tvangsmulkt.

Begrunnelse:

Den 19/5-2014 ble det brent avfall utenfor bedriftens lokaler i Tana bru. Avfallsbrenningen er dokumentert med bilder fra åstedet samme dag. Brenning av avfall er forbudt etter forurensningslovens §§ 6 og 7. Bedriften ble forhåndsvarslet om pålegg om opprydning den 3/6-2014 med svarfrist 17/-2014. Kommunen ba i forhåndsvarselet om dokumentasjon på at rester fra avfallsbrenningen var innlevert til godkjent avfallsmottak og om opplysninger om hvordan bedriften håndterer sitt næringsavfall. Kommunen har ikke mottatt svar i saken innen angitt frist den 17/-2014, og heller ikke innen saksbehandlingsfristen den 28/8-2014.

I forhåndsvarselet om tvangsmulkt er mulktens størrelse fastsatt slik at det ikke skal lønne seg å betale mulkten og fortsette som før uten å etterkomme kravet om opprydning. I forhold til pålegget om opplysningsplikt er det i vurderingen av beløpets størrelse tatt hensyn til den ansvarliges interesse av å holde opplysningene skjult.

Saksopplysninger

Den 19/5-2014 observerte kommunens personell at det ble brent avfall utenfor lokalene til Tana Scooter og ATV AS (feste nr. 13/243) ved industriområdet i Tana bru. Det ble gjennomført en befaring på stedet av miljørådgiver Anne Fløgstad Smeland umiddelbart samme dag, hvor det ble innhentet fotodokumentasjon og gjennomført en samtale med eier Hugo Erlandsen (se vedlegg). Eier ble i samtalen opplyst om at brenning av avfall er forbudt og omfattes av reglene i forurensningslovens §§ 6 og 7 om plikt til å unngå forurensning. Eier bekreftet i denne samtalen, og i telefonsamtale den 18/8-2014, om at avfallsbrenningen var utført av den aktuelle bedriften.

Fotodokumentasjonen viser at avfallet som var blitt brent bla. omfattet trevirke og plastmateriale. Ved befaringen var avfallet nedbrent slik at kommunen ikke har informasjon om eventuelle andre avfallstyper enn disse. Det var imidlertid sterk lukt i nærområdet på grunn av brenningen.

Med bakgrunn i befaringen ble det utstedt et varsel om pålegg om opprydning til Tana Scooter og ATV AS den 3/6-2014. Bedriften ble gitt en frist til den 1/7-2014 til å dokumentere at restene etter brenningen var levert til godkjent avfallsmottak. Videre ble det bedt om en generell redegjørelse (forurensningslovens § 49) for hvordan bedriften generelt håndterer sitt næringsavfall.

Bedriften oversatt fristen og eieren ble derfor oppringt av kommunen den 18/8-2014 (se vedlagte referat fra telefonsamtale). I samtalen ble bedriften oppfordret til å svare kommunen skriftlig slik krevd i forhåndsvarselet. Per 20/8-2014 har kommunen imidlertid ikke mottatt svar, og saken fremmes derfor for videre politisk behandling.

Vurdering

Saken gjelder brudd på flere bestemmelser i forurensningslovverket:

- ≠ Forurensningslovens §§ 6 og 7 om plikt til å unngå forurensning (brenning av avfall medfører forurensende utslipp og er forbudt)
- ≠ Forurensningslovens § 32 om at næringsavfall skal bringes til godkjent avfallsanlegg. Bestemmelsene gjelder alt avfall fra bedrifter
- ≠ Forurensningslovens § 49 om opplysningsplikt: Bedriften har unnlatt å svare forurensningsmyndigheten (kommunen) når det gjelder opplysninger om hvordan bedriften håndterer sitt næringsavfall.

Bedriften har videre unnlatt å etterkomme kravene i forhåndsvarsel om opprydning (frist 1/7-2014). Videre saksgang etter veiledning til kommunene (2382/2008 ulovlige avfallsplasser) er da å utstede et pålegg om opprydning etter forurensningslovens § 37.

MLU må ta stilling til fristen for opprydning som del av pålegget. Mesteparten av avfallet er allerede brent bort, slik at det ikke er en stor oppgave å levere inn avfallsrestene. Det nærmer seg videre høst. Fristen som settes må derfor være kort. Rådmannen foreslår at fristen for opprydning derfor settes til 10. oktober 2014.

MLU må videre fastsette størrelsen på tvangsmulkt som varsles som del av pålegget. Mulkten er et virkemiddel for å få bedriften til å etterleve sine plikter, men skal ikke brukes som straff.

Størrelsen skal fastsettes slik at det ikke skal lønne seg å betale mulkten og fortsette som før uten å gjennomføre det aktuelle kravet. Mulkten skal heller ikke være urimelig stor i forhold til viktigheten av det kravet som skal gjennomføres.

Når det gjelder kostnadene ved å unnlate å rydde opp brannrestene beløper det seg til sum på om lag kr.2.000,-. Rådmannen foreslår mulkten fastsatt til kr. 10.000,-.

Forurensningsmyndigheten kan videre forhåndsvarsle tvangsmulkt ved pålegg om å gi opplysninger, og da også opplysninger om håndteringen av næringsavfall. Her er det ikke kostnadene ved selve vedtaket som er det sentrale (hva det koster å opplyse), men den ansvarliges interesse av å holde opplysningene skjult som er viktige. Når det gjelder brudd på forpliktelser om å levere næringsavfall til godkjent mottak kan besparelsene for den enkelte bedrift være betydelige. Rådmannen vil anslå i 100.000,- kroners klassen per år. En skjønsmessig vurdering er da at tvangsmulkten fastsattes til kr. 40.000,-.

Notat

Referanse
2014/1362-5

Dato
28.08.2014

Billedokumentasjon. Brenning av avfall ved Tana Scooter og ATV AS, 19/5-2014.

Bildene nedenfor er tatt ved næringsbygget på eiendom 13/243 den 19/5-2014. Fotograf: Anne F. Smeland.

Lokaliteten sett fra næringsbygget

Notat

Til:	Svein-Ottar Helander
Fra:	Anne Fløgstad Smeland

Referanse
2014/1362-3

Dato
18.08.2014

Referat fra telefonsamtale med Hugo Erlandsen den 18.08.2014 angående brenning av avfall ved Tana Scooter og ATV.

Utviklingsavdelingen v/Anne F. Smeland ringte opp Tana Scooter og ATV v/Hugo Erlandsen den 18.08. 2014

Bakgrunnen for telefonsamtalen var at Tana kommune den 03.06 sendte et varsel om pålegg om opprydning til Tana Scooter og ATV. Det ble den 19.05.2015 brent avfall utenfor bedriftens lokaler i Tana bru. Frist for tilbakemelding inkludert dokumentasjon på innlevering av avfallsrester var satt til 01.07.2014. Kommunen har per 18.08 ikke mottatt svar i saken.

Hugo Erlandsen bekreftet i samtalen at varsel om opprydning var mottatt. Han opplyste at det brente avfallet kun var rivningsavfall og flygeavfall fra ØFAS, som var samlet fra hele industriområdet. Det ble også i samtalen bekreftet at avfallsbrenningen ble utført av ansatte ved bedriften. Erlandsen framhevet at de mener ØFAS er ansvarlige i saken siden avfallet omfattet flygeavfall.

Anne F. Smeland opplyste at avfallet er brent ved Tana Scooter og ATC, og at det er den aktuelle bedriften som har fått utstedt varsel om opprydning og er ansvarlig for å gi tilbakemelding til kommunen innen angitt frist. Det er viktig at bedriften gir tilbakemelding på den konkrete forespørselen som kommunen har, inkludert kopi av kvittering for innlevert avfall. Saken går til videre behandling den 09.09. 2014 i politisk utvalg.

Hugo Erlandsen bekrefter deretter at de vil svare kommunen snarest mulig.

Referent: Anne Fløgstad Smeland

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget	58/2014	09.09.2014

Referatsaker/Orienteringer - MLU 090914

Rådmannens forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Saksopplysninger

Det kan i møte bli gitt orienteringer.

Vurdering

RS 20/2014 Invitasjon til høringsmøte for Tana vannområde: Forvaltningsplan for vannregion Finnmark og grensekryssende vassdrag (2016-2021).

RS 21/2014 Endring / justering av jaktfeltgrenser

RS 22/2014 Laksesenter i Tana

RS 23/2014 MLU-rapport pr. 010914 - oppfølging av saker